

ลือชัย วงษ์ทอง. 2539. การศึกษาวิถีชีวิตชาวพม่าที่หลบหนีเข้าเมืองไทยผิดกฎหมายในจังหวัด
ระนอง.

จากการศึกษาพบว่า ชาวพม่าที่หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นผู้ชายเป็นส่วนใหญ่
อายุเฉลี่ยไม่เกิน 30 ปี มาจากพื้นที่ทวาย มะริด มะละแหม่ง โดยมีปัจจัยที่ทำให้หลบหนีเข้ามาไทย
ได้แก่ การปกครองโดยเผด็จการในพม่า ความอดอยาก ไม่มีรายได้เพียงพอ มักเข้ามาจับจ้าง
เกี่ยวกับงานประมง งานโรงงานอุตสาหกรรม บริการร้านอาหารและก่อสร้าง ซึ่งมีรายได้ดีกว่าใน
พม่า โดยชาวพม่าที่หลบหนีเข้าเมืองเหล่านี้ไม่มีการปรับตัวกับคนไทย เช่น ไม่พูดภาษาไทย ไม่
ร่วมกิจกรรมประเพณีต่างๆ ของไทย และมีการแต่งงานระหว่างชาวไทยกับชาวพม่าน้อยมาก

ผู้ศึกษาเสนอแนวทางแก้ไขว่าควรมีนโยบายเข้มงวดต่อการหลบหนีเข้าเมืองอย่างผิด
กฎหมายของพม่า และนโยบายในการผ่อนปรนให้ผู้หลบหนีมีโอกาสทำงานมากขึ้น ทำให้แรงงาน
พม่าหลังไหลเข้าอย่างมากมาย ซึ่งจะก่อปัญหาทางสังคมตามมาอีกมาก

วิทยา วัชรเกียรติศักดิ์. 2539. ปัญหาจีนฮ่ออพยพภายใต้การควบคุมของกระทรวง

มหาดไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญา

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปัญหาจีนฮ่ออพยพที่สำคัญ ได้แก่ กฎระเบียบของกระทรวงมหาดไทย มีลักษณะไม่
ยืดหยุ่นเสียเวลา และไม่ได้ได้รับความสะดวก ต้องการถือบัตรประจำตัวจีนฮ่ออพยพ เพื่อเป็น
หลักฐานในการตรวจสอบ ปัญหาทางเศรษฐกิจทำให้เกิดกรณีการหลบหนีออกจากพื้นที่ควบคุม
เพื่อไปประกอบอาชีพหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว ต้องการให้ทางราชการมาดูแล โดยส่งเสริม
อาชีพ และพัฒนานหมู่บ้าน ที่สำคัญจีนฮ่ออพยพต้องการให้มีการแก้ไขระเบียบควบคุมของ
กระทรวงมหาดไทย ให้สามารถมีความเป็นอิสระ ไม่ต้องถูกควบคุม หรือต้องขออนุญาตออกนอก
เขต เพราะเห็นว่าอยู่ในประเทศไทยมาไม่ต่ำกว่า 40 ปีแล้ว

วีรชัย ศาสตราภักย์. 2542. แรงงานอพยพพม่า: ศึกษากรณีอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเรื่องแรงงานอพยพชาวพม่า โดยกำหนดให้อำเภอ
แม่สาย จังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่สำหรับใช้เป็นกรณีศึกษา โดยศึกษาถึงปัจจัยภายในของประเทศ
พม่าที่ทำให้คนงานเหล่านี้อพยพเข้ามาหางานทำในประเทศไทย ซึ่งเกิดจากปัจจัยใหญ่ 3 ด้าน
ได้แก่ ด้านการเมืองภายใน ด้านเศรษฐกิจและสังคม ในขณะเดียวกัน ปัจจัยภายในประเทศไทยก็
เป็นส่วนสำคัญที่ดึงดูดให้คนเหล่านี้อพยพโดยลักลอบเข้ามาทำงาน ที่สำคัญ ได้แก่ การ
เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นโยบายการควบคุมประชากร นโยบายขยายการศึกษาภาคบังคับ

ความสัมพันธ์กับญาติพี่น้อง ที่ได้เข้ามาอยู่ประเทศไทย มาตรการสกัดกั้นและป้องกันที่รัฐไม่สามารถควบคุมดูแลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ทั้งนี้ มีผลกระทบเกิดขึ้นต่อประเทศไทยหลายด้าน ทั้งด้านความมั่นคงทางการเมือง เนื่องจากนโยบายของรัฐไม่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่อง และไม่สอดคล้อง กับความเป็นจริง ส่วนด้านเศรษฐกิจ แรงงานผิดกฎหมายเหล่านี้ ทำให้โครงสร้างค่าจ้างของแรงงานถูกทำลาย และถูกโจมตีจากประชาคมโลกว่า มีการกดขี่แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย และด้านสังคม แรงงานอพยพเหล่านี้ ทำให้ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโสเภณี การค้ายาเสพติดและด้านสาธารณสุขรุนแรงขึ้น

ศิริวัชร ธรรมรักษ์. 2540. ปัญหาแรงงานบุคคลต่างด้าวสัญชาติพม่าหลบหนีเข้าเมืองโดยผิด

กฎหมายในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา

รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการลักลอบหลบหนีเข้าเมือง ของบุคคลต่างด้าวสัญชาติพม่าเข้ามาในประเทศไทย ทั้งที่เป็นปัจจัยหลักและปัจจัยดึงดูด ผลกระทบด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นต่อประเทศไทย ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสกัดกั้นและผลักดันคนกลุ่มนี้อย่างเคร่งครัด ควรจัดให้มีศูนย์ควบคุมผู้หลบหนีเข้าเมืองขนาดใหญ่และสามารถดำเนินการได้ครบวงจร (การรับตัว – การควบคุม – การส่งกลับ) และเสนอให้ศึกษา และนำแนวคิด วิธีการควบคุมการนำเข้าแรงงานต่างชาติของประเทศที่มีการใช้แรงงานต่างชาติ ในแถบเอเชียด้วยกันมาปรับใช้กับประเทศไทย

๖

สถิตกาญจน์ วัชรบุปต์. 2544. สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ กับการเข้าร่วม

แก้ไขปัญหา ผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบตามแนวชายแดนชายไทย – พม่า. วิทยานิพนธ์

ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ได้ทำการวิจัยเรื่อง สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติกับการเข้าร่วมแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบตามแนวชายไทย-พม่าศึกษาถึง การเข้ามามีบทบาทของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติในการให้ความร่วมมือกับรัฐบาลไทย ในสมัยนายกรัฐมนตรีชวน หลีกภัย (ค.ศ.1998-2001) เพื่อช่วยเหลือผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบตามแนวชายแดนไทย - พม่า ซึ่งถือว่ารัฐบาลไทยยอมรับบทบาท ของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติสามารถเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ให้ความช่วยเหลือผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบตามแนวชายแดนไทย - พม่า ระหว่างรอการส่งกลับไปประเทศมาตุภูมิ โดยมุ่งศึกษาถึงกระแสผลักดันจากประชาคมระหว่างประเทศ ซึ่ง

เรียกร้องให้รัฐบาลไทยยินยอมให้สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัย แห่งสหประชาชาติเข้ามามีบทบาท ร่วมแก้ไขปัญหาลี้ภัยจากภัยจากการสู้รบแนวชายแดนไทย-พม่า

สมชาย จักรพันธุ์. 2546. *สภาวะสุขภาพแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดตาก: บริบทด้านความ มั่นคงของประเทศ*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. เอกสารวิจัยส่วนบุคคลใน ลักษณะวิชาสังคมจิตวิทยา นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรรุ่นที่ 45 ปีการศึกษา 2545-2546.

จังหวัดตากที่อาณาเขตติดต่อกับพม่า 56 กิโลเมตรในเขต 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอ ท่าสองยาง แม่ระมาด แม่สลด พบพระและอุ้มผาง สภาวะสุขภาพของแรงงานต่างด้าวจำนวนมากที่ เข้ามาทำงานในเขตจังหวัดนี้อยู่ในระดับต่ำ เพราะส่วนมากมาจากเขตชนบทของพม่า ซึ่งเป็น พื้นที่ที่มีบริการสาธารณสุขไม่ดีพอและทั่วถึง ทำให้แรงงานเหล่านี้เป็นพาหะนำโรคติดต่อหลาย ชนิดที่พบได้ยากในประเทศไทยมาสู่ประเทศไทยอีกโรคดังกล่าว ได้แก่ โรคเท้าช้าง โรคแอนแทรกซ์ ไข้กาฬหลังแอ่น นอกจากนั้น ยังเป็นพาหะนำโรคซิฟิลิส มาลาเรีย วัณโรคและโรคเอดส์เข้ามาอีก ด้วย

ผู้วิจัยศึกษาพบว่า ในปี พ.ศ. 2544 จังหวัดตากต้องใช้จ่ายเงินจำนวนประมาณ 20 ล้าน บาท เพื่อรักษาพยาบาลแรงงานต่างด้าวชาวพม่าที่เจ็บป่วยด้วยโรคต่างๆ เหล่านี้ ในแง่ความมั่นคง ถือว่าแรงงานเหล่านี้มาแย่งใช้ทรัพยากรซึ่งมีจำกัด ทำให้เกิดปัญหาในการให้บริการรักษาพยาบาล ต่อคนไทยและต่อแรงงานต่างด้าวเอง

ผู้วิจัยเสนอให้รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนในการควบคุมจำนวนแรงงานต่างด้าว ในด้าน สาธารณสุข รัฐจะต้องมีงบประมาณสนับสนุนในเรื่องการป้องกันโรค การควบคุมโรคตามแนว ชายแดนให้มีประสิทธิภาพ และให้เจ้าของกิจการต่างๆ ที่รับแรงงานต่างด้าวเข้าทำงาน และ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการดูแลสุขภาพของแรงงานต่างด้าวในพื้นที่ด้วย และ จำเป็นที่ภาครัฐจะต้องมีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเจรจากับ ประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งประสานงานกับองค์กรต่างประเทศที่เข้ามาดำเนินงานในเรื่องการดูแลสุขภาพของผู้อยู่อาศัยตามชายแดน

สมโชค สวัสดิรักษ์. 2538. *ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า: ศึกษากรณีปัญหาชนชาติกะเหรี่ยง ค.ศ. 1988-1994*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาชนชาติกะเหรี่ยง หรือกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) ภายใต้การนำของพลเอกโบเมียะ ทั้งนี้จะเป็นการศึกษาในช่วงปี ค.ศ. 1988-1994 อันเป็น ช่วงของ รัฐบาลพม่า(SLORC) ภายใต้การนำของพลเอกชานม่อง จนถึงสมัยพลเอกตานชเว

โดยใช้ทฤษฎีความเกี่ยวพัน : กระบวนการตอบโต้ (reactive process) ของเจมส์ เอ็น โรสเนา เป็นกรอบในการวิเคราะห์

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยต่างๆ ในสหภาพพม่า นั้น รากเหง้าของปัญหาเกิดจากตัวรัฐบาลสหภาพพม่าหรือรัฐบาลทหารพม่าเอง ที่ไม่ยอมให้ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ได้รับสิทธิในการปกครองตนเองและเป็นรัฐอิสระ ตามเงื่อนไขข้อตกลง "แอตลี - อองซาน" (28 มกราคม ค.ศ.1945) ดังนั้น ชนกลุ่มน้อยจึงได้จับอาวุธขึ้นต่อสู้กับรัฐบาลทหารพม่า เพราะคิดที่ไม่มีวิธีการอื่นที่ดีกว่านี้อีกแล้ว สงครามกลางเมืองในสหภาพพม่ายืดเยื้อยาวนาน ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1948-1994 ยังไม่ยุติชนกลุ่มน้อยไม่สามารถจะบังคับให้รัฐบาลทหารพม่ายอมเจรจายุติสงคราม แต่รัฐบาลพม่าก็ไม่อาจจะปราบปรามชนกลุ่มน้อยได้อย่างเด็ดขาดเช่นเดียวกัน

รัฐบาลพม่าได้กำหนดยุทธศาสตร์ให้กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง เป็นศัตรูอันดับหนึ่ง ที่รัฐบาลทหารพม่าต้องการปราบปรามอย่างเด็ดขาด เพราะกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงมีศักยภาพทางทหารสูงกว่าชนกลุ่มน้อยต่างๆ และเป็นแกนนำสำคัญของกลุ่มพันธมิตรประชาธิปไตยพม่า (DAB) แต่ทหารพม่าก็ไม่สามารถกวาดล้างฐานที่มั่นของทหารกะเหรี่ยง ซึ่งตั้งอยู่ตามริมแม่น้ำเมย ใกล้ชิดชายแดนตะวันตกของประเทศไทยได้ทั้งหมดเพราะรัฐบาลไทยดำเนินนโยบาย "รัฐกันกระหนบ" และการลักลอบค้าอาวุธสงครามบริเวณชายแดนไทย - พม่าของกลุ่มอิทธิพลและบริษัทเอกชนไทย โดยแลกเปลี่ยนกับทรัพยากรธรรมชาติ ไม้สัก แร่ธาตุ และอัญมณีจากรัฐกะเหรี่ยง ประกอบกับ รัฐกะเหรี่ยงเป็นที่ตั้งส่วนหนึ่งในเขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจของ 4 ประเทศ คือ ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพพม่า และลาว ด้วยเหตุนี้ การลงทุนทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนไทยใน สหภาพพม่า และลาว ด้วยเหตุนี้ การลงทุนทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนไทยในสหภาพพม่า และ/หรือ ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับสหภาพพม่า ในปัจจุบัน และอนาคตนั้น ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับที่ตั้งรัฐกะเหรี่ยงทั้งสิ้น กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง มีส่วนสำคัญที่จะให้ความร่วมมือหรือขัดขวางด้วยการโจมตีวางกับระเบิด และก่อวินาศกรรม ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ นานัปการ ชนกลุ่มน้อยกะเหรี่ยงจึงเป็นปมปัญหา และเป็นตัวแปรสำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า เป็นเครื่องบ่งชี้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าในทศวรรษนี้ได้เป็นอย่างดี

สิริมน อติแพทย์. 2544. ทหารกับการต่างประเทศไทย: ศิษยาภิธานของกองทัพบกไทยใน
ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-พม่า. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การที่กองทัพบกมีบทบาทสำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างไทย-พม่านั้น เป็นผลมาจากการ
ที่ผู้บัญชาการทหารบกขณะนั้นมีความสัมพันธ์ส่วนบุคคลที่ดีกับผู้นำรัฐบาลพม่า ส่งผลให้สามารถ
เจรจาแก้ไขปัญหาได้ง่ายขึ้น ขณะเดียวกันในระดับสถาบันกองทัพบกเองได้ส่งเสริมให้มีการ
ประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ของทั้ง 2 ฝ่ายอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับบทบาทในคณะกรรมการ
ชายแดนส่วนท้องถิ่นและคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ได้เปิดโอกาสให้กองทัพบกสามารถ
เข้าแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งระหว่างประเทศได้โดยตรงมากขึ้น กรณีนี้เป็นกรณีพิพาทที่แสดงให้เห็น
เห็นว่าบทบาทของความสัมพันธ์ส่วนบุคคลมีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศ

ช่วงวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 - 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540 เป็นช่วงที่พลเอก
ชวลิต ยงใจยุทธ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี พลเอกชวลิตดำเนินตามหลักการไม่เข้าไปแทรกแซง
การเมืองภายในพม่า โครงการความร่วมมือระหว่างไทย-พม่า ที่ได้หยุดชะงักมาตั้งแต่รัฐบาลชุด
ก่อน ได้นำมาเจรจากับพม่ากับพม่าอีกครั้ง เช่น โครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพ พลเอกชวลิตได้
นำเอาผู้นำทางทหารเข้ามาแก้ไขความขัดแย้งกับพม่าในหลายๆ เรื่องจนทำให้ไม่มีองค์กรใด
สามารถทำงานประสบความสำเร็จเท่าและเป็นช่วงที่พลเอกเชษฐา ฐานะจาโร เข้ามาดำรงตำแหน่งผู้
บัญชาการทหารบก ความสัมพันธ์ไทย-พม่าได้เริ่มต้นอย่างราบรื่น พลเอกเชษฐาได้เข้ามามีบทบาท
อย่างมากในการแก้ไขปัญหา โดยขั้นแรกได้มีความพยายามจะใช้กลไกระหว่างประเทศ ในส่วน
คณะกรรมการชายแดน ทั้ง 2 ระดับในการคลี่คลายปัญหา ต่อจากนั้นจึงเป็นบทบาทของ
กระทรวงการต่างประเทศ หากคณะกรรมการชายแดนและกระทรวงการต่างประเทศยังไม่สามารถ
แก้ไขปัญหาได้ ทางพลเอกเชษฐาจะใช้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลเข้าเจรจากับผู้นำรัฐบาลพม่าโดยตรง
และสามารถหาข้อยุติในความขัดแย้งได้ในที่สุด

อรรถวุฒิ เกียรติวัฒน์. 2544. การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของเขตแดนและภูมิทัศน์ชายแดนไทย-

พม่า: กรณีศึกษาบริเวณแม่น้ำเมย. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จากการศึกษา พบว่า ฝั่งแม่น้ำเมยที่ถูกกำหนดให้เป็นเส้นเขตแดนระหว่างไทย - พม่า มี
การเปลี่ยนแปลงทางเดินของลำน้ำ และได้ทำให้พื้นที่สองฝั่งน้ำเกิดความเปลี่ยนแปลงไปด้วย โดย
ความยาวของเส้นเขตแดนได้เพิ่มขึ้นมากกว่า 6 กิโลเมตร และทำให้ฝั่งไทยมีดินแดนสูญเสียไป
ประมาณ 600 เฮกตาร์ ในขณะที่ฝั่งพม่ามีดินแดนสูญเสียไปประมาณ 500 เฮกตาร์ ซึ่งมีสาเหตุหลัก

จากการเปลี่ยนแปลงทางเดินของลำน้ำตามธรรมชาติ เนื่องจากน้ำท่วม โดยมีปัจจัยการสร้างหลัก
รอง และการถมที่ เป็นปัจจัยเสริมทำให้ปัจจุบันมีปัญหาข้อขัดแย้ง 3 บริเวณ คือ บริเวณวัดพระธาตุคอก
ช้างเผือก บริเวณสะพานมิตรภาพไทย – พม่า และบริเวณบ้านโมโพนะเคน ปัจจุบันรูปแบบของภูมิ
ทัศน์ชายแดนไทย – พม่า บริเวณแม่น้ำเมย มีแนวโน้มจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น อันจะนำไปสู่ปัญหา
ข้อขัดแย้ง ที่จะติดตามมา รัฐบาลของทั้งสองประเทศจึงควรเร่งรัดให้มีการปักปันเขตแดนแบบ
คงที่โดยเร็ว ผลจากการศึกษานี้ จะสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเจรจาตกลงปักปันเขต
แดนแบบคงที่ในบริเวณแม่น้ำเมย รวมทั้งช่วยจัดข้อขัดแย้งระหว่างไทยและพม่าที่อาจจะเกิดขึ้น
ในอนาคต

อุทัย สุขศาลา. 2539. การศึกษาแนวทางที่ตั้งที่เหมาะสมในการสร้างสะพานระหว่างประเทศไทย-
พม่า: การวิเคราะห์เชิงภูมิศาสตร์การเมือง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ผู้วิจัยใช้ความรู้ทางด้านภูมิศาสตร์ทำการศึกษาหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการสร้าง
สะพานข้ามแม่น้ำเมยเชื่อมบริเวณชายแดนจังหวัดตากของประเทศไทยกับเมืองเมียวดี สหภาพ
พม่า โดย จากการวิเคราะห์พื้นที่ตามหลักวิชาแล้ว พบว่ามีที่ตั้งที่เหมาะสมสำหรับการสร้าง
สะพานรวม 3 จุด ได้แก่ บริเวณบ้านกุใหญ่ ตำบลแม่กุ บริเวณบ้านริมเมย ตำบลท่าสายลวด และ
บริเวณบ้านท่าอาจ ตำบลท่าสายลวด

ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยกำหนดให้การวิเคราะห์ครอบคลุมปัจจัยสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่
โครงสร้างทางธรณีสัณฐานวิทยา โครงข่ายการคมนาคมขนส่ง ข้อมูลแหล่งลำน้ำ ข้อมูลหน่วยดิน
ข้อมูลระดับชั้นความสูง และเขตแดนชายฝั่งแม่น้ำเมย

หนังสือ

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และคนอื่นๆ. 2541. ไทยมองพม่า. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการรณรงค์เพื่อ
ประชาธิปไตยในพม่า.

สืบเนื่องจากสถานการณ์ในพม่านั้นประชาชนยังถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และมีการใช้
อำนาจกดขี่ประชาชนโดยรัฐบาลทหารสืบทอด ซึ่งปัญหานี้ทำให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบทั้ง
ทางตรงและทางอ้อม เช่นมีผู้ลี้ภัยเข้าในไทย และไทยก็ได้มีบทบาทในการเสนอนโยบายระดับ
อาเซียนเพื่อเข้าไปช่วยเหลือ ในการรวมบทความไทยมองพมานี้ก็เพื่อ ให้คนไทยได้เข้าใจพม่าใน
แง่มุมที่หลากหลายขึ้นเพื่อจะมีประโยชน์ต่อสังคมไทยที่จะสร้างองค์ความรู้ในเรื่องพม่า

พรพิมล ตรีโชติ. 2547. จากลุ่มอิระวดี สู่สาละวิน: บทวิเคราะห์การเมือง-สังคม-และความสัมพันธ์
ไทยพม่า. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตยในพม่า (กรพ.).

หนังสือเล่มนี้เป็นทั้งบันทึกทางประวัติศาสตร์ และยังให้คุณค่าทางวิชาการต่อการสร้างความ
รับรู้และเข้าใจพม่าได้อย่างกระจ่างและลุ่มลึก ผู้เขียนได้นำเสนอประเด็นปัญหา ซึ่งผู้อ่านสามารถ
ที่จะเข้าใจปัญหาทางการเมืองภายในพม่า และปัญหาระหว่างพม่ากับไทยได้อย่างถี่ถ้วนภายใน
ระยะเวลาอันสั้น ปัญหาหลักที่ร้อยภูมิล้างและอัตลักษณ์ของสังคมการเมืองพม่าเป็นเนื้อเดียวกัน คือ
เรื่องจักรวรรดินิยม เกราะ และเอกภาพของชาติ ถ้าเข้าใจ 3 อย่างนี้แล้ว ก็จะทำให้เราเข้าใจพม่า
ได้เป็นอย่างดี ในหนังสือเล่มนี้จะมีเนื้อหาในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ เรื่องการเมืองของพม่า เสรีภาพ
ของ ชานซูจี การก่อกบฏในพม่า เป็นต้น

เรื่องยาเสพติด เช่น สถานการณ์ยาเสพติดบริเวณชายแดนไทย เรื่องฝิ่น เป็นต้น

เรื่องความสัมพันธ์ไทย – พม่า เช่น ยาเสพติด เอดส์ การเข้ายึดสถานทูตพม่าในประเทศ
ไทย เป็นต้น

เรื่องสถานการณ์ทั่วไป เช่น ILO กับรัฐบาลพม่า มหาวิทยาลัยในพม่า เป็นต้น และ
เรื่องชนกลุ่มน้อยและผู้ลี้ภัย เช่น คำมั่นสัญญาที่จะให้ชนกลุ่มน้อยเป็นอิสระ หรือเรื่องนโยบายการส่งผู้
ลี้ภัยกลับ เป็นต้น

อัมพร จิรัฐติกร. 2544. ไทยกับพม่า: ข้อควรทำและไม่ควรทำ. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยา
สิรินธร.

ประเด็นเรื่องเกี่ยวกับไทยและพม่านั้น เป็นเรื่องที่ยืดเยื้อพูดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
โดยเฉพาะการที่คิดว่า พม่าเป็นศัตรู ได้ถูกผลิตซ้ำเรื่อย ๆ เช่น ออกมาในรูปของสื่อต่างๆ อย่างสื่อ
โทรทัศน์ เพลง ละคร วิชชุ และภาพยนตร์ เป็นต้น ยิ่งทำให้เรามองพม่าเป็นศัตรูอยู่เรื่อยมา นับว่า
ได้สร้างความอ่อนไหวให้กับพม่า อีกทั้งปัญหาความขัดแย้งระหว่างไทยกับพม่านั้น อยู่ที่วิธีคิดและ
วิธีมองปัญหานั้นๆ ของฝ่ายผู้มีความรับผิดชอบ ซึ่งแต่ละฝ่ายก็มีมุมมองเฉพาะที่แตกต่างกัน ทำให้
การแก้ไขปัญหานั้นแยกออกเป็นส่วนใหญ่และไม่สอดคล้องกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมี
ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด แรงงานพม่าและการค้าชายแดนไทยพม่าที่ไทยควรทำ
และไม่ควรทำต่อพม่า โดยมีบทความเกี่ยวกับสถานการณ์ชายแดนภาคเหนือตอนบน ปัญหาการ
จัดการผู้อพยพจากประเทศพม่า การค้าชายแดนไทย-พม่า ความสัมพันธ์ของการเมืองและการค้า
ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อเรื่องความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ประเทศและเป็นข้อเสนอแนะให้กับนโยบายเพื่อน
บ้านที่ดี (good neighbor policy)

เอกสารประกอบการสัมมนา รายงานการประชุม

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ. 2539. เอกสารประกอบโครงการสัมมนากลุ่มย่อยเพื่อติดตามประเมินผลนโยบายความมั่นคงแห่งชาติในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ.

มีการกล่าวถึงความสัมพันธ์ของประเทศเพื่อนบ้าน โดยผ่านมุมมองของนักประวัติศาสตร์ การประเมินสถานการณ์ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ และยุทธศาสตร์สังคมกับกระบวนการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี ชายแดนไทย - พม่า ตามหัวเรื่องซึ่งมีการศึกษากรณีเชือกแก่งเสือเต้น

เอกสารในโครงการสัมมนาครั้งนี้ มีเนื้อหาประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. มุมมองนักประวัติศาสตร์กับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน
2. การประเมินสถานการณ์เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ
3. ยุทธศาสตร์สังคม
4. เงื่อนไขพัฒนาธรรมในกระแสการเปลี่ยนแปลง
5. กระบวนการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี : ศึกษากรณีเชือกแก่งเสือเต้น
6. โครงการสันติวิธี (แนวคิดและการดำเนินการ)
7. "คน" กับ "ป่า" (โครงการฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ)

ส่วนที่ไม่มีบรรณนิทัศน์

วิทยานิพนธ์และวิจัย *

เจษฎา หุ่นเฮง. 2541. ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าเกี่ยวกับพรมแดนทางบก: ศึกษาการดำเนินนโยบายของไทยเกี่ยวกับกรณีดอยหลวง บ้านเจดีย์สามองค์และเนิน 491. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชลิต ศรีศิลปนันท์. 2542. แนวความคิดของผู้นำกลุ่มต่อต้านรัฐบาลพม่าต่อนโยบายความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชัยรุ่งเรือง อวิรุทธพานิชย์. 2545. ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่าระหว่างไทยและพม่าในช่วงปี พ.ศ. 2540-2544. วิทยานิพนธ์ศิลป-ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ชัยศึก แก้ววิรุฬ. 2540. การแก้ปัญหาตามแนวชายแดนไทย-พม่าเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

เจตชาย ม่วงมงคล และคนอื่น ๆ. 2539. เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลักลอบเข้าเมืองของชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่า : ศึกษากรณีอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. เอกสารการวิจัย. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ.

ทวี อร่ามเรืองกุล. 2539. นโยบายของไทยต่อสหภาพเมียนมาร์: ศึกษาการดำเนินนโยบายการเกี่ยวพันอย่างสร้างสรรค์ในช่วงปี พ.ศ. 2534-2537. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนะชาติ ปาลิยะเวทย์. 2543. ปัญหาและสู่ทางในการคุ้มครองระหว่างประเทศต่อผู้พลัดถิ่นภายในดินแดน: ศึกษากรณีสถานการณ์การพลัดถิ่นภายในดินแดนประเทศสหภาพพม่า. วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธัญพร พันธุ์อารีย์. 2539. ผลกระทบของการนำนโยบายผ่อนผันการให้ใช้แรงงานอพยพสัญชาติพม่าไปปฏิบัติในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลป-ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก.

ธีรชัย รักวิจิตรกุล. 2544. การประยุกต์ใช้ภาพถ่ายทางอากาศเชิงเลขและงานรังวัดด้วยดาวเทียมเพื่อการสำรวจและออกแบบทางหลวง: กรณีศึกษาทางเลื่องเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน.

ธีรพจน์ ศิริธรรม. 2544. การปฏิบัติตามนโยบายผ่อนผันการจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายของเจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง: ศึกษากรณีด้านชายแดนไทย-พม่า. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ประชากรศึกษา) มหาวิทยาลัย-มหิดล.

นิคม เชาว์กิตติโสภณ. 2546. *ทัศนคติของสมาชิกวุฒิสภาต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับพม่า: กรณีความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนไทย-พม่า*. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บัญชา ปัญญานันชัย. 2536. *ขบวนการนักศึกษาพม่าตามแนวชายแดนไทยกับแนวทางการแก้ไขปัญหา*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปราโมทย์ ณ รังสี. 2543. *ความคิดเห็นของนายตำรวจและนายทหารชั้นสัญญาบัตรในจังหวัดชลบุรีต่อปัญหานโยบายแรงงานจากเมียนมาร์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ยุทธการทหารบก, กรม. 2540. *สะพานมิตรภาพไทย-พม่า ข้ามแม่น้ำเมย*. กรุงเทพฯ: กรมยุทธการทหารบก.

ศักดิ์ดา รมยะบุษ. 2539. *เอกสารวิจัยเรื่องปัญหาการปฏิบัติตามนโยบายชายแดนไทย-พม่า*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ.

ศาสตรา ศรีเพ็ญ. 2546. *กาสดำเนินโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน: ศึกษากรณีหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-พม่าในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี*. รายงานวิจัยปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2546. (บูรพา).

ศรีนคร วงศ์ใจ. 2543. *ผลกระทบจากแรงงานพม่าผิดกฎหมายในประเทศไทย: ศึกษากรณีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศุภชัย อนันตवार. 2539. *กลุ่มต่อต้านรัฐบาลพม่ากับความมั่นคงของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. เอกสารวิจัยส่วนบุคคลในลักษณะวิทยุทธศาสตร์ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 38 ปีการศึกษา 2538-2539.

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง. 2543. *ความมั่นคงตามแนวชายแดนภาคตะวันตกของไทย: เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี*. กองบัญชาการทหารสูงสุด.

สวัสดิ์ ดารานนท์. 2539. ความสัมพันธ์ไทย-พม่าที่ยั่งยืนเป็นผลประโยชน์ที่เกื้อกูลต่อความมั่นคงของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. เอกสารวิจัยส่วนบุคคลในลักษณะวิชาการเมือง นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 38 ปีการศึกษา 2538-2539.

สายนันท์ เมืองศรี. 2539. นโยบายความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์กับผลที่มีต่อความมั่นคงตามชายแดนไทย-พม่า. รายงานการค้นคว้าอิสระแบบวิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุทธิรัตน์ ชุ่มวิเศษ. 2540. การลักลอบเข้าสู่ประเทศไทยของคนสัญชาติพม่า: กรณีศึกษาอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. รายงานการค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุเทพ ธรรมรักษ์. ปัญหาคนหลบหนีเข้าเมืองประเทศไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีคนหลบหนีเข้าเมืองชาวพม่า. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

สุพจน์ แสงเพชร. 2539. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลักลอบเข้าเมืองของคนสัญชาติพม่า: กรณีศึกษาอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. รายงานการค้นคว้าอิสระแบบวิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุภาภรณ์ คุรุเมือง. 2541. ความสัมพันธ์ไทย-พม่า ภายใต้นโยบายความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2541.

หาญ เพ็ญไทย. 2536. ชนกลุ่มน้อยต่อต้านรัฐบาลพม่าตามแนวชายแดนไทย-พม่ากับความมั่นคงของประเทศไทย: ศึกษาเฉพาะกลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล ลักษณะวิทยายุทธศาสตร์ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 35 ปีการศึกษา 2535-2536.

อุกฤษณ์ อากาศวิภาต. 2544. ทักษะของทหารต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนของพม่า. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2544.

หนังสือ

ธรรมรัตน์ ทองเรือง. 2543. *กะเหรี่ยง: ชนวนหรือชนวนสงครามไทย-พม่ายุคใหม่*. นนทบุรี: อารบัวแก้ว.

นคร พันธุ์รงค์. 2540. *ปัญหาชายแดนไทย-พม่า*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. โครงการอาณานิคมศึกษา 5 ภูมิภาค ชุดประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.

พรพิมล ตรีโชติ. 2542. *ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย-ธรรมศาสตร์. โครงการอาณานิคมศึกษา 5 ภูมิภาค ชุดประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.

พรสุข เกิดสว่าง. 2540. *การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศพม่า จากผู้ลี้ภัยสู่แรงงานข้ามชาติ*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

บทความ

สมชาย มะลิพันธ์. 2538. "ปัญหาชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนไทย-พม่า." *วารสารกรมยุทธศึกษาทหาร*. 3, 8 : 69-80.

2. เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การพัฒนา

วิทยานิพนธ์และวิจัย

กรรณิการ์ ธรรมรัตน์. 2542. *ผลกระทบของการปิดด่านชายแดนต่อการค้าชายแดนไทย-พม่า:*

ศึกษากรณีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เป็นการศึกษารูปแบบในการค้าชายแดนเมียวดี – แม่สอด บริเวณนี้มีการค้าในระบบและนอกระบบซึ่งดำเนินถูกปิดหลายครั้ง สาเหตุใหญ่มาจากการเมืองภายในประเทศพม่า ผู้วิจัยเสนอให้รัฐบาลไทยหาแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์กับพม่าให้มากขึ้น เพื่อไม่ให้กระทบถึงการค้าในระบบบริเวณชายแดนไทย – พม่า แนวทางหนึ่งที่ต้อง

เร่งจัดการ คือการทำให้การค้าในบริเวณนี้เป็นการค้าในระบบ ทำการค้าขายระหว่างกันโดยผ่าน
พิธีการศุลกากร

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2540. *โครงการศึกษาจัดทำแผนแม่บทเพื่อปรับปรุงเมือง*

ชายแดนทางการท่องเที่ยว แม่สอด เชียงของเบตง. กรุงเทพฯ: บริษัทที่ปรึกษาการวิจัย
ภาคใต้.

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวทางโครงการและมาตรการในการ
ปรับปรุงเมืองชายแดนให้สามารถรองรับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวได้ เพื่อเป็นการกำหนด
แนวทาง แผนงานและโครงการ เพื่อบริหารและพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8
(2540-2544) เพื่อจัดรายละเอียดแผนงานและโครงการการพัฒนาต่างๆในพื้นที่ โดยให้มีความ
สอดคล้องกับแผนพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ซึ่งมีแนวทางในการ
พัฒนาการท่องเที่ยวที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่อส่วนรวม โดยไม่ขัดแย้งหรือทำลาย
สภาพแวดล้อมตลอดจนสังคมท้องถิ่น ทั้งนี้ต้องเป็นแผนที่เหมาะสมที่หน่วยงานรับผิดชอบสามารถ
นำไปปฏิบัติได้ และเพื่อให้เกิดความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการวางแผนของกลุ่มบุคคลหรือ
องค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้เกิดการยอมรับ ร่วมกันเป็นเจ้าของ ร่วมดำเนินการและปฏิบัติตาม
แผนตลอดจนร่วมติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติ ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่
เหมาะสมของรัฐ และเอกชน ในการมีส่วนร่วมดำเนินการดังกล่าว

ซี เอ อินเตอร์เนชั่นแนลอินฟอรมะชั่น,บริษัท. 2541. *การศึกษาอุปสงค์ของตลาดประเทศพม่า.*

กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการส่งออก.

ศึกษาข้อมูลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ รูปแบบของธุรกิจ ข้อจำกัดและเงื่อนไขทางการค้า
การตลาด ภาวะการค้าทั้งด้านการส่งออกและนำเข้าสินค้าหลักและสินค้าที่มีศักยภาพของ
ประเทศไทยและพม่า รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าที่เป็นวัตถุดิบจากพม่า เพื่อใช้เป็นแหล่งวัตถุดิบ
เพื่อการผลิตและส่งออกของไทยในอนาคต คู่แข่งและภาวะการแข่งขันของไทยในตลาดพม่า

จากการศึกษาพบว่า สินค้าที่ตลาดพม่าต้องการ ได้แก่ สินค้าอุปโภค สินค้าวัตถุดิบและ
อะไหล่สำหรับอุตสาหกรรม วัสดุก่อสร้างและสินค้าประเภททุน ทั้งนี้ สินค้าประเภทอุปโภคบริโภค
จะถูกนำเข้าพม่าโดยผู้นำเข้าตามแนวชายแดนไทย-พม่า

ณัฐนันท์ วัชรวิทย์. 2537. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างไทย พม่าและจีนตอนใต้.

กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้าไม่เรียงลำดับ.

เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยวประเทศพม่า ประเทศจีนตอนใต้ และเชียงราย ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวไทยที่เชื่อมโยงกับพม่าและจีนตอนใต้ นอกจากนั้น ในรายงานนี้ได้นำเสนอผลการสำรวจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางเยือนประเทศพม่า และจีนตอนใต้การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย-พม่า-จีนตอนใต้

ธนกัณฑ์ เก่งถนอมม้า. 2541. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานจุดผ่อนปรนทางการค้า

ชายแดนไทย-พม่าช่องทางก๊วผาวอก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่:

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. รายงานการค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2541.

การศึกษาจุดผ่อนปรนทางการค้าชายแดนไทย-พม่าเรื่องนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องการพึ่งพาอาศัยกัน หรือการพึ่งพิงซึ่งกันและกัน และแนวคิดโลกาภิวัตน์ ทำการศึกษากรณีจุดผ่อนปรนที่ตั้งอยู่ที่ก๊วผาวอก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษา พบว่ามีปัจจัยหลัก 3 ประการที่ทำให้การดำเนินงานและความก้าวหน้าของจุดผ่อนปรนนี้มีปัญหาและอุปสรรค ปัจจัยเหล่านั้นประกอบด้วยนโยบายของรัฐบาลพม่าที่ให้ความสำคัญต่อความมั่นคงมากกว่าการพัฒนาเศรษฐกิจ รัฐบาลทหารพม่าไม่ไว้วางใจฝ่ายไทย และความคิดเห็นที่แตกต่าง และไม่สอดคล้องกันระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนไทย

นริศร์ บุณยะเดียง. 2541. ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ มนุษยธรรม: ทางสองแพร่งของรัฐบาลไทย

ต่อนักศึกษาอพยพชาวพม่า. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย

รามคำแหง.

งานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยชี้ให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญที่มีต่อการกำหนด และปฏิบัติตามนโยบายของ รัฐบาลไทยต่อนักศึกษาอพยพชาวพม่า ได้แก่ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ทางการทหารระหว่างสองประเทศ ส่งผลให้ท่าทีของรัฐบาลไทย ต่อนักศึกษาอพยพชาวพม่าเหล่านี้มีลักษณะที่คำนึงถึงเรื่องมนุษยธรรมน้อยกว่ามาก เมื่อเทียบกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมหาศาลและความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐบาลของสองประเทศ

พงศธร พลรัฐ. 2545. การศึกษาความปลอดภัยและการประชาสัมพันธ์ของโครงการวางท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากแหล่งยาดานา สหภาพพม่า: ศึกษากรณี หมู่ 2-6 ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา. ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

จากการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าท่อส่งก๊าซมีระบบป้องกันความปลอดภัยที่ยอมรับได้ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับระบบท่อส่งก๊าซที่เหมาะสม มีการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพและความรู้ที่ต่อเนื่อง แต่ไม่มีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์

โดยรวมแล้ว ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจถึงความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ และยินดีให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ประชาชนต้องการการได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง โดยควรพิจารณาถึงความต้องการของชุมชน จากพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนนั้นๆ มิใช่เพียงมอบเงินหรือสิ่งของเท่านั้น

พรพิมล ตริโชติ. 2541. ปัญหาชนกลุ่มน้อยตามชายแดนไทย-พม่า: ศึกษาผลกระทบที่มีต่อการค้าระหว่างประเทศไทยกับสหภาพพม่า. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เป็นการศึกษาเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ในประเทศพม่าที่เกิดขึ้นมานานจนปัจจุบัน ผลของการปราบปรามส่งผลให้บรรดากองกำลังชนกลุ่มน้อยต่างๆ ถอยร่นมาตั้งฐานที่มั่นประชิดพรมแดนไทย ทำให้กองกำลังชนกลุ่มน้อยบางกลุ่ม เช่น กลุ่มกะเหรี่ยง และมอญมีโอกาสเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการค้าชายแดนนอกระบบ ทำให้ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มีความเข้มแข็งขึ้น ในขณะที่ฝ่ายรัฐบาลพม่าเป็นฝ่ายเสียผลประโยชน์ การดำเนินนโยบายความมั่นคงของพม่าคือ การแก้ไขความขัดแย้งและหาทางให้กองกำลังชนกลุ่มน้อยล้มเลิกการสู้รบ และยอมอยู่ใต้กฎหมายการปกครองของรัฐบาล โดยการเจรจาหยุดยิงและการปราบปราม เมื่อปัญหานี้คลายความยุ่งยากลง รัฐบาลพม่าหันมาให้ความสนใจกับการจัดระเบียบชายแดนใหม่เพื่อหาผลประโยชน์จากการค้าเข้าประเทศ แต่การออกระเบียบใหม่ของรัฐบาลพม่า และบางมาตรการไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงทางเศรษฐกิจของไทย จึงมีความพยายามที่จะหวนกลับไปสู่การค้านอกระบบเช่นเดิม โดยผ่านกองกำลัง ชนกลุ่มน้อยที่ยังหลงเหลืออยู่ รัฐบาลพม่าจึงใช้นโยบายการปิดพรมแดนเพื่อบีบบังคับให้รัฐบาลไทยให้ความร่วมมือกับรัฐบาลพม่าในการปราบปรามกองกำลังชนกลุ่มน้อยให้หมดสิ้น ปัญหานี้เป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อการค้าชายแดนระหว่างสองประเทศ

พอล คอนซิลแตนท์. 2544. รายงานฉบับสรุปผู้บริหาร: การศึกษาความเหมาะสมการจัดตั้งเขต

เศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงราย. รายงานเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการ
ประสานการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน และสำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เอกสารอัดสำเนา.

รายงานฉบับนี้ทำขึ้น เพื่อศึกษาหาความเหมาะสมของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ
ชายแดนจังหวัดเชียงรายในรูปแบบต่างๆ และกำหนดรูปแบบที่ควรดำเนินการเพื่อเพิ่มความ
เข้มแข็งและโอกาสทางเศรษฐกิจของพื้นที่เมือง ชุมชนและคนในพื้นที่ชายแดนจังหวัดเชียงราย ซึ่ง
มีศักยภาพที่จะเป็นประตูการค้าติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านนานาชาติ

เนื้อหาของรายงานประกอบด้วยส่วนต่างๆ ได้แก่ พื้นที่โครงการ สภาพการณ์พัฒนาใน
ปัจจุบัน ศักยภาพ โอกาสและข้อจำกัดของการพัฒนา รูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่เสนอ
การพิจารณาคัดเลือกที่ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป้าหมายและแผนพัฒนา โครงการ องค์การบริหาร
การพัฒนาโครงการ กลไกที่จำเป็นในการผลักดันให้โครงการประสบความสำเร็จ และประเด็น
นโยบายที่รัฐบาลต้องดำเนินการ

ฤทธิ์ อนุจรพันธ์. 2543. ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่ออำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัด

แม่ฮ่องสอน. ปรินญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์คือ ศึกษาและวิเคราะห์ถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อการ
ใช้ที่ดิน สภาพทางเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
พื้นที่เขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนซึ่งมีพื้นที่ที่ได้รับกระทบมากที่สุด ซึ่งในการวิเคราะห์ได้ทำ
แผนการใช้ที่ดินในช่วงปี พ.ศ. 2523 กับปี พ.ศ. 2540 มาวางทับซ้อน เพื่อผู้เขียนจะได้ศึกษาความ
เปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและพื้นที่ที่มีการขยายตัวของชุมชนเมืองเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้เกิดผลกระทบทั้งทางตรงและ
ทางอ้อมในด้านการเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 ด้าน เนื่องจากปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในเขต
เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนมีมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นของพื้นที่ย่านการค้า และการ
บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งในปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ที่ตั้งอยู่บริเวณถนนสายหลักได้เปลี่ยนจากที่อยู่
อาศัยเป็นพื้นที่การค้าและบริการ ซึ่งส่งผลให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้แก่ประชากรใน
ท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม จากปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นรวมทั้งการเข้ามาประกอบ
กิจการค้าขายและบริการของคนต่างถิ่น ทำให้จำนวนประชากรในเขตเทศบาลมีจำนวนที่เพิ่มมาก
ขึ้น ซึ่งส่งผลให้พื้นที่เกิดปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ 2 ด้านคือ ปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นในเขต

เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน และปัญหาน้ำเสียจากการปล่อยน้ำทิ้งของพื้นที่พักอาศัยอาคารพาณิชย์ และโรงแรมต่าง ๆ

สมศักดิ์ ธนอมพล. 2546. ปัญหาการทำประมงทะเลนอกน่านน้ำไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีน่านน้ำประเทศพม่า. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ความสำคัญของของการประมงทะเล นโยบายและกฎระเบียบเกี่ยวกับการประมงนอกน่านน้ำ ปัญหาการประมงทะเลในน่านน้ำประเทศพม่า การแก้ไขที่ผ่านมาและปัจจุบัน และข้อเสนอแนะ จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าประเทศไทยประสบปัญหาการทำประมงทะเลเกินศักยภาพของการผลิตทดแทนในน่านน้ำไทย ทำให้ต้องขยายแหล่งทำการประมงไปยังบริเวณทะเลหลวงนอกทะเลอาณาเขตของประเทศเพื่อนบ้านมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 ก่อนที่แหล่งประมงทะเลนอกน่านน้ำไทยจะมีพื้นที่ลดน้อยลงจากการประกาศเขตไหล่ทวีปและเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้าน จนทำให้ชาวประมงไทยต้องเข้าทำการประมงในเขตน่านน้ำของพม่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 ทั้งนี้หลังจากรัฐบาลพม่ามีนโยบายเปิดประเทศและให้สัมปทานการประมง แก่บริษัทเอกชนไทย อย่างไรก็ตาม นโยบายและการดำเนินงานตามนโยบายการให้สัมปทานดังกล่าวไม่มีความต่อเนื่อง ไม่ราบรื่นทำให้เรือประมงไทยถูกทางการพม่าจับกุมเสมอ สาเหตุสำคัญเกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาการเมืองภายในของประเทศพม่า โดยเฉพาะปัญหาชนกลุ่มน้อย

ปัจจุบัน รัฐบาลพม่าต้องการให้สัมปทานการทำประมงแก่บริษัทเอกชนไทยแล้ว แต่เปิดโอกาสให้ทำการประมงทะเลในน่านน้ำพม่าได้ ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าจะต้องร่วมลงทุนกับฝ่ายพม่า ในขณะที่ทางการไทยโดยกองทัพเรือได้ตั้งศูนย์ประสานงานชายแดนทะเลไทย-พม่า (ศปรล.ทพ.) ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2539 ที่จังหวัดระนอง เพื่อเป็นช่องทางในการปกป้องกองเรือประมงของไทยที่ทำการประมงบริเวณน่านน้ำต่อเนื่องของสองประเทศ

สุริย์ บุญญานวงศ์. 2539. ผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว: ศึกษากรณีจังหวัด

แม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพของทรัพยากรต่างๆในพื้นที่ท่องเที่ยว และเหตุผลที่เลือกจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพราะเป็นพื้นที่ที่การท่องเที่ยวเพิ่งเปิดใหม่ และมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าหลายประเภท

จากการศึกษาพบว่า ช่วง 10 ปีที่ผ่านมาที่มีการเปิดการท่องเที่ยวทำให้การเปลี่ยนแปลงในชุมชนเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะ การพัฒนาด้านคมนาคม การบริการสาธารณูปโภคและ

สาธารณูปการต่างๆได้รับการสนับสนุนมากขึ้น ทำให้ชุมชนขยายตัวมากขึ้น ประชากรในชุมชนที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเข้าไป จะมีรายได้และโอกาสสูงเพิ่มขึ้นมากกว่าชุมชนที่ไม่มีการท่องเที่ยวเข้าไป นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อ สังคม วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน ในทางลบมากกว่าทางบวก ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นเพราะกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างเดียวแต่เป็นเพราะความอ่อนแอของวัฒนธรรมเองด้วย

ดังนั้นเพื่อรักษาสมดุลระหว่างอิทธิพลของการท่องเที่ยว กับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางคือ กำหนดเขตพื้นที่ท่องเที่ยวเพื่อป้องกันไม่ให้มีการขยายกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีคุณค่าสูงทางด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์โบราณคดี และศิลปสถาปัตยกรรมเนื่องจากพื้นที่เหล่านี้ถูกทำลายได้ง่าย เตรียมพร้อมในด้านสิ่งบริการและบุคลากรที่จะให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการพัฒนากิจกรรมที่สนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวให้แก่ประชากรในชุมชนที่ไม่มีการท่องเที่ยว และส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแก่นแท้ของวัฒนธรรมแก่นคนในท้องถิ่นโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน แต่ทั้งนี้ก็ต้องเป็นการร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ในท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของประเพณี

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2538. *คู่มือการลงทุนในพม่า*. ไม่ระบุที่พิมพ์.

กล่าวถึงภาพรวมทางการเมืองและเศรษฐกิจของพม่า การลงทุนจากต่างประเทศ ได้แก่ ภาวะนโยบาย กฎระเบียบและขั้นตอนของการลงทุน และความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทย และพม่าซึ่งเสนอทั้งโอกาสและอุปสรรค

อานัติ จักรแก้ว. 2545. *ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการจัดการฐานข้อมูลการท่องเที่ยวใน*

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์ดังนี้ 1) ออกแบบฐานข้อมูลของระบบข้อมูลการท่องเที่ยว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้เทคโนโลยีทางด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ 2) จัดทำโปรแกรมประยุกต์เพื่อนำเสนอข้อมูลสารสนเทศทางการท่องเที่ยว ในลักษณะของเมนูการเรียกค้นข้อมูลทางหน้าจอภาพ 3) จัดลำดับศักยภาพแหล่งการท่องเที่ยว เพื่อใช้วางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตทำการจัดการทั้งหมด 39 แห่งแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิจัยทำให้ได้ฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศ ภูมิศาสตร์ ด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โปรแกรมประยุกต์ที่นำเสนอข้อมูลสารสนเทศ ทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้ผู้ใช้ได้สอบถามผ่านหน้าจอภาพในระบบเมนูภาษาไทย ได้ศักยภาพภาพแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสามารถแบ่งได้ 3 กลุ่มคือแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง 12 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง 11

แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ 16 แห่ง เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

อินเตอร์เนชันแนล คอนซัลแทนซี เน็ทเวอร์ค, บริษัท. 2540. *โครงการศึกษาแนวทางความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม ระหว่างไทย – สปป.ลาว ในเส้นทางแม่สอด – เมียวดี – เมะละแหม่ง – ย่างกุ้ง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม.

เนื้อหาเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รายงานการสำรวจพื้นที่โครงการในส่วนที่อยู่ในประเทศ สปป.ลาว (ระหว่างวันที่ 9-16 กุมภาพันธ์ 2540) การพัฒนาอุตสาหกรรมพม่าตามแนวทางทำ เศรษฐกิจตะวันออก/ ตะวันตก บางส่วนของรายงาน “โครงการศึกษา วิเคราะห์ภาวะการกระจายอุตสาหกรรม 9 จังหวัดเป้าหมายไปสู่จังหวัดใกล้เคียง : กรณีเขตเศรษฐกิจชายแดนตะวันตก ภาคเหนือ (แม่สอด) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (มุกดาหาร) และสรุปการประชุมโครงการแนวทางความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมระหว่างไทย – สปป.ลาว ในเส้นทางแม่สอด – เมียวดี – เมะละแหม่ง – ย่างกุ้ง

บทความ

สุลักษณ์ กาญจนนรี. 2539. “พม่าในรูปเหลี่ยมเศรษฐกิจ.” ใน *เอเชียปริทัศน์*. ปีที่ 17 ฉบับที่ 3 : 1-16.

กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคทั้ง 4 เหลี่ยมเศรษฐกิจ(ไทย จีน พม่า ลาว) และลุ่มแม่น้ำโขง 6ประเทศ (จีน ไทย พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา) เป็นการเปิดโอกาสให้พม่าได้พัฒนา และส่งเสริมการเปิดประเทศแก่พม่า ช่วยเพิ่มความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ แม้ว่าโดยปกติพม่าจะติดต่อกับไทย และจีนตอนล่างอยู่แล้วตามสภาพของพื้นที่ที่ติดกันโดยธรรมชาติ สำหรับท่าทีของพม่า ต่อกรอบความร่วมมือนั้น จะให้ความสนใจต่ออนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงมากกว่าสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ เพราะความเป็นรูปธรรม และมีการสนับสนุนอย่างเป็นทางการของธนาคารพัฒนาแห่งเอเชียของกรอบลุ่มแม่น้ำโขง และคิดว่าโครงการของสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจไม่ค่อยคืบหน้า และมีการทับซ้อนกับความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขงแล้ว การดึงพม่าเข้าร่วมในเหลี่ยมเศรษฐกิจยังช่วยให้พม่าใกล้ชิดกับอาเซียนมากยิ่งขึ้นและส่งเสริมในเรื่องสิทธิมนุษยชนอีกด้วย

เอกสารประกอบการสัมมนา รายงานการประชุม

ศูนย์จีนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2540. *สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ: มุมมองของไทยและจีน*.

บทความประกอบการสัมมนาร่วมไทย – จีนวันที่ 14 – 15 พฤษภาคม 2540 ณ ห้องประชุมสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.

มีเนื้อหาที่ครอบคลุมในเรื่องปัญหาเศรษฐกิจประเทศไทยกับการพัฒนา “สี่เหลี่ยมทองคำ” ทำที่และการพิจารณาของพม่าในปัญหาการเข้าร่วมเป็นภาคี “สี่เหลี่ยมทองคำ” ร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาแม่น้ำหลานชาง - แม่น้ำโขง “สี่เหลี่ยมทองคำ” ใน สปป.ลาวจีนกับ “สี่เหลี่ยมทองคำ” การพัฒนาแม่น้ำโขงกับการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศลาว และข้อเสนอเรื่องโครงสร้างการก่อตั้งเขตร่วมมือ “สี่เหลี่ยมทองคำแห่งความเจริญ” ในย่านแดนต่อแดนจีน ลาว พม่า และไทย แห่งลุ่มแม่น้ำหลานชาง-แม่น้ำโขง

ส่วนที่ไม่มีบรรณนิทัศน์

วิทยานิพนธ์และวิจัย

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. ศูนย์พัฒนาภาคเหนือ และศูนย์พัฒนาภาคกลาง. 2541. *แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนไทย-สหภาพพม่า*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

ดวงใจ หล่อธนวิชัย. 2545. *การศึกษาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จังหวัดแม่ฮ่องสอน: โครงการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ไทยธนาคาร สำนักวิจัยและวางแผน. 2546. *การปฏิรูปสังคมและเศรษฐกิจ: แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: ธนาคารไทยธนาคาร.

ธนา ยศตระกูล. 2545. *หอค้าจังหวัดในบริบทความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ: ศึกษาบทบาทหอค้าจังหวัดเชียงรายและหอค้าจังหวัดตาก ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพพม่า*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิยม ไวยรัชพานิช. 2538. การค้าชายแดนไทยกับประเทศสหภาพพม่าที่มีผลต่อเศรษฐกิจไทย.

กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล.

ประสงค์ศักดิ์ อักษรมัต. 2539. ความน่าจะเป็นในการลงทุนในประเทศสหภาพพม่า. กรุงเทพฯ :

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

มนัญญา เงินดี. 2539. ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับสหภาพเมียนมาร์: ศึกษากรณี

การลงทุนของธุรกิจโรงแรมไทยในสหภาพเมียนมาร์ (ค. ศ. 1989-1995). วิทยานิพนธ์

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วชิราภรณ์ ศรีมนัส. 2540. การศึกษาธุรกิจท่องเที่ยวในประเทศเมียนมาร์. รายงานการค้นคว้า

อิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เศรษฐกิจการพาณิชย์, กรม, กองวิจัยสินค้าและการตลาด 2. 2538. การผลิตและการตลาดข้าว

พม่า. กรุงเทพฯ: กองวิจัยและการตลาด 2, กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์.

คณะเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2537. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่าง

ไทย พม่าและจีนตอนใต้. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2538. บทสรุปสำหรับผู้บริหาร เรื่องการพัฒนา

อุตสาหกรรมใน 9 จังหวัดเป้าหมายและการกระจายไปสู่จังหวัดใกล้เคียงและประเทศ

เพื่อนบ้าน: กรณีการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตตะวันออกเฉียงเหนือของแหลมทอง

(ชอนแก่น-นครพนม-พม่า-ลาว-เวียดนาม). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ

ไทย.

อารยา เกตุทัต. 2539. การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากโครงการลงทุนสำรวจและผลิตปิโตรเลียม

กรณีศึกษาระหว่างประเทศสหภาพพม่าและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม. วิทยานิพนธ์

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

3. สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์

วิทยานิพนธ์และวิจัย

กฤตยา อาชวนิจกุล. 2543. *เรื่องเพศ อนามัยเจริญพันธุ์และความรุนแรง: ประสบการณ์ชีวิตของแรงงานอพยพจากประเทศพม่า*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. ได้รับสนับสนุนจากมูลนิธิฟอร์ดและรัฐบาลนอร์เวย์.

เป็นการศึกษาชีวิตสภาพความเป็นอยู่ของผู้พหุพลบนี จากประเทศพม่าที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย สถานภาพของบุคคลเหล่านี้ เป็นผู้กระทำผิดกฎหมาย ทำให้อาจถูกจับกุมและถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานได้ง่าย และมีความเสี่ยงสูงต่อการถูกละเมิดสิทธิจากนายจ้างหรือเสี่ยงต่อสภาพความไม่ปลอดภัยในที่ทำงาน ซึ่งเกิดขึ้นหลายรูปแบบ เช่น ถูกโกงค่าแรง ได้รับบาดเจ็บในการทำงาน ที่สำคัญ คือผู้พหุพลหญิงเสี่ยงต่อการกระทำรุนแรงทางเพศ ทั้งจากเจ้าหน้าที่รัฐ นายจ้างและเพื่อนร่วมงานด้วยตนเอง ในยามเจ็บป่วย ผู้พหุพลไม่สามารถเลือกวิธีการรักษาที่เหมาะสม เนื่องจากเป็นผู้พลบนีเข้าเมือง ไม่มีเงินออม และพูดภาษาไทยได้น้อยหรือแทบไม่ได้เลย ผู้พหุพลส่วนใหญ่จึงเลือกที่จะรักษาตนเองด้วยการซื้อยากินเอง หรือทนให้หายโดยไม่รักษา ทำให้มีรายงานการตายในหมู่ผู้พหุพลจำนวนมาก

ผู้วิจัยเสนอแนะให้รัฐบาลไทยปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของผู้พหุพล และข้อเสนอแนะในระดับต่ำสุดที่รัฐบาลไทยควรทำ ได้แก่ การแปลและเผยแพร่นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับแรงงานอพยพในภาษาของผู้พหุพลเองอย่างทั่วถึง

จกฤตชนม์ ประสมเสื่อ. 2543. *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของชาวเขาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พบว่าชาวเขาส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมซึ่งต้องใช้แรงงานในการประกอบอาชีพ ทำให้ชาวเขาบางส่วนนิยมใช้ยาบ้าเพราะต้องการให้มีแรงทำงานมากๆ อีกทั้งบริเวณพื้นที่ อ.ปาย และ อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน เป็นพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุดพื้นที่หนึ่งและอาชีพเกษตรกรรมรายได้น้อยเฉลี่ยต่อเดือนไม่พอใช้จ่ายในครอบครัว ทำให้ตัดสินใจกระทำความผิดเกี่ยวกับการจำหน่ายยาบ้าโดยสมัครใจ แม้จะรู้ว่าผิดกฎหมาย

ชัยวัฒน์ อาษานอก. 2540. สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาแบบ
พึ่งพาตนเอง สังกัด สำนักงานการประถมศึกษา จ. แม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรม
หาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนประถมศึกษาแบบพึ่งพาตนเอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จ. แม่ฮ่องสอน
ประชากรที่ใช้ ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน ครูผู้สอน และ
นักเรียน รวมทั้งสิ้น 74 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งหมด 4 ชุด คือ แบบศึกษาเอกสาร แบบ
สัมภาษณ์ แบบสำรวจ และ แบบสังเกตวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ และพรรณนาใน
รูปของความเรียง ผลการวิจัย พบว่า

ในด้านการจัดระบบโครงสร้างของโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่จัดโครงสร้างทางการบริหาร
โรงเรียนในลักษณะของโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนมากมีนักเรียนเพศชาย และเป็นชาวเขาเผ่า
กะเหรี่ยง โรงเรียนทั้งหมดได้รับงบประมาณจากการจัดสรรจากหน่วยงานต้นสังกัด และมีปัญหาใน
ด้านอาหาร และมีปัญหาเรื่องเครื่องนุ่งห่มสำหรับนักเรียน

ในด้านนโยบาย การจัดการศึกษาแบบพึ่งตนเอง โรงเรียนส่วนใหญ่รับนโยบายมาจาก
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยมีหลักการ คือ มุ่งเปิดโอกาสให้เด็กในวัยเรียนทุกคนเข้ารับ
การศึกษาอย่างครบถ้วน โรงเรียนทั้งหมดจะมีปัญหาโดยขาดเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ครูศึกษาในด้าน
การปรับ และจัดทำหลักสูตรสำหรับโรงเรียนแบบพึ่งพาตนเอง โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการ
ปรับ และจัดทำหลักสูตรสำหรับโรงเรียนแบบพึ่งพาตนเองจัดเตรียมบุคลากร โดยจัดครูเข้ารับการ
อบรม หรือสัมมนา ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะ
ของนักเรียนในด้านการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่เป็น
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน วัดและประเมินผลโดยการทดสอบ และจัดกิจกรรม
เสริมหลักสูตรประเภทกิจกรรมการทำสวนผัก และกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์

ในด้านบริการที่ทางโรงเรียนจัดให้สำหรับนักเรียน โรงเรียนทั้งหมดจัดบริการเกี่ยวกับ
สุขภาพอนามัยและบริการอาหารกลางวัน ส่วนโรงเรียนบางโรงเรียนจัดบริการตัดผมนักเรียน
บริการห้องสมุดโรงเรียน และบริการความก้าวหน้าทางวิชาการ

ในด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนเขา และเชิงเขา
มีสิ่งอำนวยความสะดวก และการหาเลี้ยงชีพประเภทบ้านพักนักเรียน ห้องนํ้านักเรียน สถานที่
สำหรับปลูกพืชผักสวนครัว สถานที่สำหรับปลูกไม้ผล สถานที่สำหรับเลี้ยงสัตว์ และเครื่องมือ
การเกษตร

ในด้านการดำรงชีวิตประจำวันภายในโรงเรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่จัดระบบโครงสร้างการ
ปกครองในบ้านพักออกเป็นฝ่ายต่างๆ เช่น จัดให้มีประธานบ้านพัก รองประธานบ้านพัก และ

สมาชิกบ้านพัก ซึ่งส่วนมากมีวิธีวางแผนการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบประจำวัน โดยการ
จัดทำแผนงานเพื่อนำไปปฏิบัติล่วงหน้า

ชาติชาย รัตนศิริ. 2545. *โครงการการอนุรักษ์และฟื้นฟูสมุนไพรรักษาบ้านชาวไทยภูเขา อำเภอปาง
มะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน: รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย.

เมื่อมีความเจริญเข้าถึงประชาชน บริการของรัฐเข้าถึงชุมชนชาวไทยภูเขาบนพื้นที่สูงมาก
ขึ้น การให้ความสนใจต่อสมุนไพรรักษาบ้านที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมีน้อยมาก ตำรับยา
ส่วนใหญ่ ผู้ที่รู้ก็มีแต่ผู้สูงอายุ ถ้าหากภูมิปัญญาตรงนี้ไม่มีการสืบทอด วันหนึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตรงนี้ก็จะเป็นการสืบทอดสุดท้ายก็จะสูญหายไป

การดำเนินการศึกษาองค์ความรู้ด้านสมุนไพรรักษาบ้าน เพื่อค้นหาแนวทางการอนุรักษ์ และการ
ฟื้นฟูสมุนไพรรักษาบ้าน โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ร่วมกัน ในการดำเนินงานได้
ดำเนินการใน 2 ชุมชนที่เป็นชาวไทยใหญ่ บ้านแม่ละนา และชนเผ่ามูเซอดำบ้านห้วยเฮี้ยะ โดย
อาศัยผู้รู้ ผู้สนใจ และชุมชน มาร่วมกันดำเนินการ รวบรวมข้อมูลองค์ความรู้สมุนไพรรักษาบ้าน
ร่วมกันค้นหาแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูการใช้สมุนไพรรักษาบ้าน

ผลจากการศึกษา พบว่า แนวทางการอนุรักษ์ และฟื้นฟูการใช้สมุนไพรรักษาบ้านบนพื้นที่สูง พบว่า
รูปแบบกระบวนการต้องเริ่มจากการสร้างความสำนึก การศึกษาการเรียนรู้จากของจริง และการ
ปฏิบัติให้รู้ชัด เพื่อให้การอนุรักษ์และฟื้นฟูสมุนไพรรักษาบ้านบรรลุเป้าหมาย ก่อให้เกิดประโยชน์แก่
ชุมชน ชาวไทยภูเขาบนพื้นที่สูงในการรักษาและดูแลตนเอง ด้วยตำรับยาบ้าน

นพรัตน์ แก้วหานาม. 2541. *การสำรวจโรคเท้าช้างที่เกิดจากเชื้อ Wucheraria bancrofti ในชาว
พม่าที่ทำงานในเขต อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยใช้วิธี thick blood film และ thin
blood film*. คณะสหเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เนื่องจากจังหวัดตากเป็นจังหวัดที่มีแรงงานพม่าเข้ามาทำงานเป็นจำนวนมาก
โดยเฉพาะใน อ.แม่สอด งานวิจัยนี้ทำเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานควบคุมและป้องกันโรคให้
มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น พบว่าผู้ติดเชื้อเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิงเพราะมีพฤติกรรมเข้าป่ามากกว่า
และมีโอกาสถูกยุงกัดได้มากกว่า ซึ่งโรคนี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาทางสาธารณสุขและเศรษฐกิจของ
ไทย เพราะความเป็นไปได้ที่แรงงานพม่าที่อพยพเข้ามาสามารถจะแพร่เชื้อในไทยค่อนข้างจะ
สูงมากทีเดียว

พิมุข ชาญธนะรัตน์. 2538. คริสตศาสนากับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวมูเซอแดง:

การศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณีระหว่างหมู่บ้านยาป่าแหน กับหมู่บ้านแสนคำลือ ในกิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ความเชื่อทางศาสนามีความสัมพันธ์ กับระบบเศรษฐกิจ ระบบทางการศึกษา ระบบการรักษาพยาบาล และระบบอื่นๆภายในชุมชน ถ้าศาสนาเปลี่ยนแปลงไป ย่อมส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชาวบ้าน ซึ่งสามารถพบเห็นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมด้านวัตถุได้ง่ายกว่า การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมด้านความคิดพบว่า ทั้ง 2 หมู่บ้านมีความแตกต่างกัน โดยที่หมู่บ้านยาป่าแหน มีบุคคลชื่อ จำลา อพยพมาอยู่หมู่บ้านนี้ ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับศาสนาคริสต์ซึ่งเป็นผลมาจากการถ่ายทอดให้ของพวกมิชชันนารี เป็นผู้เผยแพร่ศาสนาคริสต์ให้กับชาวมูเซอและมีความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านด้วยนั้น คือสมาชิกของกลุ่มคริสต์จะกล่าวหาพวกนับถือศาสนาคริสต์ดั้งเดิมว่าเป็นพวกนับถือผี เกิดความขัดแย้งทางความเชื่อขึ้น เกิดทั้งในหมู่ผู้ใหญ่และเด็ก เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ การรักษาพยาบาล คนตรี ศาสนสถาน ผู้สืบต่อ ผู้ประกาศศาสนา การศึกษา หมู่บ้านนี้ผู้นำได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกที่เขาสังกัดอยู่ ทำให้ชาวบ้าน หนึ่งในห้าหันมานับถือศาสนาคริสต์ได้ สุดท้ายกลุ่มนับถือคริสต์กับกลุ่มดั้งเดิมมีความขัดแย้งกันมาก จึงย้ายออกไปตั้งชุมชนใหม่

ส่วนหมู่บ้านแสนคำลือ มีผู้เผยแพร่เป็นบุคคล ซึ่งอพยพมาได้รับการถ่ายทอดความรู้จากมิชชันนารีเช่นเดียวกัน แต่การเผยแพร่ศาสนาไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากผู้นำศาสนาขัดแย้งกับองค์กรที่สังกัดอยู่จนทำให้ถูกตัดงบประมาณและการสนับสนุน การเผยแพร่ศาสนา อย่างไม่ต่อเนื่องและเกิดมีการต่อต้าน จากผู้นำภายในชุมชนหมู่บ้านแสนคำลืออย่างมาก งานสอนศาสนาคริสต์ของเขาจึงดำเนินไปอย่างล่าช้าและไม่ประสบความสำเร็จ

สรุปชาวมูเซอแดงที่เปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์นั้น เป็นปัจจัยเกิดจากการขัดแย้งและการพัฒนาชุมชนของชาวมูเซอแดง เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนสังคมและวัฒนธรรมไปสู่ความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น

ภัทรา บุญญเมธานันท์ และคนอื่น ๆ. 2536. การศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเนื้อดิบ: กรณีศึกษา

ตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. แม่ฮ่องสอน: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน.

งานชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเนื้อดิบของประชากรอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และศึกษาถึงความสัมพันธ์และอิทธิพลของเงื่อนไขทางสังคม – สิ่งแวดล้อม และบุคคลที่ดีต่อการบริโภคเนื้อดิบ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และแบบสอบถาม

สรุปผลได้ว่า พฤติกรรมการบริโภคของประชากรอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่ยังคงมีพฤติกรรมการบริโภคเนื้อดิบอยู่ ส่วนมากจะทานลาบดิบมากที่สุด รองลงมา คือ เนื้อหมู ในงานเลี้ยงต่าง ๆ ก็จะมีการเลี้ยงลาบดิบ ซึ่งเป็นเครื่องฐานะทางเศรษฐกิจของ เจ้าภาพ คนชอบทาน ทำง่ายไม่สิ้นเปลือง นอกจากนั้นแล้ว เจือปนไขมันสูง - สิ่งแวดล้อม และบุคคลที่มีความสัมพันธ์ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคเนื้อดิบ การปรับเปลี่ยน พฤติกรรมจำเป็นต้องให้ความรู้สู่ศึกษาในชุมชนทั้งด้านสื่อ ภาษาที่ใช้ และเนื้อหาสาระ สาเหตุ การติดต่อของโรค การป้องกัน และการรักษา

มานัส เรืองจิตชาวลัย. 2545. พฤติกรรมการใช้บริการธนาคารพาณิชย์ของพ่อค้าขายแดนในเขต

อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. รายงานการค้นคว้า
แบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย-เชียงใหม่.

การค้าขายแดนในเขตอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่เป็นการค้าจากระบบที่ไม่ผ่านพิธีการศุลกากร และมีมูลค่าสูง ตลอดจนการชำระค่าสินค้าผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ มีมูลค่าน้อยมาก พ่อค้าขายแดนมีทั้งประกอบธุรกิจในรูปแบบเจ้าของคนเดียว และห้างหุ้นส่วน จำกัด หรือบริษัทจำกัด ในลักษณะของการซื้อมาและขายไป โดยนิยมชำระค่าบริการด้วยเงินสด สดทุกบาท และผ่านระบบหักบัญชีธนาคารพาณิชย์ที่พ่อค้าขายแดนนิยมใช้บริการมากที่สุด คือ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) รองลงมาคือธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) โดยใช้บริการการ กู้ยืมเงินมากที่สุด เพื่อนำไปเป็นทุนหมุนเวียนของธุรกิจ และเป็นเงินลงทุนในการประกอบธุรกิจ การค้าขายแดน *

จากการศึกษา พบว่า หากความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีความราบรื่น และไม่มีการปิด ด่านชายแดน ธนาคารพาณิชย์มีทุนสำรองเงินสดเพียงพอให้บริการพ่อค้าขายแดนที่ประสงค์จะ เพิ่มเงินทุนหมุนเวียนของธุรกิจพ่อค้าขายแดนมีคู่ค้าที่มีความน่าเชื่อถือด้านการเงินพ่อค้าขายแดน ที่เคยเป็นลูกค้าธนาคาร และได้รับความไว้วางใจจากธนาคาร ปัจจัยเหล่านี้มีผลลงใจต่อการให้ บริการธนาคารพาณิชย์ อีกทั้งนโยบายของธนาคารที่ต้องการให้มีการแสดงหลักฐานต่างๆ เมื่อมี การติดต่อกับธนาคารซึ่งขัดกับความเป็นจริงที่การค้าขายแดนมักเป็นการค้าที่ไม่ผ่านพิธีการ ศุลกากร จึงทำให้พ่อค้าขายแดนไม่นิยมมาใช้บริการผ่านระบบธนาคาร

ผู้วิจัยจึงเสนอว่า ทางรัฐบาลไทยและพม่า ต้องร่วมมือกันควบคุมการค้าขายแดนให้ เป็นไปตามระบบ คือ ผ่านพิธีการศุลกากร และธนาคารพาณิชย์ของไทย ในไทย และในพม่า ต้องการกำหนดมาตรการรองรับการชำระเงินผ่านระบบธนาคาร โดยอาจใช้วิธีสร้างแรงจูงใจ เช่น การยกเว้นค่าธรรมเนียม ลดอัตราดอกเบี้ยให้พ่อค้าขายแดน รวมทั้งอาจลดขั้นตอนการดำเนินการ

ชำระค่าสินค้า ทั้งนี้ เพื่อกระตุ้นให้พ่อค้าขายแดนหันมาใช้บริการชำระค่าสินค้าผ่านระบบธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น

ยศ สันตสมบัติ. 2544. *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการจัดการ*

ทรัพยากร. เชียงใหม่: โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (โครงการ BRT).

การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่บางแห่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับระบบ และภูมิปัญญาไทยในการใช้ประโยชน์และการจัดการทรัพยากรชีวภาพของท้องถิ่นและชุมชนว่าจะมีการปรับตัว และสร้างเสริมความเข้มแข็งได้อย่างไรในสภาวะที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศกำลังเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนและชาติพันธุ์ โดยคาดหวังว่าผลของงานวิจัยจะนำไปสู่การวางแผนการท่องเที่ยว เชิงนิเวศโดยที่ชุมชนมีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวและดูแลทรัพยากรธรรมชาติ

ผลการวิจัย พบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตภาคเหนือตอนบนเชื่อมโยงกับปัญหาความด้อยพัฒนาและความเป็นคนชายขอบของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ซึ่งถูกกระทำให้กลายเป็น “ผู้ถูกเที่ยว” ฉะนั้นปัญหาพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงอยู่ที่ การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนพื้นฟูจิตสำนึกในสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศักดิ์ศรีทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม รวมทั้งการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้าน

วรรณิ ตั้งแสวงภาคย์. 2543. *ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของแรงงานผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติชาวพม่า ใน*

อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ วิทยาลัย

ประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พบว่า แรงงานผู้ย้ายถิ่น สามารถปรับตัวได้ปานกลาง การปรับตัวขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ที่แม่สาย โดยตัวแปรที่ช่วยในการปรับตัวได้แก่ อาชีพเป็นสำคัญรองลงมาคือรายได้ การศึกษา ประสบการณ์การย้ายถิ่น สถานภาพและการติดต่อกับบ้านเกิด

วันดี สันติภูมิเมธี. 2545. *กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทยใหญ่ชายแดนไทย-*

พม่า: กรณีศึกษามุ่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์

ปริญญาโทสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มุ่บ้านเปียงหลวง เป็นหมู่บ้านชายแดนทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศไทยติดต่อกับรัฐฉานในประเทศพม่า เหตุผลในการเลือกหมู่บ้านนี้เพราะเป็นหมู่บ้านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ

กรุงเทพฯ และเผชิญสถานการณ์เปลี่ยนแปลงทางการเมืองระหว่างกองกำลังกรุงเทพฯ ใหญ่กับรัฐบาลพม่ามาโดยตลอด และถึงแม้จะเป็นหมู่บ้านที่กลุ่มทหารไทใหญ่เป็นกลุ่มที่มีบทบาททางการเมือง ต่อพื้นที่มากที่สุด

ได้มีการกล่าวถึงประวัติศาสตร์ เรื่องเล่า และเรื่องราวของหมู่บ้านเปียงหลวง พรหมแดนทางชาติพันธุ์ของชาวไทใหญ่บ้านเปียงหลวงทั้งในการนิยามตัวตน ภาษา การแต่งกาย ชนบธรรมเนียม และประเพณีต่างๆ และกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ ซึ่งได้แก่ การสร้างจิตสำนึกทางประวัติศาสตร์ การสืบทอดภาษาและวัฒนธรรมโดยการใช้โรงเรียนและศาสนา การผลิตสื่อการเมืองทั้งการผ่านทางดนตรี เช่น เพลงชาติ และวารสาร และการรื้อฟื้นประเพณีเก่าแก่ ประดิษฐ์ประเพณีใหม่ โดยอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทใหญ่บ้านเปียงหลวง จะเป็นสิ่งไม่แน่นอนตายตัวเพราะความเป็นพื้นที่ชายแดนและการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตนเอง ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมือง ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

สารภี ศิลา. 2540. การศึกษาสภาพปัญหาที่สัมพันธ์กับการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ใน

หมู่บ้านชาวเขาพื้นที่เขตน้ำกลาง กิ่งอำเภอ ปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่:

ฝ่ายบริการและเผยแพร่สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.เอกสารวิชาการลำดับที่ สวช.00-40-04.

การวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนชาวเขามีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ โดยมีจุดมุ่งเน้น 3 ประการ คือ เน้นการทำงานโดยให้ชุมชนเป็นฐาน ดำเนินทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหา และเป็นโครงการนำร่องแบบR&D ซึ่งพื้นที่ในการสำรวจดังกล่าวประกอบด้วย 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านวนาหลวง บ้านหนองตอง บ้านยะป่าแทน และบ้านผาแดง

ผลการสำรวจและศึกษาปัญหาพบว่าทั้ง 4 หมู่บ้าน มีสภาพปัญหาที่สัมพันธ์กับการแพร่ระบาด คือ พบผู้ติดเชื้อ HIV จากการสูดตรวจเลือดผู้ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงมีจำนวนสูง มีปัญหาหาเสพติดค่อนข้างมาก ปัญหาการค้าประเวณี การอพยพของแรงงานไปทำงานนอกชุมชน และการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของชุมชนมีความแตกต่างกันโดยชุมชนที่อยู่ใกล้ชุมชนเมืองจะรับรู้เรื่องเอดส์มากกว่ากลุ่มที่ไกลชุมชนเมือง และชุมชนยังไม่ตระหนักว่าเอดส์เป็นปัญหา

มีการเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวดังนี้ ให้รัฐเข้ามาจัดการปัญหาเสพติดในพื้นที่โดยจัดการกับกลุ่มการค้า เพราะองค์กรชุมชนไม่สามารถทำได้เองและสำหรับผู้ที่ถูกไปติดยาหลังจากที่เคยบำบัดแล้ว ชุมชนเสนอว่าครั้งต่อไปไม่ต้องช่วยเหลือเรื่องการบำบัดให้ผู้นั้นไปบำบัดเอง จ่ายเงินเองแต่ชุมชนจะช่วยกันดูแลครอบครัวให้ ในปัญหาการค้าประเวณีก็ทำการป้องกันไม่ให้มีกลุ่มใหม่เกิดขึ้น โดยจัดกิจกรรมฝึกอาชีพให้แก่สตรีและเปิดโอกาสให้สตรีมีการ

ปรับตัวที่เหมาะสมกับสังคมภายนอกควบคู่ไปด้วย ทำการประชาสัมพันธ์ความรู้เรื่องเอตลิตให้ตระหนักถึงปัญหา และสมควรให้เด็กในหมู่บ้านมีโอกาสอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เข้ารับการศึกษา ระบบเรียนประจำจากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์หรือสถานศึกษาภายนอกชุมชนจนกว่า สถานการณ์ในชุมชนจะคลี่คลาย

สุภักดิ์ เสวตวิษุวัต. 2539. มุลเหตุจูงใจในการหลบหนีเข้าเมืองของคนสัญชาติพม่าด้านอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2539.

ปัญหาทางเศรษฐกิจ และปัญหาการปกครองแบบเผด็จการของพม่า ทำให้คนสัญชาติพม่าหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งเมื่อเข้ามาในไทยแล้ว มักก่อปัญหาต่างๆ มากมาย เช่น การแย่งที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน ปัญหาอาชญากรรม รวมทั้งที่สำคัญ ปัญหาความมั่นคงของประเทศ

แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ รัฐบาลไทยต้องรับมาตรการ และแนวทางป้องกันการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอย่างจริงจัง การปฏิบัติอย่างเข้มงวดของเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจะมีการพิจารณาหาทางเปิดจุดผ่อนปรนเพิ่มขึ้น

สุภาศพรพรณ ชันชัย. 2546. การประเมินความต้องการของชุมชนบริเวณพื้นที่รองรับผู้หนีภัย

ชายแดนไทย-พม่า: กรณีศึกษาอำเภอท่าสองยางและอำเภอพบพระ จังหวัดตาก.

กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การศึกษาเรื่องดังกล่าวจะช่วยให้การวางแผนในการช่วยเหลือต่างๆทั้งผู้อพยพ และผู้อาศัยท้องถิ่นประสบความสำเร็จและเป็นไปในทิศทางที่ใกล้เคียงความเป็นจริง

ผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) ปัญหาและความต้องการของผู้อพยพจากพม่า และ 2) ปัญหาและผลกระทบจากพื้นที่รองรับผู้หนีภัยต่อคนไทยท้องถิ่น

ในส่วนที่ 1) พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ของผู้อพยพคือ ความยากจน กลัวถูกตำรวจตรวจคนเมืองจับ และความต้องการคือ คนในครอบครัวได้เรียนหนังสือ รัฐบาลไทยอนุญาตให้อยู่ในไทยอย่างถูกกฎหมาย และให้หน่วยงานต่างๆช่วยแก้ไขปัญหาคความยากจน และความคิดเห็นของผู้อพยพต่อนโยบายรัฐบาลไทยคือ ไม่เห็นด้วยกับนโยบายผลักดันกลับประเทศส่งไปประเทศที่ 3 และให้เข้าไปอยู่ในพื้นที่รองรับ และในส่วนที่ 2) พบว่าผลกระทบที่มีต่อไทยได้แก่ ด้านสาธารณสุข ซึ่งโรคบางอย่างที่หายไปจากไทยแล้วกลับอุบัติขึ้นอีกเพราะมาจากผู้อพยพ ด้านความมั่นคงเป็นปัญหายาเสพติด และการกระทบกระทั่งกับรัฐบาลพม่า ด้านเศรษฐกิจคือ แรงงานต่างด้าวเข้ามาแย่งงานแรงงานไทย อีกทั้งการทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในหมู่บ้านบริเวณพื้นที่รองรับไปในทางที่เสื่อมโทรมมากขึ้นและการลักขโมยโดยผู้อพยพ ซึ่งความต้องการใน

ปัจจุบันของคนไทย คือ ให้เจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะความยากจน และให้รัฐบาลผลักดันผู้หนีภัยกลับบ้านเกิด

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ในส่วนของผู้อพยพจากพม่า เสนอให้จัดทำทะเบียนผู้อพยพในแต่ละหมู่บ้านและกำหนดสถานภาพผู้อพยพให้ชัดเจนและรัฐต้องนำบริการสาธารณสุขเข้าไปให้ถึงกลุ่มผู้อพยพเหล่านี้ ในส่วนของคนไทยในท้องถิ่น คือ หน่วยงานรัฐต้องเข้ามาดูแลความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้มากขึ้นและวางแผนประชาสัมพันธ์ไม่ให้คนไทยท้องถิ่นเกิดทัศนคติทางลบกับผู้หนีภัยในพื้นที่รองรับ

สุภางค์ จันทวานิช และอมรทิพย์ อมราภิบาล. 2544. รายงานการวิจัย เรื่องการย้ายถิ่นข้าม

พรมแดนไทย-พม่าและสถานการณ์เสี่ยงต่อโรคเอดส์ในกลุ่มผู้ย้ายถิ่น: พื้นที่แม่สอดและแม่สาย. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผนอุดมศึกษา.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลด้านการย้ายถิ่นและข้อมูลด้านโรคเอดส์ และสถานการณ์เสี่ยงต่อโรคเอดส์ซึ่งหมายถึง ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมเสี่ยงในกลุ่มผู้ย้ายถิ่นสัญชาติพม่าในบริเวณแม่สอดและแม่สาย ซึ่งผู้ย้ายถิ่นจากแม่สอดมี 3 กลุ่ม คือกลุ่มผู้หนีภัยการสู้รบ ผู้ย้ายถิ่นสัญชาติพม่าและผู้หลบหนีเข้าเมือง ส่วนที่แม่สายนั้นมี 2 กลุ่ม คือ ผู้ย้ายถิ่นสัญชาติพม่าและผู้หลบหนีเข้าเมือง

ผลการศึกษาจะเป็นการเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่แม่สอดและแม่สาย พบว่า ในพื้นที่แม่สอด การแพร่ระบาดของโรคเอดส์มีแนวโน้มที่คงที่ มีผู้ป่วยเอดส์เป็นชาวพม่ามากกว่าชาวไทย แต่ในพื้นที่แม่สายการแพร่ระบาดมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อัตราการติดเชื้อเอดส์ของชาวไทยลดลงแต่ของชาวพม่าเพิ่มขึ้น ทั้งนี้สถานการณ์ด้านการบริการสาธารณสุขของแม่สายมีมากกว่าแม่สอด ในส่วนของปัญหาในทัศนะของผู้ให้บริการมีคล้ายกันคือ บุคลากรไม่เพียงพอ ภาระค่าใช้จ่ายที่สงเคราะห์ชาวพม่า ปัญหาในการสื่อสาร ภาษา ความยากในการติดตามผู้ป่วยและการร่วมมือกับฝั่งพม่า ในส่วนด้านทัศนคตินั้นผู้ย้ายถิ่นกลัวโรคเอดส์ รังเกียจผู้ป่วยเอดส์แต่ก็รู้สึกสงสาร สำหรับสถานการณ์เสี่ยงที่เกิดขึ้นทั้งที่ฝั่งไทยและฝั่งพม่า ส่วนใหญ่เป็นการมีเพศสัมพันธ์แล้วไม่ใช้ถุงยางอนามัยและมีคู่เพศสัมพันธ์มากกว่าหนึ่งคน

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะคือ เร่งพัฒนานโยบายสาธารณสุขสำหรับผู้ย้ายถิ่น ให้ความรู้ด้านสุขศึกษาเพื่อให้ผู้ย้ายถิ่นช่วยเหลือตนเองได้ระดับหนึ่ง โดยใช้สื่อภาษาพม่า มีการรณรงค์อาสาสมัครชาวพม่าเพื่อทำงานในกลุ่มผู้ย้ายถิ่นในการให้ความรู้สุขศึกษา และให้คำปรึกษาพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดนซึ่งผู้กำหนดนโยบายทางสังคม และสาธารณสุขควรมีส่วนร่วมด้วยและควรมีการศึกษาติดตามผลการดำเนินงาน

อมรทิพย์ อมราภิบาล. 2542. การใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มและระเบียบวิธีคิดในการประเมินความต้องการของเด็กต่างชาติชาวพม่า กรณีศึกษาชุมชนผู้ย้ายถิ่นชาวพม่าในจังหวัดระนอง. ปรินญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการของเด็กต่างชาติชาวพม่าในจังหวัดระนองและศึกษาประสิทธิผลของการประยุกต์ใช้เทคนิควิธีเชิงคุณภาพร่วมกับปริมาณ ใช้การเลือกตัวอย่างเด็กต่างชาติในจังหวัดระนอง แบบเจาะจงเครื่องมือวิจัยใช้การสนทนากลุ่ม บัตรรายการ และการสัมภาษณ์ปลายเปิด ผลการวิจัยพบว่า 2 เทคนิควิธีมีข้อดีและข้อจำกัดในการใช้งาน และแต่ละเทคนิควิธีสามารถเสริมจุดอ่อนของกันและกันได้ แล้วทั้ง 2 วิธียังสามารถใช้งานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านจิตใจเกี่ยวกับศาสนาวัฒนธรรม ประเพณีเดิม การปรับตัวกับสังคมใหม่ ความต้องการด้านการศึกษา ในเรื่องเนื้อหาวิชา เพศศึกษา วิชาชีพและพื้นฐานต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามภูมิหลังของผู้ย้ายถิ่นแต่ละคนก็ต่างกัน ดังนั้นจึงเป็นตัวแปรที่ควรนำมาพิจารณาด้วย

อมรทิพย์ อมราภิบาล. 2544. การประเมินความต้องการของเด็กต่างชาติ: กรณีศึกษาเด็กพม่าในจังหวัดระนอง. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสภาพปัญหาและความต้องการของเด็กต่างชาติ ชาวพม่าในจังหวัดระนอง โดยเนื้อหาประเมินแบ่งเป็น 3 ส่วน คือสภาพปัญหา และความต้องการด้านกายภาพ สภาพปัญหาและความต้องการด้านจิตใจ และความต้องการด้านการศึกษา โดยจำแนกกลุ่มคนต่างชาติที่ย้ายถิ่นเข้ามาในจังหวัดระนอง ดังนั้นกลุ่มผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า ผู้ใช้แรงงานจากพม่า และผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าเชื้อสายไทย ซึ่งศึกษาประชากรเด็กถูกหลอกลวงแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่าและผู้ใช้แรงงานจากพม่า

ผลการศึกษา ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญในการเรียน เพราะปัญหาต่างๆไม่ว่าจะเป็นค่าเรียนค่าใช้จ่าย การปรับตัวให้เข้ากับเด็กไทย และเด็กไม่ได้รับใบรับรองทำให้ไม่สามารถเรียนต่อในระดับสูงขึ้นได้ ในโรงเรียนปกติและถึงแม้เมื่อมีการจัดการศึกษาตนเองตามชุมชนผู้ย้ายถิ่นก็มีข้อถกเถียงกันถึงเรื่องอธิปไตยและความมั่นคงของชาติ เนื่องจากมีการจัดครูไปร่วมสอนภาษาไทย และมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร ในการศึกษาแบบนี้ จะมีการสอนในเรื่องวัฒนธรรมและภาษาพม่าด้วยซึ่งอาจทำให้มีข้อถกเถียงกันขึ้น

อรศิริ ปาณินท์. 2539. การศึกษา บ้าน หมู่บ้าน และเทคโนโลยีการก่อสร้างของหมู่บ้านจีนฮ่อ
จังหวัดแม่ฮ่องสอน. ไม่ระบุที่พิมพ์.

เป็นการศึกษาถึงการวางผังหมู่บ้าน องค์ประกอบในผังของหมู่บ้านที่สัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ สังคม ประเพณีและความเชื่อ ผังบริเวณของบ้าน ตัวบ้าน ผังพื้น โครงสร้าง วัสดุก่อสร้าง เทคโนโลยีในการก่อสร้างและรายละเอียดต่างๆที่เกี่ยวกับตัวบ้าน และยังศึกษาถึงการให้อิทธิของการก่อสร้างบ้านที่ถ่ายทอดจากกลุ่มชนที่เป็นบรรพบุรุษที่เป็นชาวจีนฮ่อในไทย ซึ่งได้แก่กลุ่มชนในชนบท ทางตอนใต้ของมณฑลยูนนาน

จากการศึกษาพบว่ารูปแบบผังพื้นมาตรฐานของบ้านในทุกๆส่วนลักษณะทุกอย่างล้วนได้รับการถ่ายทอดจากบ้านชนบทในยูนนานอย่างแทบไม่ผิดเพี้ยนและพบว่าเป็นลักษณะเด่นทางกายภาพอันเป็นเอกลักษณ์สำคัญของหมู่บ้านที่มีแนวโน้มที่จะเก็บรักษาไว้ได้ ถ้าหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบต่อการพัฒนาเข้าใจถึงลักษณะเฉพาะของหมู่บ้านอย่างถ่องแท้พยายามชี้แนะให้ชาวบ้านรักษาสภาพบ้านและส่งเสริมให้รักษารูปแบบของการนำวัสดุก่อสร้างที่เป็นอย่างปัจจุบัน ซึ่งผลที่ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับคือ หากจะส่งเสริมให้เป็นหมู่บ้านเพื่อการท่องเที่ยวจะได้รับข้อมูลที่แท้จริงจะได้ไม่เปลี่ยนลักษณะทางกายภาพของหมู่บ้านเพื่อสนองการท่องเที่ยว และสถาปนิกที่ต้องการประยุกต์ลักษณะท้องถิ่นกับสถาปัตยกรรมร่วมสมัยจะได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง

อริศรา เจริญปัญญาเนตร. 2545. การแพร่ระบาดและการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงของโรคมาลาเรีย
บริเวณชายแดนไทย-พม่าในอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย-เชียงใหม่.

ผลการศึกษา พบว่า ตำบลผาบ่อง และตำบลปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน เป็นอำเภอที่มีการกระจายของโรคมาลาเรียสูงสุด ด้วยเหตุที่เป็นพื้นที่ที่ชาวต่างชาติ ช้ามแดนเข้ามาอาศัยอยู่กับคนไทยพื้นราบ ระดับการศึกษาสูง ส่งผลให้มีความรู้เกี่ยวกับโรคถูกต้องมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเป็นโรคที่รุนแรง น่ากลัว แต่ก็ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคอย่างจริงจัง ด้วยเห็นว่าเป็นโรคที่รักษาได้ วิธีป้องกันโรคอย่างง่าย ๆ ของประชาชนในพื้นที่ก็โดยการนอนกางมุ้ง และใช้มุ้งชุบสารเคมี ปัญหาในการดำเนินงานป้องกันโรคมาลาเรีย คือ มาตรการที่ใช้ในการป้องกันโรคไม่รัดกุม และ ไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชน เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ไม่มีผลงานเท่าที่ควร ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดย ให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชน ให้เห็นความสำคัญของโรค และการป้องกันโรค กำหนดแผนปฏิบัติให้มีความสอดคล้องเป็นจริงได้ในทางปฏิบัติ ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างระบบเตือนภัยในช่วงของ

การแพร่ระบาด ปรับปรุงเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ สถานีบริการทางการแพทย์ ให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสม

หนังสือ

เรียบเรียง อักษรดิษฐ์ และคนอื่นๆ. 2545. ล้านนา: จักรวาล ตัวตน อำนาจ. กรุงเทพฯ: โครงการ
อาณานิคมศึกษา 5 ภูมิภาค.

วัฒนธรรมล้านนาในด้านคติความเชื่อ เช่น การบูชาพระธาตุประจำปีเกิด ด้านสิ่งก่อสร้าง
อย่างเช่น พระธาตุ วัด หรือกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ของชาวไทยใหญ่ ได้สะท้อนให้
เห็นถึงความสัมพันธ์ที่อิงกับศาสนาความสัมพันธ์ต่อไทยกับพม่า และความเป็นชุมชนที่มี
อัตลักษณ์ร่วมกันได้เป็นอย่างดี

วรุธ สุวรรณฤทธิ์. 2545. กาญจนบุรีดินแดนตะวันตก. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

เนื่องด้วยจังหวัดกาญจนบุรีมีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจมีเรื่องราวสำคัญทาง
ภูมิศาสตร์ โบราณคดี และด้วยเป็นแผ่นดินเหมาะสำหรับการตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยและตั้งถิ่นฐานของ
มนุษย์มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์และในหนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมเรื่องราวเนื้อหาต่างๆ ที่
สำคัญดังนี้ ประวัติความเป็นมาของจังหวัดกาญจนบุรี ที่ตั้ง สภาพภูมิศาสตร์ มรดกทางธรรมชาติ
ไม่ว่าจะเป็นป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ ธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัด เช่นดอกไม้ประจำ
จังหวัด สัตว์ป่าหายาก เชื้อราในจังหวัด และกาญจนบุรีก่อนประวัติศาสตร์ หลักฐาน โบราณสถาน
โบราณวัตถุ ตำนานต่างๆ ของพงศาวดารชุมชนโบราณสมัยทวารวดี ปราสาทเมืองสิงห์ พระปรางค์ที่
สร้างอยู่บนยอดแห่งแรกของไทย ด้านสำคัญของสงครามไทย-พม่า จังหวัดกาญจนบุรี ความเชื่อ
เรื่องเจดีย์ยุทธหัตถี เมืองด่านรามัญ 7 เมือง การเสด็จประพาสต้นเมืองกาญจนบุรี เพลงเขมรไทร
โยค เมืองกาญจนบุรี พระตำกระดาน ราชานั่งนักรบ หรือขุนศึกแห่งลุ่มน้ำแม่กลอง สงครามเก้าทัพ
หรือสงครามทุ่งลาดหญ้า เส้นทางทางเดินทัพไทย-พม่า จิตรกรรมฝาผนังที่วัดเทวสังฆาราม
ทะเบียนโบราณ พระแท่นดงรัก และเรื่องสงครามมหาเอเชียบูรพา

วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดแม่ฮ่องสอน. 2542.

กรุงเทพฯ: คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการ
อำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

หนังสือเล่มนี้เป็น 1 ในหนังสือ "วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ และภูมิ
ปัญญา" 76 จังหวัด เพื่อเป็นหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในนาม

ของรัฐบาล ซึ่งจัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทยร่วมกันโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสาร และจดหมายเหตุในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชินีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542 โดยมีเนื้อหาที่ครอบคลุมเรียงดังต่อไปนี้

1. สภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยแบ่งเป็น สภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร การปกครอง การศึกษา และการประกอบอาชีพ และการคมนาคม
2. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นในจังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งเป็น การตั้งถิ่นฐาน ลำดับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์
3. มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของท้องถิ่น แบ่งเป็น มรดกทางธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรม ศิลปหัตถกรรม และงานช่าง ภาษาและวรรณกรรม การละเล่นพื้นบ้าน นาฏศิลป์ ดนตรี ศาสนา พิธีกรรม ความเชื่อ และขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น
4. ภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยีท้องถิ่น เช่น การทำมาหากิน เป็นต้น
5. เอกลักษณ์ของท้องถิ่น เช่น เอกลักษณ์ทางธรรมชาติ และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
6. บุคคลสำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยแบ่งเป็น บุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ บุคคลสำคัญทางการเมือง บุคคลสำคัญทางวัฒนธรรม
7. พระมหากษัตริย์คุณในการพัฒนาท้องถิ่น

วิลเฮล์ม ไคลน์. 2541. *พม่า (สภาพเขียนมา)*. กรุงเทพฯ: หน้าต่างสู่โลกกว้าง.

เป็นบทความเชิงสารคดีท่องเที่ยว และมีข้อควรรู้ในการท่องเที่ยวพม่า อันเป็นข้อเท็จจริงที่ใช้ปฏิบัติในสถานการณ์จริง โดยเป็นหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์พม่า ประชากรซึ่งมีความหลากหลายในพม่า ศิลปะ สถานที่ที่สำคัญในพม่าและสถานที่ที่ซึ่งมีคนรู้จักกันน้อยมาก สถานที่ที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางไป และแผนที่ในพม่าเพื่อเป็นประโยชน์ในการเดินทางเที่ยวพม่า และหนังสือเล่มนี้ได้แสดงให้เห็นความผูกพันในระหว่างสถานที่และจิตวิญญาณของผู้คนที่มีความเชื่อศรัทธา ภาพที่น่าสนใจในพม่าและตลอดจนความหลากหลายของเชื้อชาติเผ่าต่างๆในพม่า

สุนทร ชุตินานนท์. 2543. *สู่ลุ่มอริขะวดี*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม.

เป็นหนังสือประเภทสารคดีท่องเที่ยวพม่า ผู้เขียนต้องการให้หนังสือเล่มนี้เชื่อมโยงช่องว่างระหว่างความเก่าและความใหม่ของพม่า ซึ่งปัจจุบันยังไม่ประสานสนิทกัน พม่านั้นได้ว่าเป็นแผ่นดินที่มีความแตกต่าง หลากหลาย เหลื่อมล้ำกันมาก และยังชี้โดยแฝงความรู้ ภูมิหลังทาง

สังคม ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของพม่าโดยมีเนื้อหาครอบคลุมเช่น เรื่องเมืองพม่า พะโค
ย่างกุ้ง ขเวดากอง เป็นต้น

อนุรักษ์ พันธุ์รัตน์. 2541. *แม่สอดหนึ่งร้อยปี*. ตาก: ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอแม่สอด โรงเรียนสรรพ
วิทยาคม.

เนื่องจากตรงกับปีที่แม่สอดได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอครบ 100 ปีพอดี จึงได้จัดทำ
หนังสือแม่สอดหนึ่งร้อยปีขึ้นมา เพื่อเป็นที่ระลึกและใช้ศึกษาค้นคว้า อ้างอิงเป็นวิทยาทานและ
เผยแพร่ไปยังหน่วยราชการและศูนย์วัฒนธรรมต่างๆทั่วประเทศไทย โดยมีเนื้อหาที่ครอบคลุมใน
เรื่องความสำคัญของแม่สอดทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ทางเศรษฐกิจและทางสังคมและ
วัฒนธรรม แม่สอดในอดีต แม่สอดในปัจจุบัน นอกจากนั้นยังมีข้อมูลสำหรับค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับ
แม่สอด เช่น ประชากร อาชีพ ศาสนา ศาสนสถาน ศาสนบุคคล เป็นต้น

บทความ

กมลวรรณ พานารต, พิษณุวัฒน์ พานารต และประยูร เรือนสุภา. 2538. "การพัฒนารูปแบบ
ผสมผสานงานชั้นสูงตรไ้ฆมาลาเรียและโรคเท้าช้าง จังหวัดแม่ฮ่องสอน." ใน *วารสาร
มาลาเรีย*. ปีที่ 30 ฉบับที่ 1 : 112-123.

เป็นการศึกษาค้นหาผู้ป่วยมาลาเรียและโรคเท้าช้างจากพื้นที่ อ.แม่สะเรียง และกิ่ง
อ.สบเมย ในช่วง ก.พ.-เม.๕.36 โดยพัฒนาการวินิจฉัยโรคมาลาเรียและเท้าช้าง ให้สามารถตรวจ
ได้โดยใช้แผ่นฟิล์มโลหิตเดียวกัน ซึ่งการหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการชันสูตรจะช่วยให้เป็น
ประโยชน์ต่อพื้นที่การเดินทางลำบากและเป็นแหล่งแพร่กระจายเชื้อโรค

"ความหมายและการรับรู้ต่อไข้มาลาเรียของนักเรียนระดับประถม จังหวัดตาก." 2538. ใน
วารสารมาลาเรีย. ปีที่ 30 ฉบับที่ 6 : 279-287.

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อต้องการรู้ถึงการให้ความหมายของนักเรียนเกี่ยวกับ อาการ
สาเหตุ การติดต่อ การตรวจหาไข้มาลาเรียและการรับรู้ต่อไข้มาลาเรีย รวมถึงความคิดเห็นต่อ
การได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องไข้มาลาเรีย โดยทำการศึกษากับเด็กชั้น ป. 6 ใช้เวลา 2 เดือน จาก
การสอบถามแบบเจาะลึก พบว่า

-กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่ป่าเขาติดชายแดนที่มีการแพร่เชื้อของไข้มาลาเรีย ให้ความ
หมายค่อนข้างถูกต้อง และในกลุ่มพื้นที่ราบยังคงสับสนกับโรคไข้เลือดออกอยู่ ในเรื่องการตรวจหา

เชื้อคนที่เคยป่วยจะบอกว่าต้องไปเจาะเลือด แต่ผู้ที่ไม่เคยป่วยบอกว่าให้รัดแขนด้วยสายยางแล้วดูตุ่มที่ขึ้น

-กลุ่มตัวอย่างทั้งจากป่าเขา และพื้นที่ราบมีความเห็นคล้ายกันในเรื่องความรุนแรงของไข้มาลาเรียว่าเสียชีวิตได้ และรับรู้ป้องกันโดยไม่ให้ยุงกัดและทำลายแหล่งพันธุ์ยุง ในกลุ่มตัวอย่างที่เคยป่วยด้วยมาลาเรียยังมีจำนวนน้อยอยู่ที่ตระหนักถึงการป้องกันตนเอง

จิระพัฒน์ เกตุแก้ว และคนอื่น ๆ. 2542. "บทบาทของผู้ให้บริการเอกชนในงานควบคุมไข้มาลาเรีย." ใน *วารสารมาลาเรีย*. ปีที่ 34 ฉบับที่ 1 : 2-18.

เป็นการศึกษาในชุมชนชายแดนไทย-พม่า เพื่อดูรูปแบบและแผนการให้บริการของผู้ให้บริการเอกชน ผลการศึกษาพบว่า โรงพยาบาลเอกชน เป็นผู้กำหนดวิธีให้บริการในทุกขั้นตอน ร้านขายยานั้นผู้ให้และผู้รับบริการมีส่วนในการตัดสินใจร่วมกัน ร้านขายของชำผู้รับกำหนดเอง และหมอบ้านมีทั้ง 2 แบบข้างต้น ในบรรดาสถานที่ให้บริการทั้งหมด โรงพยาบาลเอกชนมีความสามารถในการรักษามากที่สุดแต่ก็ยังไม่สอดคล้องกับนโยบายการควบคุมโรค สำหรับที่อื่นๆ ยังขาดความสามารถในการวินิจฉัยและรักษาอยู่

ไตรวิทย์ เตมนิวงศ์, สุวิช ธรรมเปาโล และพรพิมล งามเทวาร์. 2543. "บทบาทของผู้ให้บริการเอกชนในการตรวจวินิจฉัย รักษาโรคมาลาเรียในพื้นที่ใช้มาลาเรียสูง ชายแดนไทย-พม่า จังหวัดระนอง." ใน *วารสารมาลาเรีย*. ปีที่ 35 ฉบับที่ 1 : 2-19.

เป็นการศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ให้บริการของคลินิกหรือโรงพยาบาลเอกชน ร้านขายยา ร้านขายของชำ และหมอบ้าน ทราบว่า วิธีการวินิจฉัยและการรักษาไข้มาลาเรียไม่เป็นไปตามแนวทางการรักษาของกองมาลาเรียส่วนใหญ่ เป็นการรักษาตามประสบการณ์ของผู้รักษาและความต้องการหรือกำลังซื้อของผู้รับบริการ แต่ก็ยินดีที่จะปรับเปลี่ยนแนวทางและให้ความร่วมมือที่จะให้เป็นแนวทางเดียวกับภาครัฐ การแก้ไขคือให้ความรู้เรื่องโรคทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสร้างเครือข่ายระหว่างทั้ง 2 ภาค

ธงชัย กิริณีตติยากร. 2545. "การศึกษาระบาดวิทยาโรคเท้าช้างชนิด *Wuchereria bancrofti* จังหวัดระนอง." ใน *วารสารมาลาเรีย*. ปีที่ 11 ฉบับที่ 3 : 301.

เป็นการศึกษาการแพร่เชื้อจากแรงงานพม่าสู่ชาวไทย เพราะเชื่อกันว่าไม่เคยพบในคนไทย โดยศึกษาที่เกาะคนที ที่ที่มีคนไทยและแรงงานพม่าอยู่ใกล้ชิดกัน จากการตรวจ พบตัวอ่อนหนอนพยาธิโรคเท้าช้างในแรงงานพม่าแต่ไม่พบในคนไทย และจากการตรวจหาแอนติเจนพบว่าในแรงงานพม่ามีมากกว่าโดยมีมากในกลุ่มที่มาจากมะละแหม่ง มะริดและทวาย ซึ่งเข้ามาในระหว่าง

1-6 เดือน โรคเท้าช้างสายพันธุ์พม่านี้มีโอกาสแพร่ระบาดได้เพราะพื้นที่ดังกล่าวองค์ประกอบทางด้านระบาดวิทยาครบ

นิตยา ธนวิวุฒิ และคนอื่น ๆ. 2540. "ปัจจัยสัมพันธ์กับอุบัติการณ์การป่วยเป็นมาลาเรียในอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี." ใน *วารสารมาลาเรีย*. ปีที่ 32 ฉบับที่ 2 : 57-58.

ศึกษาจากกลุ่มที่เป็นผู้ป่วย 100 คน กับคนที่ไม่เป็น 100 คน พบว่าปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ , ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม พฤติกรรมด้านการป้องกันตนเอง ปัจจัยด้านความรู้และทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับการป่วยเป็นมาลาเรีย ซึ่งผู้ที่เคยป่วยมักจะเป็นซ้ำมากกว่า 1 ครั้ง และมักรักษาด้วยการซื้อยากินเอง

พยนต์ ทิมเจริญ. 2544. "ด่านสิงขร." ใน *เอเชียปริทัศน์*. ปีที่ 22 ฉบับที่ 3 : 64-77.

ด่านสิงขรเป็นช่องทางผ่านพรมแดนไทย-พม่า ซึ่งเป็นจุดที่ยังมีผู้เข้าใจผิดถึงตำแหน่งที่ถูกต้อง ด่านสิงขรตั้งอยู่ในพื้นที่ อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์ ส่วนในเขตพม่าอยู่ในเขตจังหวัดมะริดทางประวัติศาสตร์ ด่านสิงขรเป็นหัวเมืองหน้าด่านของสยามมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งอยู่ระหว่างกลางชายฝั่งทะเลตะวันตกและตะวันออกของความสมุทรแหลมทอง มีการทำหนังสือสัญญาและ ปักปันเขตแดนตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ร่วมกันปักปันเขตแดนมาตั้งแต่ อ.สบเมย จนออกสู่ทะเลที่อ.เมือง จ.ระยอง ในการสำรวจปักปันเขตแดนนั้นทำกันในลักษณะฝ่ายอังกฤษ ซึ่งฝ่ายไทยเป็นฝ่ายชี้ระวางแนวเขตเท่านั้นเพราะยังไม่มีกรมทำแผนที่ที่จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปร่วมทำแผนที่ด้วย จากหลักฐานทางสัญญาแสดงว่าด่านสิงขรที่ถูกต้องแล้วต้องเรียกว่า ช่องมูตองตามกรมแผนที่นั้นถูกต้องเพราะด่านสิงขรเป็นชื่อเขตแดนอยู่ในของพื้นที่พม่าแต่เป็นเพราะว่ายังมีคนไทยตกค้างอยู่ที่นี่มากตามที่เคยเป็นเมืองหน้าด่านแต่จะเอาชื่อเมืองกับเส้นเขตแดนมาเกี่ยวกันไม่ได้

พรพิมล งามเทวาร์. 2540. "สรุปการประชุมชายแดนประเทศไทยและประเทศพม่า." ใน *วารสารมาลาเรีย*. ปีที่ 32 ฉบับที่ 4 : 184-190.

การประชุมมีขึ้นทั้งหมด 3 ครั้ง

ครั้งที่ 1 เป็นการหารือระหว่างผู้เชี่ยวชาญในการควบคุมโรคติดต่อ โดยเฉพาะโรคมาลาเรียและ AIDS ตลอดแนวชายแดน จากผลที่ประชุมจัดให้มีคณะกรรมการประสานขึ้น 3 ระดับ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและแก้ปัญหาโรคติดต่อ มีทั้งระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น จากข้อเสนอแนะของที่ประชุม ทำให้มีคลินิกที่จุดผ่านแดน มีการสรุปสถานการณ์ปัจจุบันของปัญหาเชื้อมาลาเรียที่ดื้อยา และเฝ้าสังเกตจุดที่คัดเลือกเพื่อดูการตอบสนองของเชื้อต่อการ

รักษา แต่สำหรับในเรื่อง ให้มีโครงการศึกษาร่วมกันและร่วมกันจัดทำตารางยาเพื่อให้มีขนาดยา และชนิดยาเดียวกัน ยังทำไม่ได้เพราะปัญหาการสื่อสารและความแตกต่างในการวินิจฉัยเชื้อ

ครั้งที่ 2 หรือแบบเดียวกับครั้งที่ 1 และมีข้อเสนอแนะและผลการดำเนินการจากการ ประชุมดังนี้ : เรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมระดับปฏิบัติการ การพัฒนาสื่อสารมวลชน การ ศึกษาวิจัยร่วม ยังไม่บรรลุผล เพราะปัญหาทางภาษา การบริหาร ข้อมูลทั้ง 2 ประเทศไม่ได้ เชื่อมโยงกันและขาดนักวิจัยทางสังคม ส่วนในเรื่องมาลาเรียคลินิกยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ครั้งที่ 3 ใช้ชื่อในการประชุมว่า The Task Force Malaria Border Meeting Myanmar and Thailand จากการประชุมและดูงานที่โรงพยาบาลทั้งในไทยและพม่า มีข้อเสนอแนะดังนี้

- 1) จัดให้มีมาลาเรียคลินิกเพิ่ม
- 2) ให้มีโครงการร่วมเพื่อศึกษาและเฝ้าระวังประสิทธิผลของยามาลาเรีย ตามวิธีการ ทดสอบแบบองค์การอนามัยโลกแนะนำ
- 3) มีความเห็นให้พัฒนาเครือข่ายเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาในการควบคุมมาลาเรียตาม บริเวณชายแดน
- 4) ส่งเสริมให้กลุ่มแรงงานเคลื่อนย้ายใช้มุ้งชุบสารเคมี เพื่อป้องกันการติดเชื้อไข้มาลาเรีย

วันเพ็ญ สิตไทย และคนอื่น ๆ. 2541. "การศึกษาทางระบาดวิทยาโรคเท้าช้างในแรงงานชาวพม่า จังหวัดระนอง." ใน *วารสารมาลาเรีย*. ปีที่ 33 ฉบับที่ 5 : 239-241.

ทำการสำรวจค้นหาผู้ป่วยโรคเท้าช้างที่เป็นแรงงานพม่า พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่มาจาก เมืองมะละแหม่ง และเมืองทวายตามลำดับ กลุ่มที่เป็นโรคสูงอยู่ในวัย 5-14 ปี รองลงมา คือ กลุ่ม 45-64 ปี ผู้หญิงจะเป็นมากกว่าผู้ชาย เชื้อพยาธิ *Wuchereria bancrofti* ที่ศึกษาพบจะปรากฏตัว ในเส้นโลหิตใต้ผิวหนังเวลากลางคืน ซึ่งปรากฏตัวสูงสุดเวลา 1 นาฬิกา 18 นาที และจากการ สัมภาษณ์พบว่ามีภูมิต้านทานมากซึ่งถือว่าอยู่ในระดับเป็นปัญหาทางสาธารณสุข

เสาวนิต วิชัยหัตตะ, สิริพร ชตะปัทมะ และสุภาวดี คนชม. 2540. "การศึกษารูปแบบการ แพร่กระจายของผู้ป่วยมาลาเรีย จังหวัดกาญจนบุรี." ใน *วารสารมาลาเรีย*. ปีที่ 32 ฉบับที่ 1 : 3-5.

กาญจนบุรีจัดว่ามีปัญหาเรื่องโรคมาลาเรียมากที่สุดจังหวัดหนึ่งในประเทศ การศึกษานี้ เป็นโครงการควบคุมไข้มาลาเรียปีงบประมาณ 2535-2537 พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นผู้ชายวัย ทำงานสูงกว่าเพศหญิงมาก กลุ่มเด็กและคนชราไม่ค่อยมีความแตกต่างว่าเพศไหนมากกว่ากัน ในปี 2535 ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม แต่ในปี 2536 มีอาชีพหาของป่า ซึ่งการติดเชื้อใน

หมู่บ้านจากปี 2535-2537 มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่การติดเชื้อในป่าเพิ่มขึ้น และการติดเชื้อส่วนใหญ่อยู่ในเขตประเทศไทย

อำนาจ เจริญกุล. 2539. "การเฝ้าระวังและควบคุมป้องกันโรค กรณีศึกษา: ใช้มาลาเรียระบาดที่บ้านป่าคา กิ่งอำเภอ แม่ฟ้าหลวง." ใน *วารสารมาลาเรีย*. ปีที่ 31 ฉบับที่ 4 : 182.

ผลการศึกษาพบว่าสาเหตุการระบาดที่หมู่บ้าน 3 มาจากชาวอีเก้อซึ่งมีเชื้อที่อพยพเข้ามาในหมู่บ้าน ส่วนหมู่บ้าน 9 สามารถควบคุมไว้ได้ จากกรณีนี้ทำให้เห็นว่าการเฝ้าระวังโรคในแต่ละเดือนไม่ดีพอ ต้องมีแผนรองรับเมื่อมีการตรวจพบเชื้อในหมู่บ้าน และชาวต่างชาติที่เข้ามาอาศัยชั่วคราวต้องเจาะเลือดตรวจทุกราย ในกรณีเมื่อเกิดการระบาดต้องควบคุมโรคทันทีโดยหาผู้ป่วยและจ่ายยา สิ่งสำคัญคือชี้แจงแก่ผู้นำท้องถิ่นและชาวบ้านให้เข้าใจทั่วกันต่อการระบาดของมาลาเรีย

เอกสารประกอบการสัมมนา รายงานการประชุม

สงกรานต์ใน 5 ประเทศ: การเปรียบเทียบทางวัฒนธรรม. 2539. การประชุมทางวิชาการระดับ

นานาชาติ วันที่ 10 เมษายน 2539 ณ ห้องบ้านแสนตอ โรงแรมโลดส์

ปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมกับกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ.

ประกอบไปด้วย เบื้องหลังประเพณีปีใหม่ใน 5 ประเทศ สงกรานต์ล้านนา ปีใหม่เมือง ประเพณีสงกรานต์ในล้านนา เทศกาลสาดน้ำของชนชาติไตในญวนนาน เทศกาลสาดน้ำ นิทานพื้นบ้านของชนชาติไทในสิบสองปันนา, เทศกาลสาดน้ำ เทพปกรณัมอันเก่าแก่ของชนชาติไท สงกรานต์ในประเทศกัมพูชา วันปีใหม่พม่า ความผสมกลมกลืนระหว่างคติดั้งเดิมและพุทธศาสนา เทศกาลสาดน้ำในพม่าและงานบุญปีใหม่ลาว

ส่วนที่ไม่มีบรรณนิทัศน์ วิทยานิพนธ์และวิจัย

คณิชา รอดเรืองศรี. 2544. ความสัมพันธ์ระหว่างการทำกิจกรรมทางสังคมและการใช้พื้นที่ใน
ชุมชนของชาวไต่บ้านเมืองปอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร
บัณฑิต ภาควิชาวางแผนภาคและเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จักรพันธ์ ชัดชุมแสง. 2543. ชุมชนมุสลิมในเมืองตลาดชายแดนไทย-พม่า: สัมพันธภาพระหว่าง
พุทธสังคม วิถีชีวิตทางเศรษฐกิจและการธำรงชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยา
และมานุษยวิทยา มหบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จันทร์เพ็ญ ชูติมาเทวรินทร์. 2541. ผลกระทบจากการปลูกข้าวไร่ของชาวกะเหรี่ยงต่อการชะล้าง
พังทลายของดิน: กรณีศึกษากันต๊างบ้านแม่ริตป่าแก อำเภอมะละเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน.
วิทยานิพนธ์มหบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยมหิดล.

จินดา มโนสวริยะ. 2539. ทักษะคติของชาวไทยต่อชาวพม่า: ศึกษาในจังหวัดระนอง. ภาคนิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

จิราลักษณ์ จงสถิตมัน. 2538. การรักษาคู่มือเชื้อเอชไอวีด้วยการปฏิบัติธรรม: ศึกษาเฉพาะกรณีวัด
ดอยแก้วอำเภอมะละเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. รายงานการวิจัย. เชียงใหม่: ศูนย์สตรี
ศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไชยณรงค์ ปิตุรัตน์. 2538. แบบแผนการบริโภคที่มีต่อน้ำหนักเด็กชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง 0-1 ปี
ตำบลแม่เหาะ อำเภอมะละเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์มหบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นเรศ สงเคราะห์สุข. 2538. การเปลี่ยนแปลงของชุมชนชาวเขาเผ่าป้าเกอะญอในด้านระบบการ
ผลิตระบบคุณค่า และระบบความสัมพันธ์ในมิติความสัมพันธ์ระหว่างเพศศึกษานิ:
ชุมชนห้วยไม้ดำ ตำบลห้วยบุ่ง อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน: รายงานการวิจัย.
เชียงใหม่: ศูนย์สตรีศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปราณี มหาคักดีพันธุ์. 2538. ปัจจัยที่มีผลต่อการมารับการรักษาอย่างต่อเนื่องของผู้สูงอายุที่มี
ความดันโลหิตสูง อำเภอมือง จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาสารณสุข
ศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พนิดา กาวินา. 2545. ลักษณะพื้นฐานอารมณ์ของเด็กวัยก่อนเรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง
มือง. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พินิจ เงินงาม. 2544. ความชุกและพฤติกรรมการป้องกันโรคมาลาเรียในชนกลุ่มน้อยชายแดนไทย-
พม่า ตำบลบ้านเก่า อำเภอมือง จังหวัดกาญจนบุรี. ภาคนิพนธ์ปริญญาสาารณสุข
ศาสตรบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.

พิรพงษ์ คุลินธุ์. 2543. สาเหตุการจ้างแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัด
ราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พุทธณี กางกัน. 2540. การให้ความหมายกับตนเองของนักศึกษาพม่าในสังคมไทย: กรณีศึกษา
ชีวประวัติของนักศึกษาพม่า. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาวนีย์ บุญวรรณ. 2544. การศึกษาวิเคราะห์ความเชื่อพระพุทธศาสนาและฤาษีของชาวกะเหรี่ยง
ทุ่งใหญ่นเรศวร: กรณีศึกษานูบ้านสะเน่ฟอง ตำบลไผ่ไร่ อำเภอส่งขะบุรี จังหวัด
กาญจนบุรี. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ยุทธพงศ์ หมื่นราษฎร์. 2545. การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุน – ประสิทธิผล ของการเฝ้าระวังโรค
ไข้มาลาเลียเชิงรุกด้วยวิธีการใช้ชุดน้ำยาสำเร็จรูปและฟิล์มโลหิตชนิดหนาศูนย์ควบคุม
โรคติดต่อมาโดยแมลงที่ 18 แม่ฮ่องสอนปี 2545. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วันเพ็ญ วอกลาง. 2541. กระบวนการปรับตัวและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะอยู่ถาวรของ
แรงงานอพยพประเทศพม่า: กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี
บัณฑิต สาขาวิชาประชากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิรัช นิยมธรรม. 2543. ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของประเทศสหภาพพม่า.
พิษณุโลก: ศูนย์พม่าศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วิไลวรรณ ศรีธาธรรม. 2546. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเด็ก และเยาวชนปกากะญอ
อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน: รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สุมิตร ปิติพัฒน์. 2544. ไตเมิงชาว: รายงานการศึกษาคนไทยในรัฐคะฉิ่น. กรุงเทพฯ: คณะสังคม
วิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสนาะ พ่วงพิก. 2542. ปัจจัยด้านการปฏิบัติต่อการป้องกันโรคมาลาเรียของประชาชนบริเวณ
ชายแดนประเทศไทย-เมียนมาร์ เขตอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. ภาคนิพนธ์ปริญญา
สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. 2545. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนขีดความสามารถ
องค์กรชุมชนในการจัดทรัพยากรธรรมชาติ และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปางมะผ้า
จังหวัดแม่ฮ่องสอน: รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ.

องค์การกองทุนช่วยเหลือเด็ก (สหราชอาณาจักร). 2544. การทำงานชุมชนและการมีส่วนร่วมใน
การแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนแถบชายแดน ในประเทศไทย: PAR Activities
อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ.

องค์การกองทุนช่วยเหลือเด็ก (สหราชอาณาจักร). 2544. การทำงานชุมชนและการมีส่วนร่วมใน
การแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนแถบชายแดนในประเทศไทย: PAR Activities อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ.

องค์การกองทุนช่วยเหลือเด็ก (สหราชอาณาจักร). 2544. *การทำงานชุมชนและการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนแถบชายแดนในประเทศไทย: PAR Activities* อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. กรุงเทพฯ.

องค์การกองทุนช่วยเหลือเด็ก (สหราชอาณาจักร). 2544. *การทำงานชุมชนและการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนแถบชายแดนในประเทศไทย: PAR Activities* อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ.

อิทธิพงษ์ ฟองสมุทร. 2546. *รูปแบบการจัดการป่าชุมชนตำบลแม่กิ๋ อำเภอนายูง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยองค์การชุมชน: รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.

อนุชิต วงศาโรจน์. 2538. *วิวัฒนาการของเขตแดนและการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ชายแดนไทย-พม่า: กรณีศึกษาบริเวณแม่น้ำสาย-แม่น้ำรวก*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

หนังสือ

โทชิฮารุ, โยชิการว. 2538. *ทางรถไฟสายไทย-พม่าในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา*. แปลโดย อاهر พุ่งธรรมสาร, ตริทิพย์ รัตนไพศาล และมารศรี มียาโมโต. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

พรสุธ เกิดสว่าง, จี๊ ลวิน และแสงเหมย. 2542. *มุ่งหาแสงตะวัน: ชีวิตของเหล่าประชาชนรากหญ้าจากประเทศพม่าที่มาเป็นแรงงานผิดกฎหมายในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สภาเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาแห่งเอเชีย (ฟอร์รัมเอเชีย).

ลัดดาวัลย์ แซ่เขียว. 2545. *200 ปี พม่าในล้านนา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. เอกสารวิชาการชุดโครงการอาณานิคมศึกษา 5 ภูมิภาค ลำดับที่ 7 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

อดิศร เกิดมงคล. บรรณานุกรม. 2543. จากย่างกุ้งสู่ราชบุรี: บทเรียนเพื่อสันติภาพ. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.

บทความ

ขวัญชีวัน บัวแดง. 2545. "ขบวนการลัทธิฤๅษีและพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ของคนกะเหรี่ยงในบริเวณชายแดนไทย-พม่า." *สังคมศาสตร์* (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่). 15, 1 : 187-218.

อริศรา เจริญปัญญาเนตร. 2546. "การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์วิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคมาลาเรียบริเวณชายแดนไทย-พม่าในอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน." *วารสารภูมิศาสตร์*. 28, 1 : 39-54.

4. สิ่งแวดล้อม

วิทยานิพนธ์

กฤติกา บุญชาติพิสุทธิ. 2542. *ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ที่ดินบริเวณชายฝั่งกับการเปลี่ยนแปลงของชายฝั่งทะเลจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จากการศึกษาด้วยเทคนิครีโมทเซนซิง*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สภาวะแวดล้อม สหสาขาวิทยาศาสตร์สภาวะแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกในการหาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงของชายฝั่งกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปกคลุมดิน 10 ประเภทได้แก่พื้นที่ชุมชนหนาแน่น พื้นที่ชุมชน พื้นที่ชายหาด พื้นที่ว่างเปล่า พื้นที่ป่าชายเลน พื้นที่ปกคลุมด้วยต้นไม้ หนาแน่น พื้นที่ที่ปกคลุมด้วยต้นไม้บางเบา นาข้าว ที่ราบน้ำท่วมถึง และแหล่งน้ำ

ผลการศึกษาพบว่า บริเวณทางต้นน้ำความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินกับการเปลี่ยนแปลงชายฝั่ง ไม่สามารถสรุปได้โมเดลถดถอยโลจิสติกไม่สามารถแสดงความสัมพันธ์ใดๆของการใช้ประโยชน์ที่ดิน และสิ่งปกคลุมแต่ละชนิดกับการเปลี่ยนแปลงชายฝั่ง และเมื่อโมเดลมีตัวแปรการใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินมากขึ้น โดยการเพิ่มข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินกับการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งมีนัยสำคัญเพิ่มขึ้น

สถาบันวิจัยและพัฒนา คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2537. การศึกษา

ศักยภาพการพัฒนาลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลอ่าวไทย: รายงานสุดท้าย. กรุงเทพฯ:

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

เป็นการดำเนินงานศึกษาสำรวจเบื้องต้นเพื่อทราบปัญหาและขีดความสามารถในการพัฒนาแหล่งน้ำให้สอดคล้องกับปัญหาและสภาพความต้องการใช้น้ำด้านต่างๆ โดยพิจารณาในลักษณะภาพรวมทั้งภูมิภาคหรือลุ่มน้ำและกำหนดเป็นแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ผลการศึกษาจะใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนาโครงการแหล่งน้ำในลุ่มน้ำ

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. 2543. คุณค่าของทรัพยากรชีวภาพในจังหวัดแม่ฮ่องสอน.

กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางชีวภาพอุดมสมบูรณ์มากที่สุดจังหวัดหนึ่ง ซึ่งการประเมินค่าทรัพยากรชีวภาพจะทำให้ทราบถึงความจำเป็นในการต้องอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ของความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน โดยได้กล่าวถึง ภาพรวมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน คุณค่าของทรัพยากรชีวภาพ แนวทางการจัดการทรัพยากรชีวภาพ โดยผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมิน คือ การกำหนดนโยบายและมาตรการต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งนโยบายและมาตรการนั้นจะเน้นเฉพาะการส่งเสริมแรงจูงใจทางเศรษฐกิจในการอนุรักษ์และการลดแรงจูงใจในการทำลาย โดยสามารถใช้เป็นตัวอย่างในการดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดอื่นๆที่มีสถานการณ์คล้ายคลึงกัน

อัษฎางค์ ไพราณานนท์ และคนอื่นๆ. 2538. การศึกษาเพื่อจัดทำแผนการจัดการการอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อมธรรมชาติบริเวณถ้ำน้ำลอด จังหวัดแม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่: สำนักงานนโยบายและสิ่งแวดล้อม.

ถ้าถือว่าเป็นแหล่งธรรมชาติประเภทหนึ่งที่มีความงดงาม และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ แต่ในปัจจุบันได้ถูกทำลายและมีสภาพเสื่อมโทรม หากปราศจากการวางแผนจัดการที่ถูกต้องแล้วอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวบริเวณดังกล่าวทางสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมจึงได้กำหนดโครงการจัดทำแผนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณถ้ำน้ำลอด จังหวัดแม่ฮ่องสอนและถ้ำหลวงนางนอน จังหวัดเชียงราย เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของแหล่งธรรมชาติ โดยมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องคำนึงถึงระบบนิเวศน์และสภาพแวดล้อมในปัจจุบันบริเวณถ้ำน้ำลอด จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อเป็นแนวทางบรรจุไว้ในแผนระดับจังหวัดสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสอดคล้อง และเป็นไปตาม

แผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและเพื่อประยุกต์ใช้กับแหล่งธรรมชาติประเภทเดียวกันในพื้นที่อื่นๆ

เอกสารประกอบการสัมมนา รายงานการประชุม

เครือข่ายชาวบ้าน การจัดการทรัพยากรลุ่มน้ำโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน. 2543. เอกสารประกอบการสัมมนา *โครงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน*. เชียงใหม่: มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ.

สืบเนื่องตั้งแต่ที่หน่วยงานรัฐได้มีงานด้านการจัดการลุ่มน้ำ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2496 ภายใต้แผนงานของกรมป่าไม้ โดยการกำหนดนโยบายหรือการออกกฎหมายในการใช้ที่ดินหรือพื้นที่บริเวณต้นน้ำอยู่ในมือของฝ่ายรัฐฝ่ายเดียวซึ่งนอกจากจะแก้ไขปัญหาไม่ได้แล้วยังเกิดความขัดแย้งรุนแรงกับชุมชนท้องถิ่นอีกด้วย

ด้วยเหตุนี้จึงเกิดมิติใหม่ของการจัดการทรัพยากรในระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยมีแนวทางให้ประชาชนที่อาศัยในลุ่มน้ำต่างๆในภาคเหนือ (ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน กก อิง สาละวิน) แก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยจัดเป็นองค์กรเครือข่ายลุ่มน้ำ มีคณะกรรมการที่เป็นตัวแทนของชุมชน ร่วมกันออกกฎระเบียบในการดูแลทรัพยากร และยกระดับความสามารถในการเคลื่อนไหวเพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางนโยบายและกฎหมายต่างโดยมีขบวนการที่ชัดเจน

ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ และอัจฉรา รักยุติธรรม. 2541. *บันทึกการเคลื่อนไหวกรณีโครงการท่อส่งก๊าซไทย-พม่า*. กลุ่มคณาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อประชาธิปไตยและสิ่งแวดล้อม, ธันวาคม 2540-มีนาคม 2541. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เป็นการลำดับความเคลื่อนไหวที่สำคัญของกรณีโครงการท่อส่งก๊าซไทย-พม่า ตั้งแต่ ธ.ค. 2540-มี.ค. 2541 ในระหว่างนี้มีการจัดการเสวนาในเรื่องโครงการท่อก๊าซไทย-พม่า ทั้งจากสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาควิชารัฐศาสตร์ นักศึกษาปริญญาโทสาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมและการรณรงค์ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อสาธารณชน โดย สโมสรนักศึกษา พรรคยูริปัตย์ ชมรมอาสาและชมรมอนุรักษ์ ทั้งนี้กลุ่มคณาจารย์ฯ ได้ออกแถลงการณ์ 2 ฉบับ โดยมีความเห็นว่า เนื่องจากโครงการท่อก๊าซจากพม่าผ่านกาญจนบุรีสู่ราชบุรีของ ปตท. เป็นโครงการที่ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางและการดำเนินการก็ไม่เปิดให้สังคมตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นการละเมิดต่อหลักการสิทธิ เสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน กลุ่มให้ร่วมกดดันให้ ปตท. ไม่ใช้วิธีการ

รุนแรงต่อการต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิของประชาชน ผลักดันให้ปตท.เปิดเผยเงื่อนไขสัญญาที่ทำกับ
รัฐบาลพม่า และให้รัฐบาลจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อทำประชาพิจารณ์

พระมหาเจิม สิวใจ. 2541. พระกับป่า บทบาทของพระสงฆ์ในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของ
ชุมชน เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้. สัมมนา "พระสงฆ์กับป่า" 27-29 มิถุนายน 2541.
กรุงเทพฯ: ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก.
มีวัตถุประสงค์เพื่อสรุปบทเรียนและหาแนวทางสนับสนุนให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการ
อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยนำเสนอประสบการณ์ของโครงการด้านพุทธศาสนากับป่าไม้ และ
กรณีศึกษาของสำนักสงฆ์ ในเขตป่าที่มีเงื่อนไขในการจัดการต่างๆ กัน เช่นป่าสงวนแห่งชาติ
อุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เนื่องจากได้ตระหนักดีว่าข้อมูลความรู้และ
ประสบการณ์ในการทำงานของพระสงฆ์มีความสำคัญและมีคุณค่า เพราะพระอาศัยป่าเป็นที่ฝึก
ปฏิบัติป่าได้รับการคุ้มครองเพราะบารมีและวัตรปฏิบัติของพระตามพระธรรมวินัย เป็นตัวอย่างสั่ง
สอนประชาชนให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของป่าต่อมนุษยชาติทั้งปวงของพระสงฆ์กับป่า พบ
ทั่วไปในสังคมชาวพุทธที่ใดมีวัดมีป่าหรือสร้างป่าขึ้นมาในวัดและรอบๆ วัดป่าใดที่สงบเงียบเหมาะ
กับการฝึกตนก็จะมีพระอุปัชฌาย์ไปฝึกปฏิบัติขัดเกลาดนเองในป่า ชาวบ้านก็ช่วยกันทำบุญดูแลเลี้ยง
พระ พระก็ให้ธรรมะสั่งสอนญาติโยม พระ ป่า และชุมชน จึงมีความสัมพันธ์และมีส่วนร่วม
สนับสนุนซึ่งกันและกัน

ส่วนที่ไม่มีบรรณนิทัศน์

วิทยานิพนธ์และวิจัย

คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2539. การศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการและ
จัดลำดับความสำคัญการลงทุนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน.
เชียงใหม่.

พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์. 2542. การพัฒนาอาชีพเพื่อความยั่งยืนของทรัพยากร จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ระยะที่ 1: การศึกษามหาภาค. เชียงใหม่: คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เยาวภา แซ่มวัชรกุล. 2545. ศิลาวรรณาของหินปูน อำเภอท่าแซะ อำเภอประทิว จังหวัดชุมพร.
ภาควิชาธรณีวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รุ่ง มหันตะภาศิริ. 2536. การศึกษาปริมาณ ฟอสฟอรัส และสารอินทรีย์ของดินตะกอนในอ่าวไทย นอกฝั่งจังหวัดชุมพรและประจวบคีรีขันธ์. ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อังคณา คณีกุล. 2544. ความหลากหลายของสาหร่ายทนร้อนในลำธารน้ำพุร้อนบางแห่งในจังหวัด เชียงใหม่ จังหวัดเชียงรายและจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ภาควิชาพฤกษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารมณ จุลสิกข์. 2536. การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งโรงงานผสมอาหารสัตว์ ศึกษา เฉพาะกรณีสหกรณ์โคนมบางสะพาน จำกัด อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

หนังสือ

กาลลาซ, ดันแคน. 2544. คนลี้ภัยในร่มป่า: รายงานการวิจัยการให้ความคุ้มครองผู้ลี้ภัยและการ จัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน. เชียงใหม่: เพื่อนไร่พรหมแดน.

งานเขียนชายแดนไทย-พม่า
เรียงตามปีพ.ศ.

พ.ศ.2536

วิทยานิพนธ์และวิจัย

ภัทรา บุญญเมธานันท์ และคณะ. 2536. การศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเนื้อดิบ: กรณีศึกษา

ตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. แม่ฮ่องสอน: สำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดแม่ฮ่องสอน.

งานชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเนื้อดิบของประชากรอำเภอ
แม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และศึกษาถึงความสัมพันธ์และอิทธิพลของเงื่อนไขทางสังคม –
สิ่งแวดล้อม และบุคคลที่ติดต่อการบริโภคเนื้อดิบ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม
การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และแบบสอบถาม

สรุปผลได้ว่า พฤติกรรมการบริโภคของประชากรอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่ยังคงมีพฤติกรรมด้านการบริโภคเนื้อดิบอยู่ ส่วนมากจะทานลาบดิบมากที่สุด รองลงมาคือเนื้อหมู ในงานเลี้ยงต่าง ๆ ก็จะมีการเลี้ยงลาบดิบ ซึ่งเป็นเครื่องฐานะทางเศรษฐกิจของเจ้าภาพคนชอบทาน ทำง่ายไม่สิ้นเปลือง นอกจากนั้นแล้ว เงื่อนไขทางสังคม – สิ่งแวดล้อม และบุคคลที่ว่ามี
ความสัมพันธ์ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคเนื้อดิบ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจำเป็นต้องให้
ความรู้สุขภาพในชุมชนทั้งด้านสื่อ ภาษาที่ใช้ และเนื้อหาสาระ สาเหตุการติดต่อของโรค
การป้องกัน และการรักษา

ส่วนที่ไม่มีบรรณนิทัศน์

วิทยานิพนธ์และวิจัย

บัญชา ปัญญาธัญชัย. 2536. ขบวนการนักศึกษาพม่าตามแนวชายแดนไทยกับแนวทางการ

แก้ไขปัญหา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญา

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รุ่ง มหันตะภาศรี. 2536. การศึกษาปริมาณ ฟอสฟอรัส และสารอินทรีย์ของดินตะกอนในอ่าวไทย
นอกฝั่งจังหวัดชุมพรและประจวบคีรีขันธ์. ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล
คณะวิทยาศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หาญ เพ็ไทย. 2536. ชนกลุ่มน้อยต่อต้านรัฐบาลพม่าตามแนวชายแดนไทย-พม่ากับความมั่นคง
ของประเทศไทย: ศึกษาเฉพาะกลุ่มชนเผ่าแห่งชาติกะเหรี่ยง. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล ลักษณะวิชายุทธศาสตร์ นักศึกษาวิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 35 ปีการศึกษา 2535-2536.

อารมณ จุลลิกชี. 2536. การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งโรงงานผสมอาหารสัตว์ ศึกษา
เฉพาะกรณีสหกรณ์โคนมบางสะพาน จำกัด อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พ.ศ.2537

วิทยานิพนธ์และวิจัย

ณัฐนันท์ วัชรวิทย์. 2537. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างไทย พม่าและจีนตอนใต้.

กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้าไม่เรียงลำดับ.

เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยวประเทศพม่า ประเทศจีนตอนใต้ และเชียงราย
ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวไทยที่เชื่อมโยงกับพม่าและจีนตอนใต้ นอกจากนั้น ในรายงานนี้ได้นำเสนอผล
การสำรวจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางเยือนประเทศพม่าและจีนตอนใต้

การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย-พม่า-จีนตอนใต้

สถาบันวิจัยและพัฒนา คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2537. การศึกษา

ศักยภาพการพัฒนาลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลอ่าวไทย: รายงานสุดท้าย. กรุงเทพฯ:

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

เป็นการดำเนินงานศึกษาสำรวจเบื้องต้นเพื่อทราบปัญหา และขีดความสามารถในการ
พัฒนาแหล่งน้ำให้สอดคล้องกับปัญหาและสภาพความต้องการใช้น้ำด้านต่าง ๆ โดยพิจารณาใน
ลักษณะภาพรวมทั้งภูมิภาคหรือลุ่มน้ำ และกำหนดเป็นแผนทั้งในระยะสั้น และระยะยาว

ผลการศึกษาจะใช้เป็นแนวทางในการวางแผน เพื่อพัฒนาโครงการแหล่งน้ำในลุ่มน้ำ

ส่วนที่ไม่มีบรรณนิทัศน์ วิทยานิพนธ์และวิจัย

คณะเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2537. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่าง
ไทย พม่าและจีนตอนใต้. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พ.ศ.2538

วิทยานิพนธ์และวิจัย

พิมุข ชาญธนะรัตน์. 2538. คริสต์ศาสนากับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวมูเซอแดง:

การศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณีระหว่างหมู่บ้านยาป่าแหน กับหมู่บ้านแสนคำลือ ในกิ่ง
อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ความเชื่อทางศาสนามีความสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจ ระบบทางการศึกษา ระบบ
การรักษาพยาบาล และระบบอื่น ๆ ภายในชุมชน ถ้าศาสนาเปลี่ยนแปลงไป ย่อมส่งผลกระทบให้
เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชาวบ้าน ซึ่งสามารถพบเห็นการเปลี่ยนแปลง
วัฒนธรรมด้านวัตถุได้ง่ายกว่า การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมด้านความคิดพบว่า ทั้ง 2 หมู่บ้านมี
ความแตกต่างกัน โดยที่หมู่บ้านยาป่าแหน มีบุคคลชื่อจำลองพยอมอยู่หมู่บ้านนี้ ซึ่งมีความรู้
เกี่ยวกับศาสนาคริสต์ซึ่งเป็นผลมาจากการถ่ายทอดให้ของพวกมิชชันนารี เป็นผู้เผยแพร่ศาสนา
คริสต์ให้กับชาวมูเซอ และมีความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านด้วยนั้นคือสมาชิกของกลุ่มคริสต์
จะกล่าวหาพวกนับถือศาสนาคริสต์ดั้งเดิมว่าเป็นพวกนับถือผี เกิดความขัดแย้งทางความเชื่อขึ้น
เกิดทั้งในหมู่ผู้ใหญ่ และเด็ก เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ การรักษาพยาบาล คนตรี
ศาสนสถาน ผู้สืบต่อ ผู้ประกาศศาสนา การศึกษา หมู่บ้านนี้ผู้นำได้รับการสนับสนุนจากองค์กร
ภายนอกที่เขาสังกัดอยู่ ทำให้ชาวบ้าน หนึ่งในห้าหันมานับถือศาสนาคริสต์ได้ สุดท้ายกลุ่มนับถือ
คริสต์กับกลุ่มดั้งเดิมมีความขัดแย้งกันมาก จึงย้ายออกไปตั้งชุมชนใหม่

ส่วนหมู่บ้านแสนคำลือ มีผู้เผยแพร่เป็นบุคคลซึ่งอพยพมาได้รับการถ่ายทอดความรู้
จากมิชชันนารีเช่นเดียวกัน แต่การเผยแพร่ศาสนาไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากผู้นำ
ศาสนาขัดแย้งกับองค์กรที่สังกัดอยู่จนทำให้ถูกตัดงบประมาณ และการสนับสนุน การเผยแพร่
ศาสนาอย่างไม่ต่อเนื่อง และเกิดมีการต่อต้าน จากผู้นำภายในชุมชนหมู่บ้านแสนคำลืออย่างมาก
งานสอนศาสนาคริสต์ของเขาจึงดำเนินไปอย่างล่าช้า และไม่ประสบความสำเร็จ

สรุปชาวมูเซอแดงที่เปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์นั้น เป็นปัจจัยเกิดจากการขัดแย้ง และการพัฒนาชุมชนของชาวมูเซอแดง เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนสังคมและวัฒนธรรมไปสู่ความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น

สมโชค สวัสดิรักษ์. 2538. ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า: ศึกษากรณีปัญหาชนชาติกะเหรี่ยง ค.ศ. 1988-1994. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาชนชาติกะเหรี่ยง หรือกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) ภายใต้การนำของพลเอกโบเมียะ ทั้งนี้จะเป็นการศึกษาในช่วงปี ค.ศ. 1988-1994 อันเป็นช่วงของรัฐบาลพม่า (SLORC) ภายใต้การนำของพลเอกชานม่อง จนถึงสมัยพลเอกตานช่วย โดยให้ทฤษฎีความเกี่ยวพัน : กระบวนการตอบโต้ (reactive process) ของเจมส์ เอ็น โรสเนา เป็นกรอบในการวิเคราะห์

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในสหภาพพม่า นั้น รากเหง้าของปัญหาเกิดจากตัวรัฐบาลสหภาพพม่าหรือรัฐบาลทหารพม่าเอง ที่ไม่ยอมให้ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ได้รับสิทธิ์ในการปกครองตนเองและเป็นรัฐอิสระ ตามเงื่อนไขข้อตกลง "แอตลี - อองซาน" (28 มกราคม ค.ศ.1945) ดังนั้น ชนกลุ่มน้อยจึงได้จับอาวุธขึ้นต่อสู้กับรัฐบาลทหารพม่า เพราะคิดที่ไม่มีวิธีการอื่นที่ดีกว่านี้อีกแล้ว สงครามกลางเมืองในสหภาพพม่ายืดเยื้อยาวนาน ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1948-1994 ยังไม่ยุติชนกลุ่มน้อยไม่สามารถจะบังคับให้รัฐบาลทหารพม่ายอมเจรจายุติสงคราม ๑ แต่รัฐบาลพม่าก็ไม่อาจจะปราบปรามชนกลุ่มน้อยได้อย่างเด็ดขาด เช่นเดียวกัน

รัฐบาลพม่าได้กำหนดยุทธศาสตร์ให้กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง เป็นศัตรูอันดับหนึ่ง ที่รัฐบาลทหารพม่าต้องการปราบปรามอย่างเด็ดขาด เพราะกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงมีศักยภาพทางทหารสูงกว่าชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ และเป็นแกนนำสำคัญของกลุ่มพันธมิตรประชาธิปไตยพม่า (DAB) แต่ทหารพม่าก็ไม่สามารถกวาดล้างฐานที่มั่นของทหารกะเหรี่ยง ซึ่งตั้งอยู่ตามริมแม่น้ำเมย ใกล้ติดชายแดนตะวันตกของประเทศไทยได้ทั้งหมด เพราะรัฐบาลไทยดำเนินนโยบาย "รัฐกันกระทบ" และการลักลอบค้าอาวุธสงครามบริเวณชายแดนไทย - พม่า ของกลุ่มอิทธิพลและบริษัทเอกชนไทย โดยแลกเปลี่ยนกับทรัพยากรธรรมชาติ ไม้สัก แร่ธาตุ และอัญมณีจากรัฐกะเหรี่ยง ประกอบกับรัฐกะเหรี่ยงเป็นที่ตั้งส่วนหนึ่งในเขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจของ 4 ประเทศ คือ ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพพม่า และลาว ด้วยเหตุนี้ การลงทุนทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนไทยในสหภาพพม่า และลาว ด้วยเหตุนี้ การลงทุนทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนไทยในสหภาพพม่า และหรือความร่วมมือระหว่างประเทศไทย

กับสหภาพพม่าในปัจจุบัน และอนาคตนั้น ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับที่ตั้งรัฐกะเหรี่ยงทั้งสิ้น กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง มีส่วนสำคัญที่จะให้ความร่วมมือหรือขัดขวางด้วยการโจมตีวางกับระเบิด และก่อวินาศกรรม ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ นานัปการ ชนกลุ่มน้อยกะเหรี่ยงจึงเป็นปมปัญหาและเป็นตัวแปรสำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า เป็นเครื่องบ่งชี้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าในทศวรรษนี้ได้เป็นอย่างดี

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2538. *คู่มือการลงทุนในพม่า*. ไม่ระบุที่พิมพ์.

กล่าวถึงภาพรวมทางการเมืองและเศรษฐกิจของพม่า การลงทุนจากต่างประเทศ ได้แก่ ภาวะ นโยบาย กฎระเบียบและขั้นตอนของการลงทุน และความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและพม่าซึ่งเสนอทั้งโอกาสและอุปสรรค

อชฎางค์ ปิราณานนท์ และคนอื่น ๆ. 2538. *การศึกษาเพื่อจัดทำแผนการจัดการการอนุรักษ์*

สิ่งแวดล้อมธรรมชาติบริเวณถ้ำน้ำลอด จังหวัดแม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่: สำนักงานนโยบายและสิ่งแวดล้อม.

ถ้าถือว่าเป็นแหล่งธรรมชาติประเภทหนึ่งที่มีความงดงาม และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ แต่ในปัจจุบันได้ถูกทำลายและมีสภาพเสื่อมโทรม หากปราศจากการวางแผนจัดการที่ถูกต้องแล้วอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวบริเวณดังกล่าวทางสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมจึงได้กำหนดโครงการจัดทำแผนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณถ้ำลอด จังหวัดแม่ฮ่องสอนและถ้ำหลวงนางนอน จังหวัดเชียงราย เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของแหล่งธรรมชาติ โดยมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องคำนึงถึงระบบนิเวศน์ และสภาพแวดล้อมในปัจจุบันบริเวณถ้ำลอด จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อเป็นแนวทางบรรจุไว้ในแผนระดับจังหวัดสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสอดคล้อง และเป็นไปตามแผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ และเพื่อประยุกต์ใช้กับแหล่งธรรมชาติประเภทเดียวกันในพื้นที่อื่น ๆ

บทความ

กมลวรรณ พานารณ, พิษณุวัฒน์ พานารณ และประยูร เรือนสุภา. 2538. "การพัฒนารูปแบบ
ผสมผสานงานชันสูตรใช้มาลาเรียและโรคเท้าช้าง จังหวัดแม่ฮ่องสอน." ใน วารสาร
มาลาเรีย. ปีที่ 30 ฉบับที่ 1 : 112-123.

เป็นการศึกษาค้นหาผู้ป่วยมาลาเรียและโรคเท้าช้างจากพื้นที่ อ.แม่สะเรียง และ
กิ่งอ.สบเมย ในช่วง ก.พ.-เม.ย.36 โดยพัฒนาการวินิจฉัยโรคมาลาเรียและเท้าช้าง ให้สามารถ
ตรวจได้โดยใช้แผ่นฟิล์มโลหิตเดียวกัน ซึ่งการหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการชันสูตร
จะช่วยให้เป็นประโยชน์ต่อพื้นที่การเดินทางลำบากและเป็นแหล่งแพร่กระจายเชื้อโรค

"ความหมายและการรับรู้ต่อไข้มาลาเรียของนักเรียนระดับประถม จังหวัดตาก." 2538. ใน
วารสารมาลาเรีย. ปีที่ 30 ฉบับที่ 6 : 279-287.

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อต้องการรู้ถึงการให้ความหมายของนักเรียนเกี่ยวกับ อาการ
สาเหตุ การติดต่อ การตรวจหาเชื้อมาลาเรียและการรับรู้ต่อไข้มาลาเรีย รวมถึงความคิดเห็น
ต่อการได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องไข้มาลาเรีย โดยทำการศึกษากับเด็กชั้น ป. 6 ใช้เวลา 2 เดือน
จากการสอบถามแบบเจาะลึก พบว่า

-กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่ป่าเขาติดชายแดนที่มีการแพร่เชื้อของไข้มาลาเรีย ให้ความหมาย
ค่อนข้างถูกต้อง และในกลุ่มพื้นที่ราบยังคงสับสนกับโรคไข้เลือดออกอยู่ ในเรื่องการตรวจหาเชื้อ
คนที่เคยป่วยจะบอกว่าต้องไปเจาะเลือด แต่ผู้ที่ไม่เคยป่วยบอกว่าให้รัดแขนด้วยสายยางแล้วดูตุ่มที่ขึ้น

-กลุ่มตัวอย่างทั้งจากป่าเขา และพื้นที่ราบมีความเห็นคล้ายกันในเรื่องความรุนแรง
ของไข้มาลาเรียว่าเสียชีวิตได้ และรับรู้ว่าป้องกันโดยไม่ให้อยู่ใกล้น้ำและทำลายแหล่งพันธุ์ยุง
ในกลุ่มตัวอย่างที่เคยป่วยด้วยมาลาเรียยังมีจำนวนน้อยอยู่ที่ตระหนักถึงการป้องกันตนเอง

ส่วนที่ไม่มีบรรณนิทัศน์

วิทยานิพนธ์และวิจัย

จิราลักษณ์ จงสถิตมัน. 2538. การรักษาผู้ติดเชื้อเอดส์ด้วยการปฏิบัติธรรม: ศึกษาเฉพาะกรณีวัด
ดอยเก็งอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. รายงานการวิจัย. เชียงใหม่: ศูนย์สตรี
ศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไชยณรงค์ ปีตรัตน์. 2538. แบบแผนการบริโภคที่มีต่อน้ำหนักเด็กชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง 0-1 ปี
ตำบลแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นเรศ สงเคราะห์สุข. 2538. การเปลี่ยนแปลงของชุมชนชาวเขาเผ่าปกาเกอะญอในด้านระบบการ
ผลิตระบบคุณค่า และระบบความสัมพันธ์ในมิติความสัมพันธ์ระหว่างเพศศึกษากรณี:
ชุมชนห้วยไม้คำ ตำบลห้วยปูลิง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. รายงานการวิจัย.
เชียงใหม่: ศูนย์สตรีศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นิยม ไวยรัชพานิช. 2538. การค้าชายแดนไทยกับประเทศสหภาพพม่าที่มีผลต่อเศรษฐกิจไทย.
กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ปราณี มหาคัตติพันธุ์. 2538. ปัจจัยที่มีผลต่อการมารับการรักษาอย่างต่อเนื่องของผู้สูงอายุที่มี
ความดันโลหิตสูง อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุข
ศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, กองวิจัยสินค้าและการตลาด 2. 2538. การผลิตและการตลาดข้าว
พม่า. กรุงเทพฯ: กองวิจัยและการตลาด 2, กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2538. บทสรุปสำหรับผู้บริหาร เรื่องการพัฒนา
อุตสาหกรรมใน 9 จังหวัดเป้าหมายและการกระจายไปสู่จังหวัดใกล้เคียงและประเทศ
เพื่อนบ้าน: กรณีการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตตะวันออกเฉียงเหนือของแหลมทอง
(ซอนแก่น-นครพนม-พม่า-ลาว-เวียดนาม). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ
ไทย.

อนุนิต วงศาโรจน์. 2538. วิวัฒนาการของเขตแดนและการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ชายแดนไทย-พม่า
: กรณีศึกษาบริเวณแม่น้ำสาย-แม่น้ำรวก. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

หนังสือ

โทชิฮารุ, โยชิกาว่า. 2538. ทางรถไฟสายไทย-พม่าในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา. แปลโดย
อาหาร พุ่งธรรมสาร, ตริทิพย์ รัตนไพศาล และมารศรี มียาโมโต. กรุงเทพฯ: อมรินทร์
พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

บทความ

สมชาย มะลิพันธ์. 2538. "ปัญหาชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนไทย-พม่า." วารสารกรมยุทธ
ศึกษาทหาร, 3, 8, 69-80.

พ.ศ.2539

วิทยานิพนธ์และวิจัย

เจตน์ ธนวัฒน์. 2539. ปัญหาการนำนโยบายของผู้ลอบหนีเข้าเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง.

วิทยานิพนธ์ปริญญา (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปีการศึกษา
2539.

ผู้วิจัยทำการศึกษาปัญหาผู้ลอบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าที่ลอบหนีเข้าเมือง โดยผ่าน
จังหวัดระนอง ซึ่งให้เห็นว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่รัฐใช้เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานไม่ได้ผล
ส่วนหนึ่งเป็นเพราะขาดนโยบายที่ชัดเจน ไม่มีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติในพื้นที่
การปฏิบัติตามนโยบายขาดเอกภาพ การขาดแคลนอัตรากำลัง ยานพาหนะ / วัสดุ ส่วนกลาง
ยังควบคุมอำนาจสั่งการอยู่ ทำให้ล่าช้า และไม่มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่รัฐแสวงหาประโยชน์
จากแรงงานพม่า สภาพของพื้นที่ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ไม่เอื้อในการปฏิบัติ
ตามมาตรการให้เกิดผลอย่างจริงจัง

ผู้วิจัยได้เสนอแนวทาง ทั้งมาตรการระยะสั้น และมาตรการระยะยาว โดยมาตรการระยะสั้น
เห็นควรมีการตั้งศูนย์บริการแรงงานต่างชาติ ระดับชาติ และระดับจังหวัด เพื่อให้มีองค์กรเดียว
ในการแก้ไขปัญหาให้เกิดความมีเอกภาพ ส่วนมาตรการระยะยาว เห็นควรสนับสนุนให้รัฐบาล
พม่าตั้งโรงงานอุตสาหกรรมตามแนวชายแดน และจัดตั้งด่านถาวรเพื่อสกัดกั้นการเคลื่อนย้าย
แรงงาน

ประทีป สุนทรานุ. 2539. ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่ากับความมั่นคงของชาติ. กรุงเทพฯ:

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่าในการวิจัยนี้ หมายถึงผู้ที่หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า ทั้งก่อนวันที่ 9 มีนาคม 2519 และหลังวันที่ 9 มีนาคม 2519 จากการศึกษา พบว่า ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำในพม่า ปัญหาการสู้รบของทหารพม่ากับกองกำลังชนกลุ่มน้อย ในพื้นที่ชายแดนไทย - พม่า ปัญหาการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐในการควบคุม และสกัดกั้นแรงงานพม่าที่ไม่เป็นไปอย่างเคร่งครัด และจริงจัง ทำให้เกิดผลกระทบต่อแรงงานไทยที่ถูกแย่งการเข้ามาหาเงิน โดยแรงงานพม่ามีราคาถูก และยินดีรับจ้างทำงานบางอย่างที่แรงงานไทยไม่ยอมทำ เพราะค่าแรงถูก และงานหนัก ปัญหาการบุกรุกทำลายป่าของผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการลักขโมย ปัญหาโรคติดต่อ ปัญหาโสเภณี โดยเฉพาะปัญหาความหวาดระแวงจากรัฐบาลพม่า เรื่องการให้ที่พักพิงของกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่ต่อต้านรัฐบาลพม่า

ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยให้มีการเร่งรัดให้ปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติโดยเคร่งครัด เป็นรูปธรรม การเร่งรัดมาตรการผลักดันและสกัดกั้นผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า รวมทั้งการลงโทษผู้ให้ความช่วยเหลือ และ/หรือ ให้ที่พักพิงแก่ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า ทำความเข้าใจ กับนานาประเทศให้เข้าใจถึงนโยบายการให้ความช่วยเหลือผู้หลบหนีจากพม่าของไทยเป็นไปตามหลักมนุษยธรรม ไม่ใช่เพราะแทรกแซงกิจการภายในพม่า การสนับสนุนให้พม่าแก้ไขปัญหาการเมืองภายใน และเข้ามีส่วนร่วมในประชาคมโลก เพื่อให้พม่ามีความมั่นคงทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง เพื่อป้องกันการหลบหนีของชาวพม่า ควรมีการเตรียมมาตรการสำหรับผู้พลัดถิ่นบงกลุ่มที่เข้ามาในไทยเป็นเวลานาน มีลูกหลาน วัฒนธรรมความเป็นอยู่แบบคนไทย ให้ได้รับการผ่อนผันอยู่ในไทยต่อไป โดยไม่ก่อปัญหาให้สังคมไทย

ยุทธนา เมืองมั่งคั่ง. 2539. ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่ากับความมั่นคงแห่งชาติ: ศึกษา

เฉพาะกรณีจังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

จากการศึกษา พบว่า การที่มีผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าเข้ามาในจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจตกต่ำ การปกครองแบบสังคมนิยมในพม่า รวมทั้งปัญหาชนกลุ่มน้อย ประกอบกับทางจังหวัดเชียงใหม่ประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงาน และมาตรการของรัฐบาลไทยในการควบคุมและสกัดกั้นผู้หลบหนีเข้าเมืองมีความไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการที่ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า เข้ามาทำงานในจังหวัดเชียงใหม่ ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม ปัญหาความมั่นคงปลอดภัยของคนไทย ปัญหาเศรษฐกิจ รวมทั้งปัญหาการเมืองการปกครองของจังหวัดเชียงใหม่ และประเทศไทย

ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางแก้ปัญหา โดยควรกำหนด และมีการปฏิบัติตามมาตรการ กฎระเบียบ

เกี่ยวกับการควบคุม สก๊ตกันผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าโดยเคร่งครัด โดยคำนึงถึง ความเหมาะสมของสภาพการณ์ในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ แนวทางแก้ปัญหาดังกล่าว มีข้อจำกัดอยู่ ที่ว่าการแก้ปัญหา มักจะเป็นฝ่ายไทยฝ่ายเดียว อีกทั้งปัญหาเศรษฐกิจและการเมืองในพม่า ยังไม่มีความมั่นคง ปัญหาการเข้าออกทำได้ง่าย รวมทั้งปัญหาเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องยังคงหาผลประโยชน์จากผู้หลบหนีเข้าเมืองเหล่านี้

ลือชัย วงษ์ทอง. 2539. การศึกษาวิถีชีวิตชาวพม่าที่หลบหนีเข้าเมืองไทยผิดกฎหมายในจังหวัด ระนอง.

จากการศึกษาพบว่า ชาวพม่าที่หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นผู้ขายเป็นส่วนใหญ่ อายุเฉลี่ยไม่เกิน 30 ปี มาจากพื้นที่ทวาย มะริด มอละหม่าง โดยมีปัจจัยที่ทำให้หลบหนีเข้ามาไทย ได้แก่ การปกครองโดยเผด็จการในพม่า ความอดอยาก ไม่มีรายได้เพียงพอ มักเข้ามารับจ้าง เกี่ยวกับงานประมง งานโรงงานอุตสาหกรรม บริการร้านอาหารและก่อสร้าง ซึ่งมีรายได้ดีกว่าใน พม่า โดยชาวพม่าที่หลบหนีเข้าเมืองเหล่านี้ไม่มีการปรับตัวกับคนไทย เช่น ไม่พูดภาษาไทย ไม่ร่วมกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ ของไทย และมีการแต่งงานระหว่างชาวไทยกับชาวพม่าน้อยมาก

ผู้ศึกษาเสนอแนวทางแก้ไขว่า ควรมียุทธศาสตร์เชิงรุกต่อการหลบหนีเข้าเมืองอย่างผิด กฎหมายของพม่า และนโยบายในการผ่อนปรนให้ผู้หลบหนีมีโอกาสทำงานมากขึ้น ทำให้แรงงาน พม่าหลังไหลเข้าอย่างมากมาย ซึ่งจะก่อปัญหาทางสังคมตามมาอีกมาก

วิทยา วัชรเกียรติศักดิ์. 2539. ปัญหาจีนฮ่ออพยพภายใต้การควบคุมของกระทรวง-มหาดไทย:

ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปัญหาจีนฮ่ออพยพที่สำคัญ ได้แก่ กฎระเบียบของกระทรวงมหาดไทย มีลักษณะ ไม่ยืดหยุ่นเสียเวลา และไม่ได้รับความสะดวก ต้องการถือบัตรประจำตัวจีนฮ่ออพยพ เพื่อเป็น หลักฐานในการตรวจสอบ ปัญหาทางเศรษฐกิจทำให้เกิดกรณีการหลบหนีออกจากพื้นที่ควบคุม เพื่อไปประกอบอาชีพหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว ต้องการให้ทางราชการมาดูแล โดยส่งเสริมอาชีพ และ พัฒนาหมู่บ้าน ที่สำคัญจีนฮ่ออพยพต้องการให้มีการแก้ไขระเบียบควบคุมของกระทรวงมหาดไทย ให้สามารถมีความเป็นอิสระ ไม่ต้องถูกควบคุม หรือต้องขออนุญาตออกนอกเขต เพราะเห็นว่าอยู่ ในประเทศไทยมาไม่ต่ำกว่า 40 ปีแล้ว

สุกัต์ เศตวิษุวัต. 2539. มูลเหตุจูงใจในการหลบหนีเข้าเมืองของคนสัญชาติพม่าด้านอำเภอ
เมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการ
ปกครอง) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2539.

ปัญหาทางเศรษฐกิจ และปัญหาการปกครองแบบเผด็จการของพม่า ทำให้คนสัญชาติ
พม่าหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งเมื่อเข้ามาในไทยแล้ว มักก่อปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น
การแย่งที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน ปัญหาอาชญากรรม รวมทั้งที่สำคัญ ปัญหาความมั่นคงของประเทศ

แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ รัฐบาลไทยต้องรีบหามาตรการ และแนวทางป้องกัน
การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอย่างจริงจัง การปฏิบัติอย่างเข้มงวดของเจ้าหน้าที่รัฐที่
เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจะมีการพิจารณาทบทวนเปิดจุดผ่อน
ปรนเพิ่มขึ้น

สุริย์ บุญญานวงศ์. 2539. ผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว: ศึกษากรณีจังหวัด

แม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม.

การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยว
ที่สอดคล้องกับศักยภาพของทรัพยากรต่างๆในพื้นที่ท่องเที่ยว และเหตุผลที่เลือกจังหวัด
แม่ฮ่องสอนเพราะเป็นพื้นที่ ที่การท่องเที่ยวเพิ่งเปิดใหม่และมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่า
หลายประเภท

จากการศึกษาพบว่า ช่วง 10 ปีที่ผ่านมาที่มีการเปิดการท่องเที่ยวทำให้การเปลี่ยนแปลง
ในชุมชนเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะ การพัฒนาด้านคมนาคม การบริการสาธารณูปโภค และ
สาธารณูปการต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนมากขึ้น ทำให้ชุมชนขยายตัวมากขึ้น ประชากรในชุมชน
ที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเข้าไป จะมีรายได้และโอกาสสูงเพิ่มขึ้นมากกว่าชุมชนที่ไม่มีการท่องเที่ยว
เข้าไป นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อ สังคม วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน ในทางลบมากกว่า
ทางบวก ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นไม่ได้
เป็นเพราะกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างเดียวแต่เป็นเพราะความอ่อนแอของวัฒนธรรมเองด้วย

ดังนั้นเพื่อรักษาสมดุลระหว่างอิทธิพลของการท่องเที่ยวกับการเปลี่ยนแปลง ทางด้าน
เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางคือ กำหนดเขตพื้นที่ท่องเที่ยวเพื่อป้องกัน
ไม่ให้มีการขยายกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีคุณค่าสูงทางด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์โบราณคดี
และศิลปสถาปัตยกรรมเนื่องจากพื้นที่เหล่านี้ถูกทำลายได้ง่าย เตรียมพร้อมในด้านสิ่งบริการ และ
บุคลากรที่จะให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการพัฒนากิจกรรมที่สนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยว
ให้แก่ประชากรในชุมชนที่ไม่มีการท่องเที่ยว และส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแก่นแท้

ของวัฒนธรรมแก่คนในท้องถิ่นโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน แต่ทั้งนี้ก็ต้องเป็นการร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ในท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของประเพณี

อรศิริ ปาณินท์. 2539. การศึกษา บ้าน หมูบ้าน และเทคโนโลยีการก่อสร้างของหมู่บ้านจีนฮ่อ จังหวัดแม่ฮ่องสอน. ไม่ระบุที่พิมพ์.

เป็นการศึกษาถึงการวางผังหมู่บ้าน องค์ประกอบในผังของหมู่บ้านที่สัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ สังคม ประเพณีและความเชื่อ ผังบริเวณของบ้าน ตัวบ้าน ผังพื้น โครงสร้าง วัสดุ ก่อสร้าง เทคโนโลยีในการก่อสร้างและรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวบ้าน และยังศึกษาถึงการมีอิทธิพลของการก่อสร้างบ้านที่ถ่ายทอดจากกลุ่มชนที่เป็นบรรพบุรุษที่เป็นชาวจีนฮ่อในไทย ซึ่งได้แก่กลุ่มชนในชนบททางตอนใต้ของมณฑลยูนนาน

จากการศึกษาพบว่ารูปแบบผังพื้นมาตรฐานของบ้านในทุก ๆ ส่วนลักษณะทุกอย่างล้วนได้รับการถ่ายทอดจากบ้านชนบทในยูนนานอย่างแทบไม่ผิดเพี้ยน และพบว่าเป็นลักษณะเด่นทางกายภาพอันเป็นเอกลักษณ์สำคัญของหมู่บ้านที่มีแนวโน้มที่จะเก็บรักษาไว้ได้ ถ้าหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบต่อการพัฒนาเข้าใจถึงลักษณะเฉพาะของหมู่บ้านอย่างถ่องแท้ พยายามชี้แนะให้ชาวบ้านรักษาสภาพบ้าน และส่งเสริมให้รักษารูปแบบของการนำวัสดุก่อสร้างที่เป็นอย่างปัจจุบัน ซึ่งผลที่ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับ คือ หากจะส่งเสริมให้เป็นหมู่บ้านเพื่อการท่องเที่ยวจะได้รับข้อมูลที่แท้จริงจะได้ไม่เปลี่ยนลักษณะทางกายภาพของหมู่บ้านเพื่อสนองการท่องเที่ยว และสถาปนิกที่ต้องการประยุกต์ลักษณะท้องถิ่นกับสถาปัตยกรรมร่วมสมัยจะได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง

จุฑา สุขศาลา. 2539. การศึกษาแนวทางที่ตั้งที่เหมาะสมในการสร้างสะพานระหว่างประเทศไทย-พม่า: การวิเคราะห์เชิงภูมิศาสตร์การเมือง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ผู้วิจัยใช้ความรู้ทางด้านภูมิศาสตร์ทำการศึกษาหาพื้นที่ที่เหมาะสม สำหรับการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเมยเชื่อมบริเวณชายแดนจังหวัดตากของประเทศไทย กับเมืองเมียวดีประเทศสหภาพเมียนมาร์ โดยจากการวิเคราะห์พื้นที่ตามหลักวิชาแล้ว พบว่ามีที่ตั้งที่เหมาะสมสำหรับการสร้างสะพานรวม 3 จุด ได้แก่ บริเวณบ้านกุใหญ่ ตำบลแม่กุ บริเวณบ้านริมเมย ตำบลท่าสายลวด และบริเวณบ้านท่าอาจ ตำบลท่าสายลวด

ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยกำหนดให้การวิเคราะห์ครอบคลุมปัจจัยสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ โครงสร้างทางธรณีสัณฐานวิทยา โครงข่ายการคมนาคมขนส่ง ข้อมูลแหล่งลำน้ำ ข้อมูลหน่วยดิน ข้อมูลระดับชั้นความสูง และเขตแดนชายฝั่งแม่น้ำเมย

บทความ

สุกัลลักษณ์ กาญจนบุรี. 2539. "พม่าในรูปเหลี่ยมเศรษฐกิจ." ใน *เอเชียปริทัศน์*. ปีที่ 17 ฉบับที่ 3 หน้า 1-16.

กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคทั้ง 4 เหลี่ยมเศรษฐกิจ(ไทย จีน พม่า ลาว) และกลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (จีน ไทย พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา) เป็น การเปิดโอกาสให้พม่าได้พัฒนา และส่งเสริมการเปิดประเทศแก่พม่า ช่วยเพิ่มความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ แม้ว่าโดยปกติพม่าจะติดต่อกับไทย และจีนตอนล่างอยู่แล้วตามสภาพของพื้นที่ที่ติดกันโดยธรรมชาติ สำหรับท่าทีของพม่าต่อกรอบความร่วมมือนั้น จะให้ความสนใจต่ออนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงมากกว่าสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ เพราะความเป็นรูปธรรมและมีการสนับสนุนอย่างเป็นทางการของธนาคารพัฒนาแห่งเอเชียของกรอบกลุ่มแม่น้ำโขง และคิดว่าโครงการของสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจไม่ค่อยคืบหน้า และมีการทับซ้อนกับความร่วมมือกลุ่มแม่น้ำโขงแล้ว การดึงพม่าเข้ามาร่วมในสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจยังช่วยให้พม่าใกล้ชิดกับอาเซียนมากยิ่งขึ้น และส่งเสริมในเรื่องสิทธิมนุษยชนอีกด้วย

อำนาจ เจริญกุล. 2539. "การเฝ้าระวังและควบคุมป้องกันโรค กรณีศึกษา: ไข้มาลาเรียระบาดที่บ้านป่าคา ถึงอำเภอ แม่ฟ้าหลวง." ใน *วารสารมาลาเรีย*. ปีที่ 31 ฉบับที่ 4 หน้า 182.

ผลการศึกษาพบว่าสาเหตุการระบาดที่หมู่บ้าน 3 มาจากชาวอีโกซึ่งมีเชื้อที่อพยพเข้ามาในหมู่บ้าน ส่วนหมู่บ้าน 9 สามารถควบคุมไว้ได้ จากกรณีนี้ทำให้เห็นว่าการเฝ้าระวังโรคในแต่ละเดือนไม่เพียงพอ ต้องมีแผนรองรับเมื่อมีการตรวจพบเชื้อในหมู่บ้าน และชาวต่างชาติที่เข้ามาอาศัยชั่วคราวต้องเจาะเลือดตรวจทุกราย ในกรณีเมื่อเกิดการระบาดต้องควบคุมโรคทันทีโดยหาผู้ป่วย และจ่ายยา สิ่งสำคัญคือชี้แจงแก่ผู้นำท้องถิ่น และชาวบ้านให้เข้าใจทั่วกันต่อการระบาดของมาลาเรีย

เอกสารประกอบการสัมมนา รายงานการประชุม

สงกรานต์ใน 5 ประเทศ: การเปรียบเทียบทางวัฒนธรรม. 2539. การประชุมทางวิชาการระดับนานาชาติ วันพุธที่ 10 เมษายน 2539 ณ ห้องบ้านแสนตอ โรงแรมโลดสปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัย-เชียงใหม่ ร่วมกับกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ.

ประกอบไปด้วย เบื้องหลังประเพณีปีใหม่ใน 5 ประเทศ สงกรานต์ล้านนา ปีใหม่เมือง ประเพณีสงกรานต์ในล้านนา เทศกาลสาดน้ำของชนชาติไตในญวนนาน เทศกาลสาดน้ำนิทานพื้นบ้านของชนชาติไทในสิบสองปันนา เทศกาลสาดน้ำ เทพปกรณัมอันเก่าแก่ของชนชาติไท

สงกรานต์ในประเทศไทย พุทธศักราช 2559. ความผสมกลมกลืนระหว่างคติดั้งเดิมและพุทธศาสนา
เทศกาลสาดน้ำในพม่าและงานบุญปีใหม่มลายู

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2539. เอกสารประกอบโครงการสัมมนากลุ่มย่อยเพื่อติดตาม
ประเมินผลนโยบายความมั่นคงแห่งชาติในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ.

มีการกล่าวถึงความสัมพันธ์ของประเทศเพื่อนบ้านโดยผ่านมุมมองของนักประวัติศาสตร์
การประเมินสถานการณ์เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ และ
ยุทธศาสตร์สังคม กับกระบวนการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธีซึ่งมีการศึกษากรณี
เงื่อนไขแห่งสันติ

เอกสารในโครงการสัมมนาครั้งนี้ มีเนื้อหาประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. มุมมองนักประวัติศาสตร์กับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน
2. การประเมินสถานการณ์เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ
3. ยุทธศาสตร์สังคม
4. เงื่อนไขวัฒนธรรมในการแสวงหาเปลี่ยนแปลง
5. กระบวนการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี : ศึกษากรณีเงื่อนไขแห่งสันติ
6. โครงการสันติวิธี (แนวคิดและการดำเนินการ)
7. "คน" กับ "ป่า" (โครงการฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ)

ส่วนที่ไม่มีบรรณนิทัศน์

วิทยานิพนธ์และวิจัย

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2539. การศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการและ
จัดลำดับความสำคัญการลงทุนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน.
เชียงใหม่.

จินดา มโนสวริยะ. 2539. ทักษะชีวิตของชาวไทยต่อชาวพม่า: ศึกษาในจังหวัดระนอง. กรุงเทพฯ:
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เจตชาย ม่วงมงคล และคนอื่น ๆ. 2539. เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลักลอบเข้าเมืองของชนกลุ่ม
น้อยสัญชาติพม่า: ศึกษากรณีอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. เอกสารการวิจัย.
กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ.

ทวี อร่ามเรืองกุล. 2539. นโยบายของไทยต่อสหภาพเมียนมาร์: ศึกษาการดำเนินนโยบายการ
เกี่ยวพันอย่างสร้างสรรค์ในช่วงปี พ.ศ. 2534-2537. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธัญพร พันธุ์อารีย์. 2539. ผลกระทบของการนำนโยบายผ่อนผันการให้ใช้แรงงานอพยพสัญชาติ
พม่าไปปฏิบัติในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกริก.

ประสงค์ศักดิ์ อักษรมัต. 2539. ความน่าจะเป็นในการลงทุนในประเทศสหภาพพม่า. กรุงเทพฯ:
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

มนัญญา เงินดี. 2539. ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับสหภาพเมียนมาร์: ศึกษากรณี
การลงทุนของธุรกิจโรงแรมไทยในสหภาพเมียนมาร์ (ค.ศ. 1989-1995). วิทยาลัย.
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศักดิ์ รมยะบุรุษ. 2539. เอกสารวิจัย เรื่องปัญหาการปฏิบัติตามนโยบายชายแดนไทย-พม่า.
กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ.

ศุภชัย อนันตวร. 2539. กลุ่มต่อต้านรัฐบาลพม่ากับความมั่นคงของประเทศไทย. กรุงเทพฯ:
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

สวัสดิ์ ดารานนท์. 2539. ความสัมพันธ์ไทย-พม่าที่ยั่งยืนเป็นผลประโยชน์ที่เกื้อกูลต่อความมั่นคง
ของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

สายนันท์ เมืองศรี. 2539. นโยบายความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์กับผลที่มีต่อความมั่นคงตาม
ชายแดนไทย-พม่า. รายงานการค้นคว้าอิสระแบบวิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุพจน์ แสงเพชร. 2539. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลักลอบเข้าเมืองของคนสัญชาติพม่า: กรณีศึกษา
อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. รายงานการค้นคว้าอิสระแบบวิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อารยา เกตุทัต. 2539. การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากโครงการลงทุนสำรวจและผลิตปิโตรเลียม
กรณีศึกษาระหว่างประเทศสหภาพพม่าและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม. วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พ.ศ.2540

วิทยานิพนธ์และวิจัย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2540. โครงการศึกษาจัดทำแผนแม่บทเพื่อปรับปรุงเมือง
ชายแดนทางการท่องเที่ยว แม่สอด เชียงของ เบตง. กรุงเทพฯ: บริษัทที่ปรึกษาการวิจัย
ภาคใต้.

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาวิเคราะห์แนวทางโครงการและมาตรการใน
การปรับปรุงเมืองชายแดนให้สามารถรองรับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวได้ เพื่อเป็นการกำหนด
แนวทาง แผนงานและโครงการ เพื่อรองรับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8
(2540-2544) เพื่อจัดรายละเอียดแผนงาน และโครงการการพัฒนาต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยให้มี
ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย ซึ่งมีแนวทาง
ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่อส่วนรวม โดยไม่ขัดแย้ง หรือ
ทำลายสภาพแวดล้อมตลอดจนสังคมท้องถิ่น ทั้งนี้ต้องเป็นแผนที่เหมาะสมที่หน่วยงานรับผิดชอบ
สามารถนำไปปฏิบัติได้ และเพื่อให้เกิดความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการวางแผนของกลุ่มบุคคล
หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งหวังให้เกิดการยอมรับ ร่วมกันเป็นเจ้าของ ร่วมดำเนินการและปฏิบัติ
ตามแผนตลอดจนร่วมคิดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติ ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่
ที่เหมาะสมของรัฐและเอกชนในการมีส่วนร่วมดำเนินการดังกล่าว

ชัยวัฒน์ อาษานอก. 2540. สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาแบบ
พึ่งพาตนเอง สังกัด สำนักงานการประถมศึกษา จ. แม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษาแบบพึ่งพาตนเอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จ. แม่ฮ่องสอน ประชากรที่ใช้
ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน รวมทั้งสิ้น
74 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งหมด 4 ชุด คือ แบบศึกษาเอกสาร แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ
และแบบสังเกตวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ และพรรณนาในรูปของความเรียง

ผลการวิจัย พบว่า

1. ในด้านการจัดระบบโครงสร้างของโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่จัดโครงสร้าง
ทางการบริหารโรงเรียนในลักษณะของโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนมากมีนักเรียน
เพศชาย และเป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง โรงเรียนทั้งหมดได้รับงบประมาณ
จากการจัดสรรจากหน่วยงานต้นสังกัด และมีปัญหาในด้านอาหาร และมีปัญหาเรื่อง
เครื่องนุ่งห่มสำหรับนักเรียน
2. ในด้านนโยบาย การจัดการศึกษาแบบพึ่งตนเอง โรงเรียนส่วนใหญ่รับนโยบายมาจาก
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยมีหลักการ คือ มุ่งเปิดโอกาสให้เด็กในวัยเรียน
ทุกคนเข้ารับการศึกษาย่างครบถ้วน โรงเรียนทั้งหมดจะมีปัญหาโดยขาดเอกสาร
ที่เกี่ยวข้องให้ครูศึกษา
3. ในด้านการปรับ และจัดทำหลักสูตรสำหรับโรงเรียนแบบพึ่งพาตนเอง โรงเรียน
ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการปรับ และจัดทำหลักสูตรสำหรับโรงเรียนแบบพึ่งพาตนเอง
จัดเตรียมบุคลากรโดยจัดครูเข้ารับการอบรมหรือสัมมนา ครูผู้สอนจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของนักเรียนในด้านการศึกษาค้นคว้า
ด้วยตนเอง สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ และ
สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน วัด และประเมินผลโดยการทดสอบ และจัดกิจกรรมเสริม
หลักสูตรประเภทกิจกรรมการทำสวนผัก และกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์
4. ในด้านบริการที่ทางโรงเรียนจัดให้สำหรับนักเรียน โรงเรียนทั้งหมดจัดบริการเกี่ยวกับ
สุขภาพอนามัยและบริการอาหารกลางวัน ส่วนโรงเรียนบางโรงเรียนจัดบริการตัดผม
นักเรียน บริการห้องสมุดโรงเรียน และบริการความก้าวหน้าทางวิชาการ
5. ในด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนเขา และเชิงเขา
มีสิ่งอำนวยความสะดวกและการหาเลี้ยงชีพประเภทบ้านพักนักเรียน ห้องน้ำนักเรียน
สถานที่สำหรับปลูกพืชผักสวนครัว สถานที่สำหรับปลูกไม้ผล สถานที่สำหรับเลี้ยงสัตว์
และเครื่องมือการเกษตร
6. ในด้านการดำรงชีวิตประจำวันภายในโรงเรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่จัดระบบโครงสร้าง
การปกครองในบ้านพักออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ เช่น จัดให้มีประธานบ้านพัก รองประธาน
บ้านพัก และสมาชิกบ้านพัก ซึ่งส่วนมากมีวิสัยทัศน์การปฏิบัติหน้าที่ และความ
รับผิดชอบประจำวัน โดยการจัดทำแผนงานเพื่อนำไปปฏิบัติล่วงหน้า

ประเทือง สุขเกษม. 2540. ความขัดแย้งระหว่างไทยกับพม่า: ศึกษาปัญหาทางการประมง (พ.ศ. 2531-2539). วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างไทยกับพม่าด้านการประมง ก็เนื่องจากการที่ประมงไทยแสวงหาสัตว์น้ำอย่างไร้ขอบเขต และหน่วยราชการไม่สามารถควบคุมเรือประมงให้ทำการประมงอยู่ในกฎเกณฑ์สากลได้ ประกอบกับพมามีความสนใจที่จะรักษาทรัพยากรธรรมชาติในน่านน้ำของตนมากขึ้น ด้วยการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดยมี การตรวจตรา และได้ตอบเรือประมงไทยอย่างรุนแรง กรณีรุกล้ำเขตประมง

ผู้ศึกษาเสนอแนวทางแก้ปัญหา โดยควรให้ความรู้ด้านข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีการประมงสมัยใหม่ แก่ชาวประมง เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรมให้ถูกต้อง จะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งได้ทางหนึ่ง ควรกำหนดมาตรการช่วยเหลือชาวประมงเร่งด่วน เพื่อให้ดำเนินการอย่างรวดเร็ว ทำให้แก้ปัญหาขัดแย้งระหว่างประเทศได้ การจัดทำทะเบียนชาวประมง เรือประมง ลูกเรือประมง การควบคุมการเดินเรือ เพื่อสามารถบังคับให้อยู่ในกฎ ระเบียบ การทำประมง ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การขอความร่วมมือจากพม่าในการทำประมงภูมิภาคร่วมกัน

ยุทธนา ไทยภักดี. 2540. รายงานพม่ากับความมั่นคงของชาติ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ปัญหาชนกลุ่มน้อยโดยเฉพาะเขตติดต่อระหว่างไทย-พม่า การขัดแย้งกับรัฐบาลทหาร และภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ประกอบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยทำให้มีการไหลทะลักของแรงงานพม่าเข้ามาสู่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาเพิ่มขึ้น ได้แก่ ปัญหาสาธารณสุข อาชญากรรม แรงงานเด็ก และสตรี ค้าประเวณี ผลกระทบที่เกิดกับแรงงานไทย เรื่องสัญชาติ การศึกษาและวัฒนธรรม ปัญหาการจับกุมและผลักดันกลับสู่ประเทศเดิม และก่อให้เกิดปัญหาด้านการเมืองระหว่างประเทศอีกด้วย

ผู้ทำการวิจัยมีข้อเสนอแนะว่า สมควรให้แรงงานทั้งหมด เข้ามารายงานตัวเสียก่อน เพื่อให้ทราบถึงจำนวน และทำให้มีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง เข้าสู่ระบบ เพื่อสะดวกในการควบคุม โดยเพิ่มแรงจูงใจให้แรงงานทุกคนเข้ามารายงานตัว ควรมีการกำหนดมาตรการในการตั้งจุดสกัดช่องทางเข้า-ออกของแรงงาน เพิ่มการสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศไทย และพม่า

ศิริรักษ์ ธรรมรักษ์. 2540. ปัญหาแรงงานบุคคลต่างด้าวสัญชาติพม่าหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองของบุคคลต่างด้าวสัญชาติพม่าเข้ามาในประเทศไทย ทั้งที่เป็นปัจจัยหลักและปัจจัยดึงดูด ผลกระทบด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นต่อประเทศไทย ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสังกัดกัน และผลักดันคนกลุ่มนี้อย่างเคร่งครัด ควรจัดให้มีศูนย์ควบคุมผู้หลบหนีเข้าเมืองขนาดใหญ่ และสามารถดำเนินการได้ครบวงจร (การรับตัว – การควบคุม – การส่งกลับ) และเสนอให้ศึกษา และนำแนวคิด วิธีการควบคุมการนำเข้าแรงงานต่างชาติดังกล่าวของประเทศที่มีการใช้แรงงานต่างชาตินในแถบเอเชียด้วยกันมาปรับใช้กับประเทศไทย

สารทิ ศิลา. 2540. การศึกษาสภาพปัญหาที่สัมพันธ์กับการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ใน

หมู่บ้านชาวเขาพื้นที่เขตชนน้ำลาง กิ่งอำเภอ ปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่:

ฝ่ายบริการและเผยแพร่สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม. เอกสารวิชาการลำดับที่ สวช.00-40-04.

การวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนชาวเขามีส่วนร่วมในการป้องกันการเผยแพร่ระบาดของโรคเอดส์ โดยมีจุดมุ่งเน้น 3 ประการ คือ เน้นการทำงานโดยให้ชุมชนเป็นฐาน ดำเนินทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหา และเป็นโครงการนำร่องแบบR&D ซึ่งพื้นที่ในการสำรวจดังกล่าวประกอบด้วย 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านวนาหลวง บ้านหนองตอง บ้านยะปาแหน และบ้านผาแดง

ผลการสำรวจและศึกษาปัญหาพบว่าทั้ง 4 หมู่บ้าน มีสภาพปัญหาที่สัมพันธ์กับการแพร่ระบาดของ คือ พบผู้ติดเชื้อ HIV จากการสุ่มตรวจเลือดผู้ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงมีจำนวนสูง มีปัญหา ยาเสพติดค่อนข้างมาก ปัญหาการค้าประเวณี การอพยพของแรงงานไปทำงานนอกชุมชน และการรับรู้เกี่ยวกับ โรคเอดส์ของชุมชนมีความแตกต่างกันโดยชุมชนที่อยู่ใกล้ชุมชนเมืองจะรับรู้เรื่องเอดส์มากกว่ากลุ่มที่ไกลชุมชนเมือง และชุมชนยังไม่ตระหนักว่าเอดส์เป็นปัญหา

มีการเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวดังนี้ ให้รัฐเข้ามาจัดการปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่โดยจัดการกับกลุ่มการค้าเพราะองค์กรชุมชนไม่สามารถทำได้เอง และสำหรับผู้ที่กลับไปติดยาหลังจากที่เคยบำบัดแล้ว ชุมชนเสนอว่าครั้งต่อไปไม่ต้องช่วยเหลือเรื่องการบำบัดให้ผู้นั้นไปบำบัดเอง จ่ายเงินเองแต่ชุมชนจะช่วยกันดูแลครอบครัวให้ ในปัญหาการค้าประเวณี ก็ทำการป้องกันไม่ให้มีกลุ่มใหม่เกิดขึ้น โดยจัดกิจกรรมฝึกอาชีพให้แก่สตรีและเปิดโอกาสให้สตรีมีการปรับตัวที่เหมาะสมกับสังคมภายนอกควบคู่ไปด้วย ทำการประชาสัมพันธ์ความรู้เรื่องเอดส์

ให้ตระหนักถึงปัญหา และสมควรให้เด็กในหมู่บ้านมีโอกาสอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เข้ารับการศึกษา ระบบเรียนประจำจากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ หรือสถานศึกษาภายนอกชุมชนจนกว่าสถานการณ์ในชุมชนจะคลี่คลาย

อินเตอร์เนชั่นแนล คอนซิลแทนซี เน็ทเวอร์ค, บริษัท, สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. 2540.

โครงการศึกษาแนวทางความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม ระหว่างไทย – สปป.ลาว
ในเส้นทางแม่สอด – เมียวดี – แม่ละเหม่ง – ย่างกุ้ง, กรุงเทพฯ.

เนื้อหาเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รายงานการสำรวจพื้นที่โครงการในส่วนที่อยู่ในประเทศ สปป.ลาว (ระหว่างวันที่ 9-16 กุมภาพันธ์ 2540) การพัฒนาอุตสาหกรรมพม่าตาม แนวทางทำเศรษฐกิจตะวันออก/ ตะวันตก บางส่วนของรายงาน “โครงการศึกษา วิเคราะห์ ภาวะการกระจายอุตสาหกรรม 9 จังหวัดเป้าหมายไปสู่จังหวัดใกล้เคียง: กรณีเขตเศรษฐกิจ ชายแดนตะวันตกภาคเหนือ (แม่สอด) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (มุกดาหาร) และสรุปการ ประชุมโครงการแนวทางความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมระหว่างไทย-สปป.ลาว ในเส้นทาง แม่สอด – เมียวดี – แม่ละเหม่ง – ย่างกุ้ง

บทความ

นิตยา ธนวิมล และคนอื่น ๆ. 2540. “ปัจจัยสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป่วยเป็นมาลาเรียใน อำเภอ ทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี.” ใน วารสารมาลาเรีย. ปีที่ 32 ฉบับที่ 2 : 57-58.

ศึกษาจากกลุ่มที่เป็นผู้ป่วย 100 คน กับคนที่ไม่เป็น 100 คน พบว่าปัจจัยด้านสังคม และ เศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม พฤติกรรมการป้องกันตนเอง ปัจจัยด้านความรู้ และทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับการป่วยเป็นมาลาเรีย ซึ่งผู้ที่เคยป่วยมักจะเป็นซ้ำมากกว่า 1 ครั้ง และมักรักษาด้วยการซื้อยากินเอง

พรพิมล จามเทวาร์. 2540. “สรุปการประชุมชายแดนประเทศไทยและประเทศพม่า.” ใน วารสาร มาลาเรีย. ปีที่ 32 ฉบับที่ 4 : 184-190.

การประชุมมีขึ้นทั้งหมด 3 ครั้ง

ครั้งที่ 1 เป็นการหารือระหว่างผู้เชี่ยวชาญในการควบคุมโรคติดต่อ โดยเฉพาะโรคมาลาเรีย และ AIDS ตลอดแนวชายแดน จากผลที่ประชุมจัดให้มีคณะกรรมการประสานขึ้น 3 ระดับ เพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลและแก้ปัญหาโรคติดต่อ มีทั้งระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น จาก ข้อเสนอแนะของที่ประชุม ทำให้มีคลินิกที่จุดผ่านแดน มีการสรุปสถานการณ์ปัจจุบันของปัญหา

เชื้อมาลาเรียที่ดื้อยา และเฝ้าสังเกตจุดที่คัดเลือกเพื่อดูการตอบสนองของเชื้อต่อการรักษา แต่สำหรับในเรื่อง ให้มีโครงการศึกษาร่วมกันและร่วมกันจัดทำตารางยาเพื่อให้มีขนาดยาและชนิดยาเดียวกัน ยังทำไม่ได้เพราะปัญหาการสื่อสารและความแตกต่างในการวินิจฉัยเชื้อ

ครั้งที่ 2 หาหรือแบบเดียวกับครั้งที่ 1 และมีข้อเสนอแนะและผลการดำเนินการ จากการประชุมดังนี้ : เรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมระดับปฏิบัติการ การพัฒนาสื่อสาธารณสุข การศึกษาวิจัยร่วม ยังไม่บรรลุผล เพราะปัญหาทางภาษา การบริหาร ข้อมูลทั้ง 2 ประเทศไม่ได้เชื่อมโยงกันและขาดนักวิจัยทางสังคม ส่วนในเรื่องมาลาเรียคลินิกยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ครั้งที่ 3 ใช้ชื่อในการประชุมว่า The Task Force Malaria Border Meeting Myanmar and Thailand จากการประชุมและดูงานที่โรงพยาบาลทั้งในไทยและพม่า มีข้อเสนอแนะดังนี้

- 1) จัดให้มีมาลาเรียคลินิกเพิ่ม
- 2) ให้มีโครงการร่วมเพื่อศึกษาและเฝ้าระวังประสิทธิภาพของยามาลาเรีย ตามวิธีการทดสอบแบบองค์รอนามัยโลกแนะนำ
- 3) มีความเห็นให้พัฒนาเครือข่ายเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาในการควบคุมมาลาเรียตามบริเวณชายแดน
- 4) ส่งเสริมให้กลุ่มแรงงานเคลื่อนย้ายใช้มุ้งชุบสารเคมี เพื่อป้องกันการติดเชื้อไข้มาลาเรีย

เสาวนิต วิชัยหัตตะ, สิริพร ชาดะปัทมะ และสุภาวดี คนชม. 2540. "การศึกษารูปแบบการแพร่กระจายของผู้ป่วยมาลาเรีย จังหวัดกาญจนบุรี." ใน วารสารมาลาเรีย. ปีที่ 32 ฉบับที่ 1 : 3-5.

กาญจนบุรีจัดว่ามีปัญหาเรื่องโรคมาลาเรียมากที่สุดจังหวัดหนึ่งในประเทศ การศึกษานี้เป็นโครงการควบคุมไข้มาลาเรียปีงบประมาณ 2535-2537 พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นผู้ชายวัยทำงานสูงกว่าเพศหญิงมาก กลุ่มเด็กและคนชราไม่ค่อยมีความแตกต่างว่าเพศไหนมากกว่ากัน ในปี 2535 ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม แต่ในปี 2536 มีอาชีพหาของป่า ซึ่งการติดเชื้อในหมู่บ้านจากปี 2535-2537 มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่การติดเชื้อในป่าเพิ่มขึ้น และการติดเชื้อส่วนใหญ่อยู่ในเขตประเทศไทย

เอกสารประกอบการสัมมนา รายงานการประชุม

ศูนย์จีนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2540. *สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ: มุมมองของไทยและจีน*.

บทความประกอบการสัมมนาร่วมไทย-จีน วันที่ 14 -15 พฤษภาคม 2540 ณ ห้องประชุมสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.

มีเนื้อหาที่ครอบคลุมในเรื่องปัญหาเศรษฐกิจประเทศไทยกับการพัฒนา "สี่เหลี่ยมทองคำ" ทำที่และการพิจารณาของเมียนมาร์ในปัญหาการเข้าร่วมเป็นภาคี "สี่เหลี่ยมทองคำ" ร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาแม่น้ำหุลานซาง-แม่น้ำโขง "สี่เหลี่ยมทองคำ" ในสปป.ลาว,จีน กับ "สี่เหลี่ยมทองคำ" การพัฒนาแม่น้ำโขง กับการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศลาวและข้อเสนอเรื่องโครงสร้างการก่อตั้งเขตร่วมมือ "สี่เหลี่ยมทองคำ แห่งความเจริญ" ในย่านแดนต่อแดนจีน ลาว เมียนมาร์ และไทยแห่งลุ่มแม่น้ำหุลานซาง-แม่น้ำโขง

ส่วนที่ไม่มีบรรณนิทัศน์

วิทยานิพนธ์และวิจัย

ชัยศึก แก้ววิรุฬ. 2540. การแก้ปัญหาตามแนวชายแดนไทย-พม่าเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ.

กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

พุทธณี กางกัน. 2540. การให้ความหมายกับตนเองของนักศึกษาพม่าในสังคมไทย: กรณีศึกษา

ชีวประวัติของนักศึกษาพม่า. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ยุทธการทหารบก, กรม. 2540. สะพานมิตรภาพไทย-พม่า ข้ามแม่น้ำเมย. กรุงเทพฯ: กรมยุทธการ

ทหารบก.

วชิราภรณ์ ศรีมนัส. 2540. การศึกษาธุรกิจท่องเที่ยวในประเทศเมียนมาร์. รายงานการค้นคว้า

อิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุทธิรัตน์ ชุมวิเศษ. 2540. การลักลอบเข้าสู่ประเทศไทยของคนสัญชาติพม่า: กรณีศึกษาอำเภอแม่

สอด จังหวัดตาก. รายงานการค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

หนังสือ

นคร พันธุ์ณรงค์. 2540. ปัญหาชายแดนไทย-พม่า. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

โครงการอาณานิคมศึกษา 5 ภูมิภาค ชุดประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.

พรสุข เกิดสว่าง. 2540. การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยพม่า จากผู้ลี้ภัยสู่แรงงานข้ามชาติ.
นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัย.

พ.ศ.2541

วิทยานิพนธ์และวิจัย

ชีเอ อินเตอร์เนชั่นแนลอินฟอร์เมชั่น,บริษัท. 2541. การศึกษาอุปสงค์ของตลาดประเทศพม่า.

กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการค้าส่งออก.

ศึกษาข้อมูลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ รูปแบบของธุรกิจ ข้อจำกัดและเงื่อนไขทางการค้า
การตลาด ภาวะการค้าทั้งด้านการส่งออกและนำเข้าสินค้าหลักและสินค้าที่มีศักยภาพของ
ประเทศไทยและพม่า รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าที่เป็นวัตถุดิบจากพม่าเพื่อใช้เป็นแหล่งวัตถุดิบ
เพื่อการผลิตและส่งออกของไทยในอนาคต คู่แข่งและภาวะการแข่งขันของไทยในตลาดพม่า

จากการศึกษาพบว่า สินค้าที่ตลาดพม่าต้องการ ได้แก่ สินค้าอุปโภค สินค้าวัตถุดิบ และ
อะไหล่สำหรับอุตสาหกรรม วัสดุก่อสร้างและสินค้าประเภททุน ทั้งนี้ สินค้าประเภทอุปโภคบริโภค
จะถูกนำเข้าพม่าโดยผู้นำเข้าตามแนวชายแดนไทย-พม่า

ธนศักดิ์ เก่งถนอมม้า. 2541. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานจุดผ่อนปรนทางการค้า

ชายแดนไทย-พม่าช่องทางก๊วผาวอก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการ

ค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2541.

การศึกษาจุดผ่อนปรนทางการค้าชายแดนไทย-พม่าเรื่องนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องการพึ่งพา
อาศัยกัน หรือการพึ่งพิงซึ่งกันและกัน และแนวคิดโลกาภิวัตน์ ทำการศึกษากรณีจุดผ่อนปรน
ซึ่งตั้งอยู่ที่ก๊วผาวอก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษา พบว่ามีปัจจัยหลัก
3 ประการที่ทำให้การดำเนินงานและความก้าวหน้าของจุดผ่อนปรนนี้มีปัญหา และอุปสรรค
ปัจจัยเหล่านั้น ประกอบด้วย นโยบายของรัฐบาลพม่าที่ให้ความสำคัญต่อความมั่นคงมากกว่า
การพัฒนาเศรษฐกิจ รัฐบาลทหารพม่าไม่ไว้วางใจฝ่ายไทย และความคิดเห็นที่แตกต่าง และ
ไม่สอดคล้องกันระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนไทย

นพรัตน์ แก้วหานาม. 2541. การสำรวจโรคเท้าช้างที่เกิดจากเชื้อ *Wucheraria bancrofti* ในชาวพม่าที่ทำงานในเขต อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยใช้วิธี *thick blood film* และ *thin blood film*. คณะสหเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เนื่องจากจังหวัดตากเป็นจังหวัดที่มีแรงงานพม่าเข้ามาทำงานเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะใน อ.แม่สอด งานวิจัยนี้ทำเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานควบคุมและป้องกันโรค ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น พบว่าผู้ติดเชื้อเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง เพราะมีพฤติกรรมเข้าป่ามากกว่า และมีโอกาสถูกยุงกัดได้มากกว่า ซึ่งโรคนี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาทางสาธารณสุข และเศรษฐกิจของไทย เพราะความเป็นไปได้ที่แรงงานพม่าที่อพยพเข้ามาสามารถจะแพร่เชื้อในไทยค่อนข้างจะสูงมากทีเดียว

นรินทร์ ยุวณะเดมิย์. 2541. ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ มนุษยธรรม: ทางสองแพร่งของรัฐบาลไทยต่อนักศึกษาอพยพชาวพม่า. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

งานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยชี้ให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญที่มีต่อการกำหนด และปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลไทยต่อนักศึกษาอพยพชาวพม่า ได้แก่ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ทางการทหารระหว่างสองประเทศ ส่งผลให้ท่าทีของรัฐบาลไทยต่อนักศึกษาอพยพชาวพม่าเหล่านี้มีลักษณะที่คำนึงถึงเรื่องมนุษยธรรมน้อยกว่ามากเมื่อเทียบกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมหาดลและความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐบาลของสองประเทศ

ปกรณั สรรพกิจ. 2541. ปัญหาและผลกระทบจากนโยบายและมาตรการผ่อนผันแรงงานต่างชาติดกกฎหมาย: ศึกษาเฉพาะกรณีแรงงานต่างชาติดพม่า. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทย และการขาดแคลนแรงงาน รวมทั้งการที่แรงงานไทยมีค่าแรงสูง ทำให้มีแรงงานพม่าไหลเข้าสู่เมืองไทยเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดผลดี และผลเสียต่อไทยหลายด้าน ผู้ศึกษาจึงต้องศึกษาเพื่อเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายต่อไป ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุของการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในไทยของแรงงานพม่าเกิดจากปัจจัยผลักดันจากประเทศพม่า เป็นภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจ ในการแก้ไขสถานการณ์การขาดแคลนแรงงาน ทำให้มีมติคณะรัฐมนตรี ออกมาในปี 2535 และ 2539 ซึ่งทำให้นายจ้างต้องจ่ายเงินประกันให้แก่แรงงานและมีการจำกัดอนุญาต แต่แรงงานจาก พม่า ลาว และเขมร เท่านั้น ทำให้นายจ้างให้ความร่วมมือน้อย และยังมีปัญหาการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี คือ

ความไม่ชัดเจนในนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการประสานงานที่ดี และผลกระทบของการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในประเทศไทยของแรงงานพม่า มีทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม

พรพิมล ตริโชติ. 2541. ปัญหาชนกลุ่มน้อยตามชายแดนไทย-พม่า: ศึกษาผลกระทบที่มีต่อการค้าระหว่างประเทศไทยกับสหภาพพม่า. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เป็นการศึกษาเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศพม่าที่เกิดขึ้นมานานจนปัจจุบัน ผลของการปราบปรามส่งผลให้บรรดากองกำลังชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ถอยร่นมาตั้งฐานที่มั่นประชิดพรมแดนไทย ทำให้กองกำลังชนกลุ่มน้อยบางกลุ่ม เช่น กลุ่มกะเหรี่ยง และมอญมีโอกาสเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการค้าชายแดนนอกระบบ ทำให้ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มีความเข้มแข็งขึ้น ในขณะที่ฝ่ายรัฐบาลพม่าเป็นฝ่ายเสียผลประโยชน์ การดำเนินนโยบายความมั่นคงของพม่า คือ การแก้ไขความขัดแย้ง และหาทางให้กองกำลังชนกลุ่มน้อยล้มเลิกการสู้รบ และยอมอยู่ใต้กฎหมายการปกครองของรัฐบาล โดยการเจรจาหยุดยิงและการปราบปราม เมื่อปัญหานี้คลายความยุ่งยากลง รัฐบาลพม่าหันมาให้ความสนใจ กับการจัดระเบียบชายแดนใหม่เพื่อหาผลประโยชน์จากการค้าเข้าประเทศ แต่การออกกระเบียบใหม่ของรัฐบาลพม่า และบางมาตรการไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงทางเศรษฐกิจของไทย จึงมีความพยายามที่จะหวนกลับไปสู่การค้านอกระบบเช่นเดิม โดยผ่านกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่ยังหลงเหลืออยู่ รัฐบาลพม่าจึงใช้นโยบายการปิดพรมแดน เพื่อบีบบังคับให้รัฐบาลไทยให้ความร่วมมือกับรัฐบาลพม่าในการปราบปรามกองกำลังชนกลุ่มน้อยให้หมดสิ้น ปัญหานี้เป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อการค้าชายแดนระหว่างสองประเทศ

หนังสือ

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และคนอื่น ๆ. 2541. ไทยมองพม่า. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตยในพม่า.

สืบเนื่องจากสถานการณ์ในพม่านั้นประชาชนยังถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และมีการใช้อำนาจกดขี่ประชาชนโดยรัฐบาลทหารสืบทอด ซึ่งปัญหานี้ทำให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น มีผู้ลี้ภัยเข้าในไทย และไทยก็ได้มีบทบาทในการเสนอนโยบายระดับอาเซียนเพื่อเข้าไปช่วยเหลือ ในการรวมบทความไทยมองพม่านี้นี้ก็เพื่อ ให้คนไทยได้เข้าใจพม่าในแง่มุมที่หลากหลายขึ้นเพื่อจะมีประโยชน์ต่อสังคมไทยที่จะสร้างองค์ความรู้ในเรื่องพม่า

วิลเฮล์ม ไคลน์. 2541. *พม่า (สหภาพเมียนมาร์)*. กรุงเทพฯ: หน้าต่างสู่โลกกว้าง.

เป็นบทความเชิงสารคดีท่องเที่ยว และมีข้อควรรู้ในการท่องเที่ยวพม่า อันเป็นข้อเท็จจริงที่ใช้ปฏิบัติในสถานการณ์จริง โดยเป็นหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์พม่า ประชากร ซึ่งมีความหลากหลายในพม่า ศิลปะ สถานที่ที่สำคัญในพม่าและสถานที่ที่ซึ่งมีคนรู้จักกันน้อยมาก สถานที่ที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางไป และแผนที่ในพม่าเพื่อเป็นประโยชน์ในการเดินทางเที่ยวพม่า และหนังสือเล่มนี้ได้แสดงให้เห็นความผูกพันในระหว่างสถานที่และจิตวิญญาณของผู้คนที่มีต่อเจดีย์เวดากอง ภาพที่น่าสนใจในพม่าและตลอดจนความหลากหลายของเชื้อชาติเผ่าต่าง ๆ ในพม่า

อนุรักษ์ พันธุ์รัตน์. 2541. *แม่สอดหนึ่งร้อยปี*. ตาก: ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอแม่สอด โรงเรียนสรรพวิทยาคม.

เนื่องจากตรงกับปีที่แม่สอดได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอครบ 100 ปีพอดี จึงได้จัดทำหนังสือแม่สอดหนึ่งร้อยปีขึ้นมา เพื่อเป็นที่ระลึกและใช้ศึกษาค้นคว้า อ้างอิงเป็นวิทยาทาน และเผยแพร่ไปยังหน่วยราชการและศูนย์วัฒนธรรมต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย โดยมีเนื้อหาที่ครอบคลุมในเรื่องความสำคัญของแม่สอดทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ทางเศรษฐกิจและทางสังคม และวัฒนธรรม แม่สอดในอดีต แม่สอดในปัจจุบัน นอกจากนั้นยังมีข้อมูลสำหรับค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับแม่สอด เช่นประชากร อาชีพ ศาสนา ศาสนสถาน ศาสนบุคคล เป็นต้น

บทความ

วันเพ็ญ สิตไทย และคนอื่น ๆ. 2541. "การศึกษาทางระบาดวิทยาโรคเท้าช้างในแรงงานชาวพม่า จังหวัด ระนอง." ใน *วารสารมาลาเรีย*. ปีที่ 33 ฉบับที่ 5 : 239-241.

ทำการสำรวจค้นหาผู้ป่วยโรคเท้าช้างที่เป็นแรงงานพม่า พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่มาจากเมืองมะละแหม่ง และเมืองทวายตามลำดับ กลุ่มที่เป็นโรคสูงอยู่ในวัย 5-14 ปี รองลงมา คือกลุ่ม 45-64 ปี ผู้หญิงจะเป็นมากกว่าผู้ชาย เชื้อพยาธิ *Wuchereria bancrofti* ที่ศึกษาพบ จะปรากฏตัวในเส้นโลหิตใต้ผิวหนังเวลากลางคืน ซึ่งปรากฏตัวสูงสุดเวลา 1 นาฬิกา 18 นาที และจากการสำรวจพบว่ามียุงหนาแน่นมากซึ่งถือว่าอยู่ในระดับเป็นปัญหาทางสาธารณสุข

อื่นๆ (เอกสารประกอบการสัมมนา ,รายงานการประชุม ฯลฯ)

ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ และอัจฉรา รักยุติธรรม. 2541. บันทึกการเคลื่อนไหวกรณีโครงการทอส่ง

ก๊าซไทย-พม่า. กลุ่มคณาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อประชาธิปไตยและสิ่งแวดล้อม

ธันวาคม 2540 - มีนาคม 2541. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เป็นการลำดับความเคลื่อนไหวที่สำคัญของกรณีโครงการทอส่งก๊าซไทย-พม่า ตั้งแต่ ธ.ค. 2540-มี.ค. 2541 ในระหว่างนี้มีการจัดการเสวนาในเรื่องโครงการทอส่งก๊าซไทย-พม่า ทั้งจากสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาควิชารัฐศาสตร์, นักศึกษาปริญญาโทสาขาการจัดการมนุษยกับสิ่งแวดล้อมและการรณรงค์ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อสาธารณชน โดย สโมสรนักศึกษา พรรคยูริปิติก ชมรมอาสาและชมรมอนุรักษ์ฯ ทั้งนี้กลุ่มคณาจารย์ฯได้ออกแถลงการณ์2 ฉบับ โดยมีใจความว่า เนื่องจากโครงการทอส่งก๊าซจากพม่าผ่านกาญจนบุรีสู่ราชบุรีของ ปตท. เป็นโครงการที่ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางและการดำเนินการก็ไม่เปิดให้สังคมตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นการละเมิดต่อหลักการสิทธิ เสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน กลุ่มให้ร่วมกดดันให้ ปตท. ไม่ใช้วิธีการรุนแรงต่อการต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิของประชาชน ผลักดันให้ปตท.เปิดเผยเงื่อนไขสัญญาที่ทำกับรัฐบาลพม่า และ ให้รัฐบาลจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อทำประชาพิจารณ์

พระมหาเจิม สุวโจ. 2541. พระกับป่า บทบาทของพระสงฆ์ในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของ

ชุมชน เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้. สัมมนา "พระสงฆ์กับป่า" 27-29 มิถุนายน 2541.

กรุงเทพฯ: ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก.

มีวัตถุประสงค์เพื่อสรุปบทเรียน และหาแนวทางสนับสนุนให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยนำเสนอประสบการณ์ของโครงการด้านพุทธศาสนากับป่าไม้ และกรณีศึกษาของสำนักสงฆ์ ในเขตป่าที่มีเงื่อนไขในการจัดการต่าง ๆ กัน เช่นป่าสงวนแห่งชาติอุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เนื่องจากได้ตระหนักดีว่าข้อมูลความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานของพระสงฆ์มีความสำคัญและมีคุณค่า เพราะพระอาศัยป่าเป็นที่ฝึกปฏิบัติป่าได้รับการคุ้มครองเพราะบารมีและวัตรปฏิบัติของพระตามพระธรรมวินัย เป็นตัวอย่างสั่งสอนประชาชนให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของป่าต่อมนุษยการพึ่งพากันของพระสงฆ์กับป่า พบทั่วไปในสังคมชาวพุทธที่ใดมีวัดมีป่าหรือสร้างป่าขึ้นมาในวัดและรอบ ๆ วัดป่าใดที่สงบเงียบเหมาะกับการฝึกตนก็จะมีพระอุปัชฌาย์ไปฝึกปฏิบัติขัดเกลาดนเองในป่า ชาวบ้านก็ช่วยกันทำบุญดูแลเลี้ยงพระ พระก็ให้ธรรมะสั่งสอนญาติโยม พระ ป่า และชุมชน จึงมีความสัมพันธ์ และมีส่วนร่วมสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ส่วนที่ไม่มีบรรณนิทัศน์

วิทยานิพนธ์และวิจัย

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. ศูนย์พัฒนาภาคเหนือ และ ศูนย์พัฒนาภาคกลาง. 2541. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนไทย-สหภาพพม่า. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

จันทร์เพ็ญ ชุตินาเทวินทร์. 2541. ผลกระทบจากการปลูกข้าวไร่ของชาวกะเหรี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน: กรณีศึกษากันต๊างบ้านแม่วัดป่าแก่อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

เจษฎา หุ่นเอง. 2541. ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าเกี่ยวกับพรมแดนทางบก: ศึกษาการดำเนินนโยบายของไทยเกี่ยวกับกรณีดอยหลวง บ้านเจดีย์สามองค์และเนิน 491. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วันเพ็ญ วอกลาง. 2541. กระบวนการปรับตัวและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะอยู่ถาวรของแรงงานอพยพประเทศพม่า: กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุภาภรณ์ ครุฑเมือง. 2541. ความสัมพันธ์ไทย-พม่า ภายใต้นโยบายความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พ.ศ.2542

วิทยานิพนธ์และวิจัย

กรรณิการ์ ธรรมรัตน์. 2542. ผลกระทบของการปิดด่านชายแดนต่อการค้าชายแดนไทย-พม่า: ศึกษากรณีอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เป็นการศึกษารูปแบบในการค้าชายแดนเมียวดี - แม่สอด ซึ่งมีทั้งการค้าในระบบและนอกระบบ ด้านถูกปิดหลายครั้ง สาเหตุใหญ่มาจากปัญหาการเมือง

ภายในประเทศพม่า ผู้วิจัยเสนอให้รัฐบาลไทยหาแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์กับพม่าให้มากขึ้น เพื่อไม่ให้กระทบถึงการค้าในระบบ บริเวณชายแดนไทย - พม่า แนวทางหนึ่งที่ต้องเร่งจัดการ คือการทำให้การค้าในบริเวณนี้เป็นการค้าในระบบ ทำการค้าขายระหว่างกันโดยผ่านพิธีการศุลกากร

กฤติกา บุญชาติพิสุทธิ. 2542. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ที่ดินบริเวณชายฝั่งกับการ

เปลี่ยนแปลงของชายฝั่งทะเลจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จากการศึกษาด้วยเทคนิครีโมทเซนซิง. ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สภาวะแวดล้อม สหสาขาวิทยาศาสตร์สภาวะแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงของชายฝั่งกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปกคลุมดิน 10 ประเภทได้แก่พื้นที่ชุมชนหนาแน่น พื้นที่ชุมชน พื้นที่ชายหาด พื้นที่ว่างเปล่า พื้นที่ป่าชายเลน พื้นที่ปกคลุมด้วยต้นไม้หนาแน่น พื้นที่ที่ปกคลุมด้วยต้นไม้บางเบา นาข้าว ที่ราบน้ำท่วมถึง และแหล่งน้ำ

ผลการศึกษาพบว่า บริเวณทางต้นน้ำความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์ที่ดิน และสิ่งปกคลุมดินกับการเปลี่ยนแปลงชายฝั่ง ไม่สามารถสรุปได้โมเดลถดถอยโลจิสติก ไม่สามารถแสดงความสัมพันธ์ใด ๆ ของการใช้ประโยชน์ที่ดิน และสิ่งปกคลุมแต่ละชนิดกับการเปลี่ยนแปลงชายฝั่ง และเมื่อโมเดลมีตัวแปรการใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินมากขึ้น โดยการเพิ่มข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปกคลุมดินกับการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งมีนัยสำคัญเพิ่มขึ้น

จิระวรรณ ตันกุลานนท์. 2542. การมีส่วนร่วม และบทบาทผู้นำชุมชนชาวไทยภูเขาในการจัดการ

วิถุชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวความคิดการมีส่วนร่วม บทบาทรวมทั้งปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการวิถุชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ของผู้นำชุมชนชาวไทยภูเขา ใช้การศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์เจาะลึกผู้นำชุมชนชาวไทยภูเขา 4 เผ่าคือกะเหรี่ยง มูเซอ ลีซอ แม้ว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ผู้นำชุมชนชาวไทยภูเขาที่มีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการวิถุชุมชน แม้ว่าจะยังไม่มี ความเข้าใจในรายละเอียดของการดำเนินการที่ชัดเจน โดยมีแนวคิดที่จะมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การส่งข่าวประชาสัมพันธ์ในรายการ การเป็นผู้ดำเนินรายการ การร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารการร่วมเป็นคณะกรรมการผลิตรายการ จนถึงการจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงของชุมชนเอง

เทพชาตรี ผึ้งสระ. 2542. ความสัมพันธ์ระหว่างทหาร พลเรือนในการช่วยเหลือผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบสัญชาติพม่า: ศึกษาเฉพาะกรณีความคิดเห็นต่อการจัดตั้งพื้นที่พักพิงชั่วคราวในเขตกองทัพภาคที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ผู้วิจัยพบว่า ผู้หนีภัยจากการสู้รบยังคงมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการต่อสู้ระหว่างรัฐบาลพม่า กับกลุ่มกะเหรี่ยงไม่มีแนวโน้มที่จะบรรลุข้อตกลงกันได้ อันมีสาเหตุมาจากความเกลียดชัง และความขัดแย้งทางเชื้อชาติ ยังขาดความเป็นเอกภาพเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติตามนโยบายในพื้นที่ การดำเนินงานของทางราชการในลักษณะของการส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ระหว่างฝ่ายปกครององค์การระหว่างประเทศ และองค์กรพัฒนาเอกชน ในเขตกองทัพภาคที่ 1 ส่งผลให้เกิดความสงบเสียบบริเวณชายแดนไทย - พม่าได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเด็ดขาด รวมทั้งทัศนคติและการตัดสินใจของผู้มีอำนาจของฝ่ายทหาร ฝ่ายปกครอง องค์การระหว่างประเทศ และองค์กรพัฒนาเอกชน มีความแตกต่างกัน จึงทำให้ไม่มีเอกภาพในการกำหนด และปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรการ

อนณณ ดวงวิไล. 2542. ปัญหาความสัมพันธ์ไทย-พม่า: ศึกษากรณีการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-พม่า. การค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องการพึ่งพาอาศัยกันในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Mutual dependence) ในการวิเคราะห์ เพื่อตอบปัญหาที่ว่า หลังจากมีการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย-พม่า ในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตากเพื่อเชื่อมต่อกับเมืองเมียวดี สหภาพพม่า ตั้งแต่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2540 นั้น สัมพันธภาพระหว่างไทยกับพม่ามีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่าปัญหาหวาดระแวงระหว่างสองประเทศยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญทำให้การให้ประโยชน์จากสะพานแห่งนี้ยังไม่กระทำได้อย่างเต็มที่ ทั้งในด้านการค้าขนส่ง สังคมและวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นปัญหาที่สะสมมานาน และในปัจจุบัน รัฐบาลพม่ายังมีปัญหากการเมืองภายใน เรื่องชนกลุ่มน้อยอยู่ทำให้รัฐบาลพม่าหวาดระแวงว่าประเทศไทยจะให้การสนับสนุนชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนต่อต้านรัฐบาลและยังหวาดระแวงด้วยว่าประเทศไทยจะอาศัยสะพานนี้เข้าไปกอบโกยทรัพยากรธรรมชาติมีค่าของประเทศ

ปัญหาทางสังคมจิตวิทยาดังกล่าวนี้นี้ ต้องใช้เวลาและความตั้งใจจริงของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องช่วยกัน โดยผู้วิจัยเสนอแนะความคิดเห็นไว้หลายประการ อาทิ ไทยควรเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาประเทศพม่าในด้านต่าง ๆ เช่น การให้ความช่วยเหลือพัฒนาเศรษฐกิจ เทคโนโลยี

และการศึกษา และส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ไทยกับพม่ามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันภายใต้ข้อตกลงระหว่างประเทศและข้อตกลงระดับทวิภาคีได้อย่างราบรื่น เป็นต้น

มนตรี โปธิเสน. 2542. การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการท่อส่งก๊าซไทย-พม่า. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ผู้วิจัยทำการศึกษาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชนบริเวณชายแดนไทย-พม่าอันเนื่องมาจากการดำเนินการโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ระหว่างประเทศ โดยแบ่งออกเป็นสองฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่สนับสนุน และคัดค้าน เนื่องจากในการดำเนินโครงการวางท่อแก๊สดังกล่าวนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาหลายด้านต่อชุมชนชายแดน ที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน ปัญหาสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศวิทยา ปัญหาสังคมและปัญหาเศรษฐกิจ

ฤทธิพงศ์ พวงมณี. 2542. อาเซียนกับปัญหาแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายจากประเทศพม่าในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคหนึ่งที่มีปัญหาการอพยพแรงงานข้ามชาติ ไม่ว่าจะเป็นการอพยพของแรงงานจากประเทศลาว กัมพูชา พม่าเข้ามาทำงานในประเทศไทย แรงงานไทยที่หลังไหลเข้าทำงานในสิงคโปร์และมาเลเซีย แรงงานฟิลิปปินส์ที่กระจายตัวทำงานอยู่ในทุกประเทศในภูมิภาค ดังปรากฏในผลการสำรวจของศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศึกษาประเทศสิงคโปร์ ซึ่งคาดการณ์ว่ามีแรงงานไทยที่ผิดกฎหมายทำงานในสิงคโปร์กว่า 36,000 คน

เมื่ออุปสงค์หรือความต้องการของแรงงานมีลดลง อันเนื่องมาจากการขาดสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ ในขณะที่แนวโน้มการอพยพของแรงงานต่างชาติดังกล่าวมีสูงขึ้น แรงงานต่างชาตินี้จึงกลายเป็นส่วนเกินของสังคมที่จำเป็นต้องมีการจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อมิให้กลายเป็นปัจจัยที่สร้างปัญหา ทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม มาตรการที่ชัดเจนประการหนึ่ง คือการผลักดันแรงงานผิดกฎหมายเหล่านั้นกลับประเทศ ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบวิกฤตเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของแรงงาน ปัญหาแรงงานผิดกฎหมายในประเทศไทยจึงจำเป็นต้องส่งกลับ ประเด็นปัญหาแรงงานต่างชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้นบุคคลสัญชาติพม่าจึงเป็นปัญหาสำคัญ เนื่องด้วยประเทศมีแรงงานสัญชาติพม่ามากที่สุด

ปัญหาแรงงานข้ามชาติที่เกิดขึ้นนั้น ไม่ได้เป็นปัญหาเฉพาะประเทศคู่กรณีเท่านั้น หากแต่เป็นปัญหาของภูมิภาคที่ต้องการความร่วมมือในระดับภูมิภาคในการแก้ไข วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้คือ

1. ความเป็นไปได้ของการสร้างกลไก วิถีปฏิบัติ กรอบความร่วมมือ (regimes) ขึ้นมาภายในอาเซียน เพื่อสนองตอบต่อประเด็นปัญหาแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย ศึกษาข้อจำกัด ข้อสนับสนุน ที่เป็นรูปธรรม ซึ่งอาจจะเป็นต้นแบบในการสร้างแนวปฏิบัติร่วมสำหรับการจัดการแก้ไขปัญหาข้ามชาติในประเด็นอื่นต่อไป
2. พิจารณาว่า อาเซียนมีศักยภาพที่จะเผชิญกับประเด็นปัญหาใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในบรรดาประเทศสมาชิกได้เพียงใด ด้วยกลไกที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยพิจารณาจากประสบการณ์การแก้ไขปัญหามาก่อน
3. แนวทางที่ประเทศไทยจะสามารถใช้การดำเนินการผ่านอาเซียนในการแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม

วิรัช ศาสตราภักดิ์. 2542. แรงงานอพยพพม่า: ศึกษากรณีอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเรื่องแรงงานอพยพพม่า โดยกำหนดให้อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่สำหรับใช้เป็นกรณีศึกษา โดยศึกษาถึงปัจจัยภายในของประเทศพม่าที่ทำให้คนงานเหล่านี้อพยพเข้ามาทำงานในประเทศไทย ซึ่งเกิดจากปัจจัยใหญ่ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเมืองภายใน ด้านเศรษฐกิจและสังคม ในขณะเดียวกันปัจจัยภายในประเทศไทยก็เป็นส่วนสำคัญที่ดึงดูดให้คนเหล่านี้อพยพโดยลักลอบเข้ามาทำงานที่สำคัญ ได้แก่ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นโยบายการควบคุมประชากร นโยบายขยายการศึกษาภาคบังคับ ความสัมพันธ์กับญาติพี่น้องที่ได้เข้ามาอยู่ประเทศไทย มาตรการสกัดกั้นและป้องกันที่รัฐไม่สามารถควบคุมดูแลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ทั้งนี้ มีผลกระทบเกิดขึ้นต่อประเทศไทยหลายด้าน ทั้งด้านความมั่นคงทางการเมือง เนื่องจากนโยบายของรัฐไม่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่องและไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ส่วนด้านเศรษฐกิจ แรงงานผิดกฎหมายเหล่านี้ทำให้โครงสร้างค่าจ้างของแรงงานถูกทำลาย และถูกโจมตีจากประชาคมโลกว่ามีการกดขี่

แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและด้านสังคม แรงงานอพยพเหล่านี้ทำให้ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโสเภณี การค้ายาเสพติดและด้านสาธารณสุขรุนแรงขึ้น